

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI ¹⁾
z dnia 2008 r.

**w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej
w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy” objętego Programem
Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013**

Na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i tryb przyznawania, wypłaty oraz zwracania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy”, zwanej dalej „płatnością rolnośrodowiskową”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, zwanym dalej „Programem”, w tym:

- 1) tryb składania wniosków o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej;
- 2) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać wnioski o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej;
- 3) przypadki, w których następca prawny wnioskodawcy albo przejmujący posiadanie gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwanego dalej „gospodarstwem rolnym”, lub jego części, lub wszystkich zwierząt ras lokalnych objętych zobowiązaniem rolnośrodowiskowym, zwanych dalej „stadem zwierząt ras lokalnych”, może, na swój wniosek, wstąpić do toczącego się postępowania

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 216, poz. 1599).

na miejsce wnioskodawcy, oraz warunki i tryb wstąpienia do tego postępowania;

- 4) przypadki, w których następcy prawnemu beneficjenta albo przejmującemu posiadanie gospodarstwa rolnego lub jego części, lub stada zwierząt ras lokalnych może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa, oraz warunki i tryb przyznania tej płatności;
- 5) kategorie siły wyższej i wyjątkowe okoliczności, inne niż wymienione w przepisach rozporządzenia Komisji (WE) nr 1974/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 368 z 23.12.2006, str. 15, z późn. zm.), zwanego dalej "rozporządzeniem nr 1974/2006", w przypadku wystąpienia których nie jest wymagany zwrot pomocy.

§ 2. Płatność rolnośrodowiskową przyznaje się rolnikowi w rozumieniu art. 2 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 1782/2003 z dnia 29 września 2003 r. ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającego określone systemy wsparcia dla rolników oraz zmieniającego rozporządzenia (EWG) nr 2019/93, (WE) nr 1452/2001, (WE) nr 1453/2001, (WE) nr 1454/2001, (WE) nr 1868/94, (WE) nr 1251/1999, (WE) nr 1254/1999, (WE) nr 1673/2000, (EWG) nr 2358/71 i (WE) nr 2529/2001 (Dz. Urz. UE L 270 z 21.10.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 40, str. 269, z późn. zm.), zwanemu dalej „rolnikiem”, jeżeli:

- 1) został mu nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwany dalej „numerem identyfikacyjnym”;
- 2) łączna powierzchnia posiadanych przez niego działek rolnych w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, na których jest prowadzona działalność rolnicza, w rozumieniu art. 2 lit. c

rozporządzenia wymienionego we wprowadzeniu do wyliczenia, zwanych dalej „działkami rolnymi”, wynosi co najmniej 1 ha;

- 3) realizuje 5-letnie zobowiązanie rolnośrodowiskowe, obejmujące wymogi wykraczające ponad podstawowe wymagania, w ramach określonych pakietów i ich wariantów, zgodnie z planem działalności rolnośrodowiskowej sporządzonym na formularzu udostępnionym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwaną dalej „Agencją”, przy udziale podmiotu prowadzącego działalność w zakresie doradzania odnośnie do sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania płatności rolnośrodowiskowej, zgodnie z przepisami wydаныmi na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich; zawartość planu działalności rolnośrodowiskowej określa załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- 4) spełnia warunki przyznania płatności rolnośrodowiskowej w ramach określonych pakietów lub ich wariantów określone w rozporządzeniu.

§ 3. 1. Podstawowymi wymaganiami, o których mowa w § 2 pkt 3, są:

- 1) normy w rozumieniu przepisów o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej;
- 2) wymogi podstawowe w zakresie zarządzania, o których mowa w art. 4 i załączniku III do rozporządzenia wymienionego w § 2;
- 3) minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, o których mowa w art. 39 ust. 3 rozporządzenia nr 1698/2005, wskazane w załączniku nr 2 do rozporządzenia;
- 4) inne odpowiednie wymogi obowiązkowe, o których mowa w art. 39 ust. 3 rozporządzenia nr 1698/2005, wskazane w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

2. W zakresie kontroli przestrzegania podstawowych wymagań, o których mowa w § 2 pkt 3, Agencja wykorzystuje informacje przekazane jej w trybie przepisów wydanych na podstawie art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu

Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich przez organy administracji rządowej albo samorządowej właściwe do przeprowadzania kontroli w danym zakresie.

§ 4. 1. Zobowiązanie rolnośrodowiskowe realizuje się w ramach co najmniej jednego z następujących pakietów:

- 1) Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone;
- 2) Pakiet 2. Rolnictwo ekologiczne;
- 3) Pakiet 3. Ekstensywne trwałe użytki zielone;
- 4) Pakiet 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000;
- 5) Pakiet 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000;
- 6) Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie;
- 7) Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie;
- 8) Pakiet 8. Ochrona gleb i wód;
- 9) Pakiet 9. Strefy buforowe.

2. Pakiety dzielą się na warianty, których wykaz określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

3. Rolnik realizujący zobowiązanie rolnośrodowiskowe w ramach określonych pakietów i ich wariantów powinien:

- 1) zachować występujące w gospodarstwie rolnym i określone w planie działalności rolnośrodowiskowej trwałe użytki zielone oraz elementy krajobrazu rolniczego nieużytkowane rolniczo tworzące ostoje dzikiej przyrody;
- 2) prowadzić, na formularzu udostępnionym przez Agencję, rejestr działalności rolnośrodowiskowej zawierający wykaz wypasów zwierząt oraz działań agrotechnicznych, w tym zastosowania nawozów i wykonania zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin, przy czym rejestr ten, w odniesieniu do zastosowania nawozów mineralnych, prowadzi się dla całego gospodarstwa rolnego;

- 3) przestrzegać innych wymogów, których wykaz jest określony w załączniku nr 3 do rozporządzenia, w ramach tych pakietów i ich wariantów.

§ 5. 1. Zobowiązanie rolnośrodowiskowe nie może ulec zmianie, chyba że zmiana ta polega na:

- 1) zwiększeniu powierzchni użytków rolnych, na których jest realizowane to zobowiązanie;
- 2) zmniejszeniu albo zwiększeniu powierzchni użytków rolnych, na których jest realizowane to zobowiązanie, na skutek:
 - a) zmiany miejsca uprawy roślin w ramach wariantu pierwszego, drugiego i trzeciego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6,
 - b) przemiennego stosowania wsiewek poplonowych lub międzyplonów na różnych działkach rolnych w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 8;
- 3) dodaniu pakietu lub wariantu do tego zobowiązania;
- 4) zamianie wariantów w ramach pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2 lub pkt 8.

2. W przypadku zmiany zobowiązania rolnośrodowiskowego wymagana jest zmiana planu działalności rolnośrodowiskowej, z tym że jeżeli zmiany zobowiązania rolnośrodowiskowego wymienione w ust. 1 pkt 1 lub 3 nastąpiły nie wcześniej niż od trzeciego roku realizacji tego zobowiązania, opracowuje się nowy plan działalności rolnośrodowiskowej, a zobowiązanie to realizuje się przez kolejnych 5 lat zgodnie z nowym planem. Do zmiany planu działalności rolnośrodowiskowej stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące sporządzania tego planu.

3. Zmianę zobowiązania rolnośrodowiskowego zgłasza się kierownikowi biura powiatowego Agencji we wniosku o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej na rok, w którym rolnik realizuje zmienione zobowiązanie rolnośrodowiskowe.

§ 6. Płatność rolnośrodowiskowa może być przyznana w ramach dowolnej liczby pakietów, z tym że:

- 1) pakiet, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2, nie może być realizowany równocześnie z którymkolwiek z pakietów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 1 i 8;

- 2) pakiety, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 – 5, nie mogą być realizowane na tej samej powierzchni.

§ 7. Płatność rolnośrodowiskowa w ramach pakietu, o którym mowa w § 4 ust.

1:

- 1) pkt 1, może być przyznana, jeżeli pakiet ten jest realizowany na obszarze całego gospodarstwa rolnego;
- 2) pkt 2, może być przyznana, jeżeli rolnik prowadzi produkcję rolną zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym i przepisami rozporządzenia Rady (EWG) nr 2092/91 z dnia 24 czerwca 1991 r. w sprawie produkcji ekologicznej produktów rolnych oraz znakowania produktów rolnych i środków spożywczych (Dz. Urz. WE L 198 22.07.1991, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 39, z późn. zm.) oraz przepisami Unii Europejskiej wydanymi w trybie tego rozporządzenia, w szczególności w zakresie uprawy roślin, zgodnie z najlepszą wiedzą i kulturą rolną, przy zachowaniu należytej dbałości o stan fitosanitarny roślin i ochronę gleby;
- 3) pkt 4 i 5, może być przyznana, jeżeli rolnik posiada dokumentację przyrodniczą, stanowiącą szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków, sporządzoną przez podmiot, o którym mowa w § 2 pkt 3, na formularzu udostępnionym przez Agencję, w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego w zakresie określonych wariantów tych pakietów;
- 4) pkt 6:
 - a) w zakresie trzeciego wariantu, może być przyznana, jeżeli rolnik rozmnaża nasiona roślin na podstawie nieodpłatnej umowy z jednostką badawczą – rozwojową koordynującą lub realizującą zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych, określającej powierzchnię, na której są uprawiane rośliny przeznaczone na rozmnażanie nasion, oraz powierzchnię gruntów ornych stanowiących strefę ochronną tych roślin (otuliny), przy czym powierzchnia otuliny nie może być większa od powierzchni, na której są uprawiane rośliny przeznaczone na rozmnażanie nasion,

- b) w zakresie czwartego wariantu, może być przyznana, jeżeli rolnik posiada sad, w którym występuje co najmniej 12 drzew mających nie mniej niż 15 lat z co najmniej 4 gatunków lub odmian, przy czym korony tych drzew znajdują się na wysokości co najmniej 120 cm, a obwód ich pni na wysokości około 1 m jest nie mniejszy niż 47 cm;
- 5) pkt 7, może być przyznana, jeżeli rolnik utrzymuje wpisane do księgi hodowlanej krowy, klacze, lochy lub matki owiec ras wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia, objęte programem ochrony zasobów genetycznych.

§ 8. Płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana do:

- 1) działek rolnych – w przypadku pakietów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 – 6 i 8;
- 2) krów, klaczy, loch lub matek owiec ras wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia – w przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 7;
- 3) stref buforowych – w przypadku pakietu, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 9.

§ 9. 1. W przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana do działek rolnych użytkowanych jako grunty orne.

2. W przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2, płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana do działek rolnych użytkowanych jako:

- 1) grunty orne, na których są uprawiane rośliny z gatunków wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia – w przypadku wariantu pierwszego, drugiego, piątego, szóstego, siódmego, ósmego, dziewiątego, dziesiątego, jedenastego i dwunastego tego pakietu;
- 2) trwałe użytki zielone, na których są uprawiane rośliny z gatunków wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia – w przypadku wariantu trzeciego i czwartego tego pakietu;
- 3) sady, w których są uprawiane drzewa lub krzewy z gatunków wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia, jeżeli:

- a) wszystkie uprawiane drzewa spełniają wymagania dotyczące wysokości i grubości elitarnego i kwalifikowanego materiału szkółkarskiego określone dla drzewek owocowych w przepisach w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących wytwarzania oraz jakości materiału siewnego,
- b) wszystkie uprawiane krzewy są ukorzenione i spełniają wymagania dotyczące średnicy elitarnego i kwalifikowanego materiału szkółkarskiego określone dla krzewów jagodowych w przepisach w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących wytwarzania oraz jakości materiału siewnego

- w przypadku wariantu dziewiątego, dziesiątego, jedenastego i dwunastego tego pakietu.

3. W przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 3, płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana do działek rolnych użytkowanych jako trwałe użytki zielone.

4. W przypadku pakietów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 4 i 5, płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana do działek rolnych użytkowanych jako trwałe użytki zielone, na których występują:

- 1) siedliska lęgowe ptaków z gatunków wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia – w przypadku wariantu pierwszego tych pakietów;
- 2) zbiorowiska roślinne wykazujące cechy jednostek fitosocjologicznych i siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia – w przypadku pozostałych wariantów tych pakietów.

5. W przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6, płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana do działek rolnych użytkowanych jako:

- 1) grunty orne, na których są uprawiane rośliny odmian miejscowych wpisanych do rejestru odmian prowadzonego na podstawie przepisów o nasiennictwie, zwanego dalej „krajowym rejestrem”, lub z gatunków wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia – w przypadku wariantu pierwszego i drugiego tego pakietu;
- 2) grunty orne, na których są uprawiane rośliny przeznaczone na rozmnażanie nasion na podstawie nieodpłatnej umowy z jednostką badawczo – rozwojową, koordynującą lub realizującą zadania w zakresie ochrony zasobów

genetycznych, oraz grunty orne będące otuliną – w przypadku wariantu trzeciego tego pakietu;

- 3) sady, w których są uprawiane drzewa odmian wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia lub odmian tradycyjnie uprawianych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed 1950 r., jeżeli te drzewa rosną na co najmniej 60% powierzchni sadu – w przypadku wariantu czwartego tego pakietu.

6. W przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 8, płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana do działek rolnych użytkowanych jako grunty orne, na których są uprawiane rośliny:

- 1) jako wsiewka poplonowa – w przypadku wariantu pierwszego tego pakietu;
- 2) ozime jako międzyplon ozimy – w przypadku wariantu drugiego tego pakietu;
- 3) jare jako międzyplon ścierniskowy – w przypadku wariantu trzeciego tego pakietu.

§ 10. 1. Płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana do działek rolnych, których łączna powierzchnia wynosi:

- 1) nie więcej niż:
 - a) 5 ha – w przypadku wariantu dziesiątego pakietów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 4 i 5,
 - b) 0,3 ha – w przypadku wariantu trzeciego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6,
 - c) 0,4 ha – w przypadku wariantu czwartego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6;
- 2) nie mniej niż:
 - a) 0,3 ha – w przypadku wariantu pierwszego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6, w odniesieniu do upraw rolniczych,
 - b) 0,15 ha – w przypadku wariantu pierwszego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6, w odniesieniu do upraw warzywnych,
 - c) powierzchnia plantacji nasiennych roślin rolniczych wymagana przy wytwarzaniu materiału siewnego kategorii kwalifikowany na podstawie przepisów o nasiennictwie – w przypadku wariantu drugiego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6.

2. W przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 4, płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana do działek rolnych położonych poza obszarem Natura 2000 w rozumieniu przepisów o ochronie, a w przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 5 do działek rolnych położonych na obszarze Natura 2000.

§ 11. 1. Płatność rolnośrodowiskowa może być przyznana do krów, klaczy, loch lub matek owiec, jeżeli ich stan średnioroczny w stadzie wynosi co najmniej:

- 1) 4 krowy;
- 2) 2 klacze;
- 3) 5 matek owiec rasy olkuskiej albo 10 matek owiec pozostałych ras, przy czym liczba maciorek przypadających na 1 tryka nie może przekraczać 30 sztuk;
- 4) 10 loch rasy puławskiej;
- 5) 8 loch rasy złotnickiej białej, a w przypadku stada objętego programem ochrony zasobów genetycznych przed dniem 1 stycznia 2006 r. – 6 loch tej rasy;
- 6) 8 loch rasy złotnickiej pstrej, a w przypadku stada objętego programem ochrony zasobów genetycznych przed dniem 1 stycznia 2006 r. – 3 lochy tej rasy.

2. Płatność rolnośrodowiskowa przysługuje do nie więcej niż 70 loch stada podstawowego rasy puławskiej lub 100 loch rasy złotnickiej białej, lub 100 loch rasy złotnickiej pstrej utrzymywanych w jednym stadzie.

§ 12. Płatność rolnośrodowiskowa nie przysługuje do działek rolnych za realizację zobowiązania rolnośrodowiskowego w ramach określonych pakietów lub ich wariantów, jeżeli wymogi tych pakietów lub wariantów są objęte programami działań mającymi na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych w obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu, zgodnie z przepisami Prawa wodnego.

§ 13. 1. Wysokość płatności rolnośrodowiskowej w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn stawek płatności na:

- 1) hektar użytku rolnego i powierzchni działek rolnych lub

2) sztukę zwierzęcia i średniorocznego stanu krów, klaczy, loch i matek owiec, lub

3) metr bieżący strefy buforowej i długości tej strefy.

2. Wysokość stawek płatności, o których mowa w ust. 1, określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

3. W przypadku realizacji więcej niż jednego pakietu na tych samych działkach rolnych wysokość płatności ustala się jako sumę kwot przysługujących za realizację tych pakietów.

4. Średnioroczny stan krów, klaczy, loch i matek owiec ustala się co 12 miesięcy, dla każdej rasy oddzielnie, jako iloraz sumy liczby krów, klaczy, loch i matek owiec w każdym miesiącu, obliczanej przez okres 11 miesięcy, i liczby tych miesięcy. Liczbę krów w każdym miesiącu ustala się na dzień przeprowadzonego próbnego udoju, a liczbę klaczy, loch i matek owiec ustala się na pierwszy dzień każdego miesiąca.

5. Ustalanie średniorocznego stanu krów, klaczy, loch i matek owiec rozpoczyna się z dniem 1 marca.

§ 14. 1. W przypadku pakietów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, 2 i 8, płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana w wysokości:

- 1) 100 % stawki płatności – za powierzchnię od 0,1 ha do 100 ha;
- 2) 50 % stawki płatności – za powierzchnię powyżej 100 ha do 200 ha;
- 3) 10 % stawki płatności – za powierzchnię powyżej 200 ha.

2. W przypadku wariantu pierwszego pakietu, o którym mowa § 4 ust. 1 pkt 3, płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana w wysokości:

- 1) 100% stawki płatności – za powierzchnię od 0,1 ha do 10 ha;
- 2) 75% stawki płatności – za powierzchnię powyżej 10 ha do 50 ha;
- 3) 50% stawki płatności – za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha;
- 4) 10% stawki płatności – za powierzchnię powyżej 100 ha.

3. Przy obliczaniu wysokości płatności rolnośrodowiskowej bierze się pod uwagę kolejno działki rolne, dla których obowiązują stawki płatności – od najwyższej do najniższej.

§ 15. 1. W przypadku gdy średnioroczny stan krów, klaczy, loch lub matek owiec jest niższy niż deklarowany w danym roku we wniosku o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej, różnicę między wysokością płatności rolnośrodowiskowej wynikającą ze stanu deklarowanego, a wysokością płatności rolnośrodowiskowej wynikającą ze stanu ustalonego na podstawie § 13 ust. 4 i 5 potrąca się przy obliczaniu płatności rolnośrodowiskowej w kolejnym roku.

2. Jeżeli różnica, o której mowa w ust. 1, dotyczy piątego roku realizacji pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7, rolnik zwraca część płatności rolnośrodowiskowej w wysokości odpowiadającej tej różnicy w terminie czterech miesięcy od dnia wypłaty ostatniej płatności rolnośrodowiskowej.

§ 16. 1. W przypadku realizacji któregośkolwiek z pakietów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 4 i 5, pierwsza płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana w wysokości zwiększonej o kwotę przeznaczoną na refundację kosztów transakcyjnych, w rozumieniu art. 27 ust. 10 akapit drugi rozporządzenia nr 1974/2006, określonych w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

2. Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych nie może przekraczać maksymalnej kwoty określonej w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w przypadku kosztów transakcyjnych poniesionych w związku ze zwiększeniem powierzchni użytków rolnych, na których jest realizowane zobowiązanie rolnośrodowiskowe.

§ 17. 1. Wniosek o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej, poza elementami podania określonymi w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego, zawiera:

- 1) numer identyfikacyjny wnioskodawcy;
- 2) informację o załącznikach;
- 3) deklarację pakietów lub wariantów w poszczególnych latach realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego;
- 4) charakterystykę gospodarstwa rolnego;
- 5) oświadczenie o:

- a) powierzchni działek ewidencyjnych,
 - b) powierzchni i sposobie wykorzystywania działek rolnych,
 - c) liczbie zwierząt ras lokalnych;
- 6) oświadczenia i zobowiązania wnioskodawcy związane z zobowiązaniem rolnośrodowiskowym.

2. Wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolnośrodowiskowej i kolejnych płatności rolnośrodowiskowych składa się do kierownika biura powiatowego Agencji, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę rolnika, w terminie określonym do składania wniosków o przyznanie płatności bezpośredniej w rozumieniu przepisów o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej.

3. Wniosek może być wycofany w całości lub w części zgodnie z art. 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1975/2006 z dnia 7 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2006 w zakresie wprowadzenia procedur kontroli, jak również wzajemnej zgodności w odniesieniu do środków wsparcia rozwoju obszarów wiejskich (Dz. Urz. UE L 368 z 23.12.2006, str. 74, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1975/2006”.

4. Rolnik może dokonać zmian w złożonym wniosku zgodnie z art. 7 i 8 ust. 3 rozporządzenia nr 1975/2006.

5. O każdym przypadku niezakończenia w terminie sprawy dotyczącej przyznania płatności rolnośrodowiskowej, kierownik biura powiatowego Agencji, zawiadamia rolnika, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin zakończenia sprawy.

§ 18. Płatność rolnośrodowiskowa za dany rok podlega zmniejszeniu o 1 % za każdy dzień roboczy, jeżeli wniosek o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej został złożony po terminie do składania wniosków o przyznanie płatności bezpośredniej, określonym w przepisach o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej, jednak nie później niż do 25 dnia kalendarzowego liczonego od dnia, w którym upłynął ten termin.

§ 19. 1. Do wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolnośrodowiskowej lub kolejnych płatności rolnośrodowiskowych, w przypadku dodania nowych pakietów w

trakcie realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego lub zwiększenia powierzchni użytków rolnych, na których jest realizowane zobowiązanie rolnośrodowiskowe, dołącza się:

- 1) kopię zgłoszenia, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 93, poz. 898 oraz z 2007 r. Nr 80, poz. 541 i Nr 147, poz. 1033) do upoważnionej jednostki certyfikującej – w przypadku realizacji pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2;
- 2) dokument potwierdzający zakup kwalifikowanego materiału siewnego odmian miejscowych wpisanych do krajowego rejestru – w przypadku realizacji wariantu pierwszego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6;
- 3) kopię umowy na rozmnażanie nasion zawartą z jednostką badawczą – rozwojową koordynującą lub realizującą zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku realizacji wariantu trzeciego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6;
- 4) zaświadczenie odpowiednio wojewody lub dyrektora parku narodowego o zgodności planu działalności rolnośrodowiskowej z planem ochrony dotyczącym rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, parku narodowego lub obszaru Natura 2000, utworzonych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880, z późn. zm.²⁾), lub na obszarze, o którym mowa w art. 33 ust. 2 tej ustawy, a w przypadku braku takiego planu ochrony - opinię o zgodności planu działalności rolnośrodowiskowej z celami ochrony danego obszaru chronionego – w przypadku realizacji któregośkolwiek z pakietów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 – 5, na tych obszarach;
- 5) zaświadczenie, że stado zwierząt ras lokalnych jest objęte programem ochrony zasobów genetycznych, wydane przez podmiot upoważniony do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku realizacji pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 7.

2. Do wniosku o przyznanie kolejnych płatności rolnośrodowiskowych dołącza się:

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 113, poz. 954 i Nr 130, poz. 1087 oraz z 2007 r. Nr 75, poz. 493, Nr 176, poz. 1238 i Nr 181, poz. 1286.

- 1) świadectwo oceny polowej i laboratoryjnej materiału siewnego odmian miejscowych wpisanych do krajowego rejestru, a w przypadku roślin z gatunków wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia - informację o wynikach badania, wydane na podstawie przepisów o nasiennictwie – w przypadku realizacji wariantu drugiego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6;
- 2) potwierdzenie prowadzenia produkcji nasiennej wystawione przez jednostkę badawczą – rozwojową koordynującą lub realizującą zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku realizacji wariantu trzeciego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6;
- 3) zaświadczenie o średniorocznym stanie zwierząt, do których przysługuje płatność rolnośrodowiskowa, wydane przez podmiot prowadzący księgę hodowlaną albo podmiot prowadzący ocenę wartości użytkowej zwierząt – w przypadku realizacji pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7, z zastrzeżeniem § 20.

3 W przypadku realizacji wariantu pierwszego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6, do wniosku o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej za czwarty rok realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego dołącza się dokument potwierdzający zakup kwalifikowanego materiału siewnego odmian miejscowych wpisanych do krajowego rejestru.

§ 20. Zaświadczenie, o którym mowa w § 19 ust. 2 pkt 3, za ostatni rok realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego składa się w terminie do dnia 30 kwietnia roku, w którym kończy się realizacja tego zobowiązania.

§ 21. 1. Agencja udostępnia rolnikowi, który złożył wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolnośrodowiskowej, mapę jego gospodarstwa rolnego, będącą fotograficznym obrazem powierzchni ziemi uzyskanym ze zdjęć lotniczych lub satelitarnych, na której Agencja wskazała co najmniej granice i numery działek ewidencyjnych, na których jest realizowane zobowiązanie rolnośrodowiskowe, oraz granice położonych na terenie tego gospodarstwa:

- 1) rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, parków narodowych i obszarów Natura 2000, utworzonych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz obszarów, o których mowa w art. 33 ust. 2 tej ustawy,
 - 2) obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu, o których mowa w przepisach Prawa wodnego
- nie później niż ostatniego dnia lutego roku następującego po roku, w którym rolnik złożył wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolnośrodowiskowej.

2. Rolnik zaznacza na mapie, o której mowa w ust. 1, granice działek rolnych, na których realizuje poszczególne pakiety i warianty objęte zobowiązaniem rolnośrodowiskowym, oraz występujące w jego gospodarstwie rolnym i określone w planie działalności rolnośrodowiskowej trwałe użytki zielone oraz elementy krajobrazu rolniczego nieużytkowane rolniczo, o których mowa w § 4 ust. 3 pkt 1, a następnie dołącza tę mapę do wniosku o przyznanie drugiej płatności rolnośrodowiskowej.

3. W przypadku dodania nowych pakietów w trakcie realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego lub zwiększenia powierzchni użytków rolnych, na których jest realizowane zobowiązanie rolnośrodowiskowe, przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

§ 22. 1. Rolnik realizuje zobowiązanie rolnośrodowiskowe od dnia 1 marca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolnośrodowiskowej.

2. Kierownik biura powiatowego Agencji wydaje decyzje administracyjne w sprawie przyznania pierwszej i kolejnych płatności rolnośrodowiskowych, w terminie od dnia 1 października do dnia 31 grudnia roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej.

3. Płatność rolnośrodowiskową wypłaca się po jej przyznaniu.

4. Pierwszą płatność rolnośrodowiskową wypłaca się w terminie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego, a kolejne płatności – w terminie do ostatniego dnia lutego roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności.

§ 23. 1. W razie śmierci wnioskodawcy, rozwiązania osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, przekształcenia wnioskodawcy lub innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne, następca prawny wnioskodawcy może, na swój wniosek, wstąpić do toczącego się postępowania w sprawie przyznania płatności rolnośrodowiskowej na miejsce wnioskodawcy, jeżeli objął w posiadanie użytki rolne lub stado zwierząt ras lokalnych, objęte zobowiązaniem rolnośrodowiskowym wnioskodawcy.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składa się w terminie 2 miesięcy od dnia zaistnienia zdarzenia prawnego, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne.

3. Następca prawny wnioskodawcy podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 1, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o przyznanie takiego numeru.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, następca prawny dołącza:

- 1) dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego;
- 2) zaświadczenie, że stado zwierząt ras lokalnych jest objęte programem ochrony zasobów genetycznych, wydane przez podmiot upoważniony do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 7.

5. W przypadku następstwa prawnego będącego wynikiem śmierci wnioskodawcy, jeżeli nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku, spadkobierca wnioskodawcy dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 1:

- 1) zaświadczenie sądu o zarejestrowaniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku albo
- 2) kopię wniosku o stwierdzenie nabycia spadku:
 - a) potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez sąd albo
 - b) potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, wraz z potwierdzeniem nadania tego wniosku w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego albo kopią tego potwierdzenia poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, spadkobierca wnioskodawcy składa prawomocne postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

7. Jeżeli z dokumentów, o których mowa w ust. 4 pkt 1 i ust. 5, wynika, że jest więcej niż jeden następca prawny wnioskodawcy, następca prawny wstępujący do postępowania w sprawie przyznania płatności rolnośrodowiskowej dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 1, oświadczenia pozostałych następców prawnych, że wyrażają zgodę na wstąpienie tego następcy prawnego na miejsce wnioskodawcy i przyznanie mu płatności rolnośrodowiskowej.

8. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, następca prawny wnioskodawcy składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej przez wnioskodawcę.

9. Decyzję w sprawie przyznania płatności rolnośrodowiskowej spadkobiercy zmarłego wnioskodawcy wydaje się z zastrzeżeniem dopełnienia przez tego spadkobiercę warunku złożenia prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym decyzja ta stała się ostateczna.

§ 24. 1. W razie przeniesienia, w wyniku umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, posiadania gospodarstwa rolnego wnioskodawcy lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych wnioskodawcy, nowy posiadacz tego gospodarstwa lub jego części, lub stada zwierząt ras lokalnych może, na swój wniosek, wstąpić do toczącego się postępowania w sprawie przyznania płatności rolnośrodowiskowej na miejsce wnioskodawcy, jeżeli objął w posiadanie użytki rolne lub stado zwierząt ras lokalnych, objęte zobowiązaniem rolnośrodowiskowym wnioskodawcy.

2. Nowy posiadacz gospodarstwa rolnego wnioskodawcy lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych wnioskodawcy podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 1, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o przyznanie takiego numeru.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, nowy posiadacz gospodarstwa rolnego wnioskodawcy lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych wnioskodawcy dołącza:

- 1) kopię umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, w wyniku której zostało na niego przeniesione posiadanie tego gospodarstwa lub jego części, lub tego stada;
- 2) zaświadczenie, że stado zwierząt ras lokalnych jest objęte programem ochrony zasobów genetycznych, wydane przez podmiot upoważniony do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 7.

4. Jeżeli posiadanie gospodarstwa rolnego wnioskodawcy lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych wnioskodawcy zostało przeniesione na rzecz kilku podmiotów, nowy posiadacz wstępujący do postępowania w sprawie przyznania płatności rolnośrodowiskowej dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 1, oświadczenia współposiadaczy, że wyrażają zgodę na wstąpienie nowego posiadacza na miejsce wnioskodawcy i przyznanie mu płatności rolnośrodowiskowej.

5. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, nowy posiadacz gospodarstwa rolnego wnioskodawcy lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych wnioskodawcy składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie płatności przez wnioskodawcę.

§ 25. 1. W razie śmierci beneficjenta, rozwiązania osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, przekształcenia beneficjenta lub innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne, następcy prawnemu beneficjenta, na jego wniosek, może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa, jeżeli objął w posiadanie użytki rolne lub stado zwierząt ras lokalnych, objęte zobowiązaniem rolnośrodowiskowym beneficjenta i są spełnione warunki określone w art. 25 ust. 2 ustawy.

2. Do trybu przyznawania płatności rolnośrodowiskowej następcy prawnemu beneficjenta przepisy § 23 ust. 2 – 9 stosuje się odpowiednio.

§ 26. 1. W razie przeniesienia, w wyniku umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, posiadania gospodarstwa rolnego beneficjenta lub części tego

gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych beneficjenta, nowemu posiadaczowi tego gospodarstwa lub jego części, lub stada zwierząt ras lokalnych, na wniosek tego posiadacza, może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa, jeżeli objął w posiadanie użytki rolne lub stado zwierząt ras lokalnych objęte zobowiązaniem rolnośrodowiskowym beneficjenta i są spełnione warunki określone w art. 25 ust. 2 ustawy.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składa się w terminie 2 miesięcy od dnia przeniesienia posiadania gospodarstwa rolnego beneficjenta lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych beneficjenta.

3. Do trybu przyznawania płatności rolnośrodowiskowej nowemu posiadaczowi gospodarstwa rolnego beneficjenta lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych beneficjenta przepisy § 24 ust. 2 – 5 stosuje się odpowiednio.

§ 27. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika podstawowych wymagań, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 4, przepis art. 66 ust. 1 akapit pierwszy i ust. 2 – 5 oraz art. 67 rozporządzenia Komisji (WE) nr 796/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wdrażania wzajemnej zgodności, modulacji oraz zintegrowanego systemu administracji i kontroli przewidzianych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1782/2003 ustanawiającym wspólne zasady dla systemów pomocy bezpośredniej w zakresie wspólnej polityki rolnej oraz określonych systemów wsparcia dla rolników (Dz. Urz. UE L 141 z 30.04.2004, str. 18, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 44, str. 243, z późn. zm.) stosuje się odpowiednio, z tym że obniżka, o której mowa w art. 66 ust. 1 akapit pierwszy tego rozporządzenia, wynosi 1%.

§ 28. 1. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika wymogów w ramach określonych wariantów, płatność rolnośrodowiskowa przysługuje temu rolnikowi w danym roku w wysokości zmniejszonej zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia, w części dotyczącej:

- 1) działek rolnych,
- 2) zwierząt,

3) stref buforowych

- w stosunku do których stwierdzono takie uchybienie.

2. Jeżeli ponownie zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika wymogów w ramach tego samego wariantu, płatność rolnośrodowiskowa nie przysługuje temu rolnikowi w danym roku i w roku następnym, w części dotyczącej tego wariantu.

3. Jeżeli rolnik nie zachował któregośkolwiek z występujących w gospodarstwie rolnym i określonych w planie działalności rolnośrodowiskowej trwałych użytków zielonych i elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo, o których mowa w § 4 ust. 3 pkt 1, płatność rolnośrodowiskowa przysługuje temu rolnikowi w danym roku w wysokości zmniejszonej o 20%. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

4. Jeżeli rolnik nie prowadzi rejestru działalności rolnośrodowiskowej, o którym mowa w § 4 ust. 3 pkt 2, płatność rolnośrodowiskowa nie przysługuje temu rolnikowi w części dotyczącej wariantu w ramach, którego miał prowadzić ten rejestr.

§ 29. 1. Płatność rolnośrodowiskowa podlega zwrotowi, jeżeli rolnik nie realizuje całego zobowiązania rolnośrodowiskowego, w szczególności na skutek nieopracowania planu działalności rolnośrodowiskowej albo opracowania go niezgodnie z rozporządzeniem, lub nie spełnia innych warunków przyznania płatności rolnośrodowiskowej.

2. Płatność rolnośrodowiskowa podlega również zwrotowi, jeżeli:

1) rolnik:

- a) nie przestrzega żadnych wymogów w ramach wariantu, w szczególności na skutek dokonania wymiany działek, o której mowa w art. 10 ust. 6 rozporządzenia nr 1975/2006, przy czym zwrotowi podlega ta część płatności, która została przyznana do działek rolnych, zwierząt lub stref buforowych objętych danym wariantem,
- b) zmniejszył powierzchnię użytków rolnych, na których powinien realizować zobowiązanie rolnośrodowiskowe, przy czym zwrotowi podlega ta część płatności, która została przyznana do działki rolnej objętej zmniejszeniem,

- c) nie uzyskał właściwej jakości materiału siewnego w ramach realizacji wariantu drugiego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6, przy czym zwrotowi podlega 40% płatności rolnośrodowiskowej przyznanej za rok, w którym ten materiał siewny został wytworzony;
- 2) u rolnika, o którym mowa w § 28 ust. 2, ponownie stwierdzono uchybienie w przestrzeganiu wymogów w ramach tego samego wariantu.
3. Płatność rolnośrodowiskowa podlega zwrotowi w trybie i na zasadach określonych w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

§ 30. Inną, niż wymienione w przepisach rozporządzenia nr 1974/2006, kategorią siły wyższej lub wyjątkową okolicznością, w przypadku wystąpienia której zwrot pomocy nie jest wymagany, jest wywłaszczenie części nieruchomości, jeżeli takiego wywłaszczenia nie można było przewidzieć w dniu rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego, uniemożliwiające dalszą realizację tego zobowiązania.

§ 31. Rolnik, któremu przyznano płatność rolnośrodowiskową, przechowuje plan działalności rolnośrodowiskowej oraz inne dokumenty dotyczące spełniania warunków przyznania płatności rolnośrodowiskowej lub związane z tą płatnością, przez okres realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego oraz przez pięć lat od dnia jego zakończenia.

§ 32. Rolnikowi, który realizuje co najmniej 3 lata program rolnośrodowiskowy na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 174, poz. 1809, z późn. zm.³⁾) w zakresie:

- 1) pakietu rolnictwo zrównoważone, może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa w ramach pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 i 2,
- 2) pakietu rolnictwo ekologicznie, może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa w ramach pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 2,

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 213, poz. 2160, z 2005 r. Nr 22, poz. 179 i Nr 131, poz. 1095, z 2006 r. Nr 75, poz. 521, oraz z 2007 r. Nr 46, poz. 302.

- 3) pakietu utrzymywanie łąk ekstensywnych lub pakietu utrzymywanie pastwisk ekstensywnych, może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa w ramach każdego z pakietów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 – 5,
 - 4) pakietu ochrona gleb i wód, może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa w ramach każdego z pakietów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, 2 i 8,
 - 5) pakietu tworzenie stref buforowych, może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa w ramach pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 9,
 - 6) pakietu ochrony lokalnych ras zwierząt gospodarskich, może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa w ramach pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 7
- jeżeli spełnia warunki przyznania płatności rolnośrodowiskowej i w ramach zobowiązania rolnośrodowiskowego będzie realizował co najmniej taką samą liczbę pakietów, przy czym płatność rolnośrodowiskowa w ramach pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2, może być przyznana bez względu na liczbę dotychczas realizowanych pakietów.

§ 33. W 2008 r. płatność rolnośrodowiskową można przyznać, jeżeli podmiotem przy udziale, którego został sporządzony plan działalności rolnośrodowiskowej jest podmiot prowadzący działalność w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania płatności rolnośrodowiskowej, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. Nr 229, poz. 2273, z późn. zm.⁴⁾).

§ 34. Rolnik, który rozpoczął w 2008 r. realizację zobowiązania rolnośrodowiskowego w zakresie pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 3, może z dniem 1 marca 2009 r. zmienić to zobowiązanie przez zamianę realizowanego pakietu, w całości lub w części, na pakiet wymieniony w § 4 ust. 1 pkt 4 lub 5, jeżeli spełnia warunki przyznania płatności rolnośrodowiskowej w ramach tych pakietów

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 42, poz. 386, Nr 148, poz. 1551 i Nr 162, poz. 1709, z 2005 r. Nr 10, poz. 64 oraz z 2007 r. Nr 64, poz. 427.

lub ich wariantów określone w rozporządzeniu. Przepis § 5 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 35. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 marca 2008 r.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

PROJEKT

Zawartość planu działalności rolnośrodowiskowej

I. Część ogólna – dotyczy wszystkich pakietów i powinna zawierać następujące informacje:

- 1) dane rolnika oraz podmiotu, przy udziale którego został sporządzony plan działalności rolnośrodowiskowej;
- 2) czas realizacji planu działalności rolnośrodowiskowej;
- 3) wykaz pakietów i wariantów, w ramach których rolnik realizuje zobowiązanie rolnośrodowiskowe;
- 4) szacunkowa wysokość płatności rolnośrodowiskowej za realizację poszczególnych wariantów w ramach pakietów;
- 5) charakterystyka gospodarstwa rolnego, w tym określenie trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo, o których mowa w § 4 ust. 3 pkt 1, występujących na terenie tego gospodarstwa w chwili rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego.

II. Część szczegółowa – dotyczy poszczególnych pakietów i wariantów oraz zawiera określenie wymogów, jakie rolnik powinien przestrzegać w ramach poszczególnych pakietów i wariantów, a także informacje niezbędne do prawidłowej ich realizacji, w szczególności:

- 1) informacje dotyczące planowanego zmianowania roślin uprawnych, planowanych dawek azotu na ha gruntów ornych i trwałych użytków zielonych wraz z saldem bilansu azotu oraz terminów koszenia lub wypasu – w przypadku realizacji Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone;
- 2) informacje dotyczące planowanego zmianowania roślin uprawnych, planowanego zagospodarowania nawozów naturalnych i organicznych, terminów koszenia lub wypasu oraz planowanego przeznaczenia plonu – w przypadku realizacji Pakietu 2. Rolnictwo ekologiczne;
- 3) opis trwałych użytków zielonych, plan wypasów przy użytkowaniu pastwiskowym lub kośno-pastwiskowym oraz informację o istnieniu obszarów

nawożonych przez namuły rzeczne – w przypadku realizacji Pakietu 3. Ekstensywne trwałe użytki zielone;

- 4) opis siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków, plan wypasów przy użytkowaniu pastwiskowym lub kośno-pastwiskowym, informację o istnieniu obszarów nawożonych przez namuły rzeczne oraz:
- a) szczegółowe wymogi mieszczące się w zakresie wymogów wskazanych w załączniku nr 2 do rozporządzenia w odniesieniu do Pakietu 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 i Pakietu 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000 oraz odpowiadające celom ochrony przyrody danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków, określone przez podmiot, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 4, na podstawie sporządzonej przez niego dokumentacji przyrodniczej – w przypadku realizacji wszystkich wariantów Pakietu 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 oraz Pakietu 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000,
 - b) wskazanie lat, w których dopuszcza się koszenie całej powierzchni trwałych użytków zielonych – w przypadku realizacji wariantu drugiego i czwartego Pakietu 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 oraz Pakietu 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000,
 - c) wskazanie roku, w którym dopuszcza się koszenie całej powierzchni trwałych użytków zielonych – w przypadku realizacji wariantu trzeciego Pakietu 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 oraz Pakietu 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000,
 - d) wskazanie roku, w którym dopuszcza się pozostawienie runa bez skoszenia – w przypadku realizacji wariantu dziewiątego Pakietu 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 oraz Pakietu 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000;

5) informacje dotyczące:

- a) gatunku, odmiany rośliny, jeżeli jest znana, i powierzchni, na której jest uprawiana ta roślina w każdym roku – w przypadku realizacji wariantu pierwszego i drugiego Pakietu 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie,
 - b) rodzaju uprawy, gatunków roślin w danym roku, liczby obiektów w danym roku, łącznej powierzchni i rodzaju strefy izolacyjnej – w przypadku realizacji wariantu trzeciego Pakietu 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie,
 - c) gatunku, odmiany, liczby drzew spełniających wymagania i łącznej powierzchni, na której są uprawiane te drzewa, oraz terminów wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych takich jak: cięcie sanitarne drzew i prześwietlające nadmiernie zagęszczone korony, usuwanie odrostów i samosiewów, bielenie pni starych drzew i zabezpieczanie pni młodych drzew przed ogryzaniem przez gryzonie – w przypadku realizacji wariantu czwartego Pakietu 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie;
- 6) informacje dotyczące gatunku i rasy zwierząt, informację o objęciu stada programem ochrony zasobów genetycznych, opis kierunku rozwoju stada i planowany stan docelowy – w przypadku realizacji Pakietu 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie;
- 7) planowane uprawy wsiewek poplonowych lub międzyplonów – w przypadku realizacji Pakietu 8. Ochrona gleb i wód;
- 8) charakterystyka strefy buforowej – w przypadku realizacji Pakietu 9. Stefy buforowe.

III. Załącznik do planu – szkic gospodarstwa rolnego z naniesionymi oznaczeniami:

- 1) poszczególnych działek rolnych, na których mają być realizowane pakiety lub warianty oraz
- 2) trwałych użytków zielonych i elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo, o których mowa w § 4 ust. 3 pkt 1, występujących na terenie tego gospodarstwa w chwili rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego.

Minimalne wymagania dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin oraz inne odpowiednie wymagania obowiązkowe

Minimalne wymagania dotyczące stosowania nawozów obejmują:
niestosowanie nawozów niedopuszczonych do obrotu – art. 17 ust.1 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. Nr 147, poz. 1033)
niestosowanie w okresie roku dawki nawozu naturalnego zawierające więcej niż 170 kg azotu (N) w czystym składniku na 1ha użytków rolnych – art.17 ust.3 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu
przechowywanie gnojówki i gnojowicy w szczelnych zbiornikach o pojemności umożliwiającej gromadzenie co najmniej 4-miesięcznej produkcji tego nawozu, a w przypadku obszarów szczególnie narażonych w rozumieniu przepisów w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych – umożliwiającej przechowywanie tych nawozów przez okres co najmniej 6 miesięcy, od dnia 1 stycznia 2011 r.; zbiorniki te powinny być zbiornikami zamkniętymi w rozumieniu przepisów dotyczących warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich utytułowanie – art. 25 ust.1 w związku z art. 53 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu
przechowywanie przez podmioty, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu, nawozów naturalnych innych niż gnojówka i gnojowica na nieprzepuszczalnych płytach, zabezpieczonych w taki sposób, aby wycieki nie przedostawały się do gruntu, od dnia 1 stycznia 2009 r. – art. 25 ust. 2 w związku z art. 53 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu
przechowywanie przez podmioty, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu, gnojówki i gnojowicy w szczelnych, zamkniętych zbiornikach do dnia 31 grudnia 2010 r. – art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu

stosowanie nawozów naturalnych i organicznych w postaci stałej oraz płynnej wyłącznie w okresie od dnia 1 marca do dnia 30 listopada, z wyjątkiem nawozów stosowanych na uprawy pod osłonami (szklarnie, inspekty, namioty foliowe) – § 2 ust. 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 czerwca 2001 r. w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania (Dz. U. Nr 60, poz. 616)

przykrycie lub wymieszanie z glebą nawozów naturalnych i organicznych, stosowanych na gruntach ornych, nie później niż następnego dnia po ich zastosowaniu, z wyjątkiem nawozów stosowanych w lasach oraz na użytkach zielonych – § 3 ust. 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 czerwca 2001 r. w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania

niestosowanie nawozów:

- 1) na glebach zalanych wodą, przykrytych śniegiem lub zamarzniętych do głębokości 30 cm oraz podczas opadów deszczu;
- 2) naturalnych w postaci płynnej oraz azotowych na glebach bez okrywy roślinnej, położonych na stokach o nachyleniu większym niż 10%;
- 3) naturalnych w postaci płynnej podczas wegetacji roślin przeznaczonych do bezpośredniego spożycia przez ludzi

– art. 20 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu

zakaz stosowania na pastwiskach nawozów organicznych, organiczno-mineralnych – art. 22 ust. 1 lit. c rozporządzenia (WE) nr 1774/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. WE L 273 z 10.10.2002, str. 1 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 3, t. 37, str. 92)

niestosowanie nawozów naturalnych w odległości mniejszej niż 20 m od strefy ochronnej źródeł wody, ujęć wody, brzegu zbiorników oraz cieków wodnych, kąpielisk zlokalizowanych na wodach powierzchniowych oraz obszarów morskiego pasa nadbrzeżnego – § 3 ust. 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 czerwca 2001 r. w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania)

Minimalne wymagania dotyczące stosowania środków ochrony roślin obejmują:

stosowanie wyłącznie środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu, zgodnie z etykietą-instrukcją stosowania, ściśle z podanymi w niej zaleceniami, oraz w taki sposób, aby nie dopuścić do zagrożenia zdrowia człowieka, zwierząt lub środowiska – art. 68 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. Nr 11 poz. 94 oraz z 2007 r. Nr 80, poz. 541)
prowadzenie ewidencji zabiegów ochrony roślin i przechowywanie jej co najmniej przez okres 2 lat od dnia wykonania zabiegu ochrony roślin – art. 71 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin
wykonywanie zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin w produkcji rolnej wyłącznie przez osoby, które ukończyły szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin i posiadają aktualne zaświadczenie o ukończeniu tego szkolenia – art. 74 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin
stosowanie środków ochrony roślin wyłącznie sprzętem sprawnym technicznie, który użyty zgodnie z przeznaczeniem zapewnia skuteczne zwalczanie organizmów szkodliwych i nie spowoduje zagrożenia zdrowia człowieka, zwierząt lub środowiska – art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin
stosowanie środków ochrony roślin na terenie otwartym przy użyciu opryskiwaczy wyłącznie, jeżeli prędkość wiatru nie przekracza 3 m/s, a miejsce stosowania środka ochrony roślin jest oddalone o co najmniej 5 m od krawędzi jezdni dróg publicznych, z wyłączeniem dróg publicznych zaliczanych do kategorii dróg gminnych oraz powiatowych, i o co najmniej 20 m od pasiek, plantacji roślin zielarskich, rezerwatów przyrody, parków narodowych, stanowisk roślin objętych ochroną gatunkową, wód powierzchniowych oraz od granicy wewnętrznego terenu ochrony strefy pośredniej ujęć wody – art. 77. ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin
niestosowanie środków ochrony roślin bez zachowania okresu prewencji – art. 77. ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin
wykonywanie zabiegów środkami ochrony roślin z uwzględnieniem stosowania w pierwszej kolejności metod biologicznych, agrotechnicznych, hodowlanych lub integrowanej ochrony roślin – art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin
Inne odpowiednie wymogi obowiązkowe obejmują:

utrzymanie czystości i porządku na terenie gospodarstwa rolnego, w szczególności przez wyposażenie nieruchomości w urządzenia służące do zbierania odpadów komunalnych oraz utrzymywania tych urządzeń w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym – art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 oraz z 2006 r. Nr 144, poz. 1042)

zakaz:

- 1) użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzania, zanieczyszczenia i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów zasobów, tworów i składników przyrody w parkach narodowych oraz rezerwach przyrody;
- 2) umieszczanie tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego w parkach narodowych oraz rezerwach przyrody;
- 3) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu w parkach narodowych oraz rezerwach przyrody

– art. 15 ust. 1 pkt 1, 19 i 22 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

zakaz wprowadzony w danym parku krajobrazowym:

- 1) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac zwianych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawa urządzeń wodnych w parkach krajobrazowych,
- 2) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej

– art. 17 ust. 1 pkt 5, 7 i 8 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Wykaz wariantów, wysokość stawek płatności i wykaz wymogów, jakie powinny być przestrzegane w ramach poszczególnych pakietów i ich wariantów

A. Wykaz wariantów i wysokość stawek płatności.

Lp.	Pakiety rolnośrodowiskowe	Lp.	Warianty rolnośrodowiskowe	Stawki płatności	
1.	Rolnictwo zrównoważone	1.	Wariant 1.1. Zrównoważony system gospodarowania	360 zł/ha	
2.	Rolnictwo ekologiczne	2.	Wariant 2.1. Uprawy rolnicze (z certyfikatem zgodności)	790 zł/ha	
		3.	Wariant 2.2. Uprawy rolnicze (w okresie przestawiania)	840 zł/ha w pierwszym i drugim roku realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego	790 zł/ha w kolejnych latach realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego
		4.	Wariant 2.3. Trwałe użytki zielone (z certyfikatem zgodności)	260 zł/ha	
		5.	Wariant 2.4. Trwałe użytki zielone (w okresie przestawiania)	330 zł/ha w pierwszym i drugim roku realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego	260 zł/ha w kolejnych latach realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego
		6.	Wariant 2.5. Uprawy warzywne (z certyfikatem zgodności)	1300 zł/ha	
		7.	Wariant 2.6. Uprawy warzywne (w okresie przestawiania)	1550 zł/ha w pierwszym i drugim roku realizacji zobowiązania	1300 zł/ha w kolejnych latach realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego

				rolnośrodo- wiskowego, a w przypadku upraw roślin wieloletnich – również w trzecim roku realizacji tego zobowiązania	wego
		8.	Wariant 2.7. Uprawy zielarskie (z certyfikatem zgodności)	1050 zł/ha	
		9.	Wariant 2.8. Uprawy zielarskie (w okresie przestawiania)	1150 zł/ha w pierwszym i drugim roku realizacji zobowiązania rolnośrodo- wiskowego, a w przypadku upraw roślin wieloletnich – również w trzecim roku realizacji tego zobowiązania	1050 zł/ha w kolejnych latach realizacji zobowiązania rolnośrodo- wiskowego
		10.	Wariant 2.9. Uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem zgodności)	1540 zł/ha	
		11.	Wariant 2.10. Uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania)	1800 zł/ha w pierwszym, drugim i trzecim roku realizacji zobowiązania rolnośrodo- wiskowego	1540 w kolejnych latach realizacji zobowiązania rolnośrodo- wiskowego
		12.	Wariant 2.11. Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem zgodności)	650 zł/ha	
		13.	Wariant 2.12.	800 zł/ha w	650 zł/ha w

			Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania)	pierwszym, drugim i trzecim roku realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego	kolejnych latach realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego
3.	Ekstensywne trwałe użytki zielone	14.	Wariant 3.1. Ekstensywna gospodarka na łąkach i pastwiskach	500 zł/ha	
4.	Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000	15.	Wariant 4.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków	1200 zł/ha	
		16.	Wariant 4.2. Mechowiska	1200 zł/ha	
		17.	Wariant 4.3. Szuwary wielkoturzycowe	800 zł/ha	
		18.	Wariant 4.4. Łąki trzęślicowe i selernicowe	1200 zł/ha	
		19.	Wariant 4.5. Murawy ciepłolubne	1200 zł/ha	
		20.	Wariant 4.6. Półnaturalne łąki wilgotne	800 zł/ha	
		21.	Wariant 4.7. Półnaturalne łąki świeże	800 zł/ha	
		22.	Wariant 4.8. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe	800 zł/ha	
		23.	Wariant 4.9. Słonorośla	1190 zł/ha	
		24.	Wariant 4.10. Użytki przyrodnicze	550 zł/ha	
5.	Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000	25.	Wariant 5.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków	1370 zł/ha	
		26.	Wariant 5.2. Mechowiska	1390 zł/ha	
		27.	Wariant 5.3. Szuwary wielkoturzycowe	910 zł/ha	

		28.	Wariant 5.4. Łąki trzęślicowe i selernicowe	1390 zł/ha
		29.	Wariant 5.5. Murawy ciepłolubne	1380 zł/ha
		30.	Wariant 5.6. Półnaturalne łąki wilgotne	840 zł/ha
		31.	Wariant 5.7. Półnaturalne łąki świeże	840 zł/ha
		32.	Wariant 5.8. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe	870 zł/ha
		33.	Wariant 5.9. Słonorośla	1190 zł/ha
		34.	Wariant 5.10. Użytki przyrodnicze	550 zł/ha
6.	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	35.	Wariant 6.1. Produkcja towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych	570 zł/ha
		36.	Wariant 6.2. Produkcja nasienna towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych	800 zł/ha
		37.	Wariant 6.3. Produkcja nasienna na zlecenie banku genów	4700 zł/ha
		38.	Wariant 6.4. Sady tradycyjne	2100 zł/ha
7.	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	39.	Wariant 7.1. Zachowanie lokalnych ras bydła	1140 zł/szt.
		40.	Wariant 7.2. Zachowanie lokalnych ras koni	1500 zł/szt.

		41.	Wariant 7.3. Zachowanie lokalnych ras owiec	320 zł/szt.
		42.	Wariant 7.4. Zachowanie lokalnych ras świń	570 zł/szt.
8.	Ochrona gleb i wód	43.	Wariant 8.1. Wsiewki poplonowe	330 zł/ha
		44.	Wariant 8.2. Międzyplon ozimy	420 zł/ha
		45.	Wariant 8.3. Międzyplon ścierniskowy	400 zł/ha
9.	Strefy buforowe	46.	Wariant 9.1. Utrzymanie 2- metrowych stref buforowych	44 zł/100 mb
		47.	Wariant 9.2. Utrzymanie 5- metrowych stref buforowych	110 zł/100 mb
		48.	Wariant 9.3. Utrzymanie 2- metrowych miedz śródpolnych	40 zł/100 mb
		49.	Wariant 9.4. Utrzymanie 5- metrowych miedz śródpolnych	100 zł/100 mb

B. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach poszczególnych pakietów i ich wariantów.

I. Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone - Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach pakietu :

- 1) przestrzeganie prawidłowego doboru i następstwa roślin, stosując co najmniej trzy gatunki roślin, każdy z innej grupy roślin, z wyłączeniem roślin wieloletnich;
- 2) opracowanie co roku planu nawozowego, opartego na bilansie azotu oraz aktualnej chemicznej analizie gleby, z określeniem zawartości P, K, Mg oraz potrzeb wapnowania gleby, oraz przestrzeganie tego planu;

- 3) koszenie lub wypasanie na trwałych użytkach zielonych w terminie określonym w planie działalności rolnośrodowiskowej;
- 4) maksymalna dawka azotu (pochodzącego z nawozów naturalnych, kompostów i nawozów mineralnych) na gruntach ornych nie powinna przekraczać 150 kg N/ha, a na trwałych użytkach zielonych 120 kg N/ha;
- 5) niestosowanie osadów ściekowych.

II. Pakiet 2. Rolnictwo ekologiczne.

1. Wymogi jakie powinny być przestrzegane:

- 1) w ramach Wariantu 2.1. Uprawy rolnicze (z certyfikatem zgodności), Wariantu 2.2. Uprawy rolnicze (w okresie przestawiania), Wariantu 2.3. Trwałe użytki zielone (z certyfikatem zgodności), Wariantu 2.4. Trwałe użytki zielone (w okresie przestawiania), Wariantu 2.5. Uprawy warzywne (z certyfikatem zgodności), Wariantu 2.6. Uprawy warzywne (w okresie przestawiania), Wariantu 2.7. Uprawy zielarskie (z certyfikatem zgodności), Wariant 2.8. Uprawy zielarskie (w okresie przestawiania) – przeznaczenie plonu na pasze, przekazanie do innych gospodarstw, do bezpośredniego spożycia, do przetwórstwa lub do kompostowania;
- 2) w ramach Wariantu 2.9. Uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem zgodności), Wariantu 2.10. Uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania), Wariantu 2.11. Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem zgodności) oraz Wariantu 2.12. Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania) – wykonywanie na plantacji zabiegów uprawowych i pielęgnacyjnych oraz przeznaczenie uzyskanego plonu na pasze, do bezpośredniego spożycia lub do przetwórstwa.

2. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach Wariantu 2.3. Trwałe użytki zielone (z certyfikatem zgodności) i wariantu 2.4. Trwałe użytki zielone (w okresie przestawiania) – koszenie lub wypasanie w terminie określonym w planie działalności rolnośrodowiskowej oraz usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu.

III. Pakiet 3. Ekstensywne trwałe użytki zielone.

1. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach pakietu:

- 1) zakaz wapnowania, chyba że wapnowanie nie wpłynie negatywnie na środowisko i na realizację celu pakietu;
- 2) zakaz nawożenia azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne, a na innych obszarach - powyżej poziomu 60 kg/ha/rok;
- 3) zakaz przeorywania, wałowania, podsiewu;
- 4) zakaz wólkowania w okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 1 września;
- 5) zakaz stosowania ścieków i osadów ściekowych;
- 6) zakaz stosowania środków ochrony roślin z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia uciążliwych chwastów z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych);
- 7) zakaz budowy i rozbudowy urządzeń melioracji wodnych szczegółowych tworzących system melioracji wodnych, z wyjątkiem urządzeń mających na celu utrzymanie lub poprawę wartości przyrodniczej (nie dotyczy bieżącej konserwacji).

2. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach pakietu w przypadku użytkowania kośnego trwałych użytków zielonych:

- 1) koszenie w terminie od dnia 1 czerwca do dnia 30 września, nie więcej niż dwa pokosy w roku; wysokość koszenia 5 – 15 cm;
- 2) pozostawienie 5 - 10% powierzchni nieskoszonych, przy czym powinien to być inny fragment co roku;
- 3) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;
- 4) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych.

3. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach pakietu w przypadku użytkowania pastwiskowego trwałych użytków zielonych:

- 1) wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do dnia 15 października na obszarach poniżej 300 m n. p. m., a na obszarach powyżej 300 m n. p. m. od dnia 20 maja do dnia 1 października, przy obsadzie zwierząt wynoszącej 0,5 – 1,0 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 5t/ha (10 DJP/ha), przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna

się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód, a wypasanie koników polskich i koni huculskich jest dopuszczalne przez cały rok;

- 2) niewykaszenie niedojadów poza okresem od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września.

4. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach pakietu w przypadku użytkowania kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych:

- 1) koszenie w terminie od dnia 1 czerwca do dnia 30 września, nie więcej niż dwa pokosy w roku; wysokość koszenia 5 – 15 cm;
- 2) pozostawienie 5 - 10% powierzchni nieskoszonych, przy czym powinien to być inny fragment co roku;
- 3) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;
- 4) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych;
- 5) wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do dnia 15 października na obszarach poniżej 300 m n. p. m., a na obszarach powyżej 300 m n. p. m. od dnia 20 maja do dnia 1 października, przy obsadzie zwierząt wynoszącej nie więcej niż 0,3 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 5t/ha (10 DJP/ha), przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód, a wypasanie koników polskich i koni huculskich jest dopuszczalne przez cały rok;
- 6) niewykaszenie niedojadów poza okresem od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września.

IV. Pakiet 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 i Pakiet 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000.

1. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach pakietu:

- 1) zakaz przeorywania, wałowania, podsiewu, stosowania ścieków i osadów ściekowych;
- 2) zakaz wólkowania w okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 1 września;
- 3) zakaz budowy i rozbudowy urządzeń melioracji wodnych szczegółowych tworzących system melioracji wodnych, z wyjątkiem urządzeń mających na celu

utrzymanie lub poprawę wartości przyrodniczej (nie dotyczy bieżącej konserwacji);

- 4) niestosowanie środków ochrony roślin z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia uciążliwych chwastów z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych), po uzgodnieniu z doradcą rolnośrodowiskowym.

2. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach Wariantu 4.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków i Wariantu 5.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków:

- 1) zakaz wapnowania, chyba że wapnowanie nie wpłynie negatywnie na realizację celu pakietu;
- 2) zakaz nawożenia azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne, a na innych obszarach - powyżej poziomu 60 kg/ha w trakcie roku;
- 3) niestosowanie jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do dnia 1 sierpnia;
- 4) w przypadku użytkowania:
 - a) kośnego trwałych użytków zielonych:
 - koszenie w terminie od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września; wysokość koszenia 5 – 15 cm,
 - pozostawienie 5 – 10% powierzchni nieskosizonej, a w przypadku występowania wodniczki *Acrocephalus paludicola* – 30 - 50%, przy czym powinien to być inny fragment co roku,
 - usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu,
 - zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych,
 - b) pastwiskowego trwałych użytków zielonych:
 - wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do dnia 15 października na obszarach poniżej 300 m n.p.m., a na obszarach powyżej 300 m n.p.m. od dnia 20 maja do dnia 1 października, przy obsadzie zwierząt wynoszącej nie więcej niż 0,5 DJP/ha w okresie do dnia 20 lipca, a po 20 lipca wynoszącej 0,5 – 1 DJP/ha, i obciążeniu

pastwiska wynoszącym nie więcej niż 5t/ha (10 DJP/ha), przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód, a wypasanie koników polskich i koni huculskich jest dopuszczalne przez cały rok,

- niewykaszenie niedojadów poza okresem od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września,

c) kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych:

- koszenie w terminie od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września; wysokość koszenia 5 – 15 cm,
- pozostawienie 5 – 10% powierzchni nieskosiwanej, a w przypadku występowania wodniczki *Acrocephalus paludicola* – 30 – 50%, przy czym powinien to być inny fragment co roku,
- usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu,
- zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych,
- wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do dnia 15 października na obszarach poniżej 300 m n.p.m., a na obszarach powyżej 300 m n.p.m. od dnia 20 maja do dnia 1 października, przy obsadzie zwierząt wynoszącej nie więcej niż 0,2 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 5t/ha (10 DJP/ha), przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód, a wypasanie koników polskich i koni huculskich jest dopuszczalne przez cały rok,
- niewykaszenie niedojadów poza okresem od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września.

3. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach Wariantu 4.2. Mechowiska i Wariantu 5.2. Mechowiska

- 1) koszenie w terminie od dnia 15 lipca do dnia 30 września w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej; wysokość koszenia 5-15 cm;

- 2) pozostawienie 50% powierzchni nieskoszonych, przy czym powinien to być inny fragment co roku, lub raz na dwa lata dopuszcza się koszenie całej powierzchni;
- 3) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;
- 4) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych;
- 5) zakaz wypasania i nawożenia.

4. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach Wariantu

4.3. Szuwary wielkoturzycowe i Wariantu 5.3. Szuwary wielkoturzycowe:

- 1) koszenie w terminie od dnia 15 lipca do dnia 30 września w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej; wysokość koszenia 5-15 cm;
- 2) koszenie 20% powierzchni, przy czym powinien to być inny fragment co roku, lub raz na pięć lat dopuszcza się koszenie całej powierzchni;
- 3) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;
- 4) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych;
- 5) dopuszcza się wypasania przy obsadzie zwierząt wynoszącej nie więcej niż 0,2 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 2,5 t/ha (5DJP/ha) do dnia 15 października, a na terenach zalewowych dodatkowo nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód;
- 6) zakaz nawożenia.

5. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach Wariantu 4.4

Łąki trzęślicowe i selernicowe i Wariantu 5.4. Łąki trzęślicowe i selernicowe:

- 1) koszenie w terminie od dnia 15 września do dnia 30 października w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej; wysokość koszenia 5-15 cm;
- 2) pozostawienie 50% powierzchni nieskoszonych, przy czym powinien to być inny fragment co roku, lub raz na dwa lata dopuszcza się koszenie całej powierzchni;
- 3) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;

4) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych;,

5) zakaz wypasania i nawożenia.

6. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach Wariantu 4.5. Murawy ciepłolubne i wariantu 5.5. Murawy ciepłolubne w przypadku użytkowania:

1) kośnego trwałych użytków zielonych:

a) koszenie w terminie od dnia 15 lipca do dnia 30 września w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej, nie więcej niż jeden pokos w roku; wysokość koszenia do 10 cm,

b) pozostawienie 15-20% powierzchni nieskoszonej, przy czym powinien to być inny fragment co roku,

c) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu,

d) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka powierzchni koszonej trwałych użytków zielonych,

e) zakaz nawożenia;

2) pastwiskowego trwałych użytków zielonych:

a) wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do dnia 15 października na obszarach poniżej 300 m n. p. m., a na obszarach powyżej 300 m n.p.m. od dnia 20 maja do dnia 1 października, przy obsadzie zwierząt od 0,4 do 0,6 DJP/ha, przy maksymalnym obciążeniu pastwiska do 5 DJP ha (2,5 t/ha),

b) zakaz nawożenia,

c) dopuszcza się koszenie w terminie od dnia 15 lipca do dnia 30 września w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej, nie więcej niż jeden pokos w roku; wysokość koszenia do 10 cm,

d) pozostawienie 15-20% powierzchni nieskoszonej, przy czym powinien to być inny fragment co roku,

e) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu,

- f) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka powierzchni koszonej trwałych użytków zielonych.

7. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach Wariantu 4.6 Półnaturalne łąki wilgotne i Wariantu 5.6 Półnaturalne łąki wilgotne oraz w ramach Wariantu 4.7 Półnaturalne łąki świeże i Wariantu 5.7 Półnaturalne łąki świeże:

- 1) koszenie w terminie od dnia 15 czerwca do dnia 30 września w sposób nieniszczący runi roślinności i pokrywy glebowej, nie więcej niż dwa pokosy w roku; wysokość koszenia 5-15 cm;
- 2) pozostawienie 5 - 10% powierzchni nieskoszonej, przy czym powinien to być inny fragment co roku;
- 3) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;
- 4) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka powierzchni koszonej trwałych użytków zielonych;
- 5) dopuszcza się wypasanie wolne lub kwaterowe przy obsadzie zwierząt wynoszącej nie więcej niż 1 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 5t/ha (10 DJP/ha) od dnia 21 lipca do dnia 15 października, a na terenach zalewowych dodatkowo nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód;
- 6) zakaz nawożenia azotem powyżej poziomu 60 kg/ha/rok.

8. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach Wariantu 4.8. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe oraz Wariantu 5.9. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe:

- 1) wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do dnia 15 października na obszarach poniżej 300 m n.p.m., a na obszarach powyżej 300 m n.p.m. od dnia 20 maja do dnia 1 października, przy obsadzie zwierząt wynoszącej 0,4 – 0,6 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 2,5 t/ha (5 DJP/ha), przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód;
- 2) zakaz nawożenia.

9. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach Wariantu 4.9. Słonorośla oraz Wariantu 5.9. Słonorośla:

- 1) w przypadku użytkowania pastwiskowego trwałych użytków zielonych:
 - a) wypasanie w sezonie pastwiskowym od dnia 1 maja do dnia 15 października na obszarach poniżej 300 m n.p.m., a na obszarach powyżej 300 m n.p.m. od dnia 20 maja do dnia 1 października, przy obsadzie zwierząt wynoszącej 0,5 – 1 DJP/ha), przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód,
 - b) w przypadku licznego występowania trzciny wypasanie kwaterowe, które powinno zaczynać się od kwater z dużym udziałem trzciny i stopniowo przechodzić na typowe słonawy;
- 2) w przypadku użytkowania kośnego trwałych użytków zielonych:
 - a) koszenie w terminie od dnia 1 lipca do dnia 31 października w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej, nie więcej niż jeden pokos w roku; wysokość koszenia 5 - 15 cm,
 - b) dopuszcza się pozostawienie runa bez skoszenia raz na 5 lat,
 - c) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu,
 - d) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do wewnątrz powierzchni koszonej trwałych użytków zielonych;
- 3) w przypadku użytkowania kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych:
 - a) wypasanie w sezonie pastwiskowym od dnia 1 maja do dnia 15 października na obszarach poniżej 300 m n.p.m., a na obszarach powyżej 300 m n.p.m. od dnia 20 maja do dnia 1 października, przy obsadzie zwierząt wynoszącej 0,5 – 1 DJP/ha), przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód,
 - b) w przypadku licznego występowania trzciny wypasanie kwaterowe, które powinno zaczynać się od kwater z dużym udziałem trzciny i stopniowo przechodzić na typowe słonawy,
 - c) koszenie w terminie od dnia 1 lipca do dnia 31 października w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej, nie więcej niż jeden pokos w roku; wysokość koszenia 5 - 15 cm,
 - d) dopuszcza się pozostawienie runa bez skoszenia raz na 5 lat,

- e) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu,
- f) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do wewnątrz powierzchni koszonej trwałych użytków zielonych.

10. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach Wariantu 4.10. Użytki przyrodnicze i Wariantu 5.10. Użytki przyrodnicze:

- 1) zachowanie użytków przyrodniczych w stanie niepogorszonym;
- 2) usuwanie odpadów;
- 3) dokonywanie zabiegów pielęgnacyjnych mających na celu ochronę użytku przyrodniczego;
- 4) zakaz nawożenia;
- 5) zakaz odwadniania i wydobywania torfu – w przypadku torfowisk;
- 6) zakaz wydobywania piasku i zalesiania – w przypadku muraw napiaskowych;
- 7) zakaz usuwania kęp i odwadniania – w przypadku szuwarów kępowych.

V. Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie.

1. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach Wariantu 6.1. Produkcja towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych:

- 1) uprawa roślin z kwalifikowanego materiału siewnego odmian miejscowych zarejestrowanych w krajowym rejestrze:
 - a) w pierwszym i czwartym roku realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego, a w drugim, trzecim i piątym roku realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego – z materiału siewnego uzyskanego ze zbioru z poprzedniego roku,
 - b) w przypadku zmiany uprawianej odmiany roślin, lub
- 2) uprawa gatunków roślin wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

2. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach Wariantu 6.2. Produkcja nasienna towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych:

- 1) wytwarzanie materiału siewnego zgodnie z przepisami o nasiennictwie lub
- 2) wytwarzanie materiału siewnego gatunków roślin wymienionych w załączniku nr 4 do rozporządzenia spełniającego następujące wymagania jakościowe w

zakresie minimalnej czystości analitycznej, maksymalnej zawartości nasion innych gatunków oraz minimalnej zdolności kiełkowania:

Tabela I. Wymagania jakościowe dla nasion lokalnych odmian zbóż.

Lp	Gatunki	Minimalna czystość analityczna (nasiona czyste)	Maksymalna zawartość nasion innych gatunków (nasiona innych gatunków roślin)	Minimalna zdolność kiełkowania (siewki normalne + nasiona twarde)
		% wagowy	Szt/500g	% liczbowy
	1	2	3	4
1	<i>Triticum dicoccum</i> Pszenica płaskurka	98	60 ¹⁾	85
2	<i>Triticum monococcum</i> Pszenica samopsza	98	60 ^{1) 2)}	85
3	<i>Panicum miliaceum</i> Proso	97	400 ¹⁾	80
4	<i>Avena strigosa</i> Owies szorstki	98	60 ¹⁾	75
5	<i>Secale cerate var. Multicavle</i> <i>krzyca</i>	98	60	85

¹⁾ Niedopuszczalna jest obecność nasion owsa głuchego (*Avena fatua*).

²⁾ Wielkość próby do badań wynosi 1000 g.

Tabela II. Wymagania jakościowe dla nasion pozostałych lokalnych odmian roślin uprawnych.

Lp	Gatunki	Minimalna czystość analityczna (nasiona czyste)	Maksymalna zawartość nasion innych gatunków (nasiona innych gatunków roślin)	Minimalna zdolność kiełkowania (siewki normalne + nasiona twarde)
		% wagowy		% liczbowy
	1	2	3	4
1	<i>Camelina sativa</i> Lnicznik siewny	98	0,3	80
2	<i>Lotus uliginosus</i> ^{3) 4)} Komonica błotna	75	1,8 ³⁾	75 ⁴⁾
3	<i>Melilotus albus</i> ^{3) 5)} Nostrzyk biały	96	2,5 ³⁾	80 ⁵⁾
4	<i>Lactuca sativa var. angustana</i> Salata łodygowa (szparagowa, głąbiki krakowskie)	95	0,5	75

5	<i>Lathyrus sativus</i> Lędwian siewny	98	1,5	80
6	<i>Lens culinaris</i> Soczewica jadalna	98	1,5	80
7	<i>Pastinaca sativa</i> Pasternak	97	0,5	70

³⁾ Niedopuszczalna jest obecność nasion kianki (*Cuscuta*).

⁴⁾ Do 40% nasion twardych uznaje się za zdolne do kiełkowania.

⁵⁾ Do 30% nasion twardych uznaje się za zdolne do kiełkowania.

3. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach Wariantu 6.3. Produkcja nasienna na zlecenie banku genów – rozmnażanie nasion roślin zgodnie z umową, o której mowa w § 19 ust. 1, w tym prowadzenie dokumentacji uprawy i udostępnianie jej jednostce badawczo – rozwojowej koordynującej lub realizującej zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych i przekazywanie jednostce badawczo – rozwojowej koordynującej lub realizującej zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych wytworzonych nasion o wymaganej jakości.

4. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach Wariantu 6.4. Sady tradycyjne:

- 1) możliwość uzupełnienia sadu do 40% obsady wszystkich drzew, o co najmniej trzy gatunki lub odmiany drzew wymienione w załączniku nr 4 do rozporządzenia, lub odmiany drzew tradycyjnie uprawianych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed 1950 r. (powiększenie wymaga zwiększenia liczby odmian lub gatunków), przy czym istnieje obowiązek rozmnażania drzew na silnie rosnących podkładkach oraz prowadzenie ich jako wysokopienne drzewa o minimalnej wysokości pnia 1,20 m, w rozstawie nie mniejszej niż 4 x 6 m i nie większej niż 10 x 10 m;
- 2) wykonywanie podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych, takich jak: cięcie sanitarne drzew i prześwietlające nadmiernie zagęszczone korony, usuwanie odrostów i samosiewów, bielenie pni starych drzew i zabezpieczanie pni młodych drzew przed ogryzaniem przez gryzonie, utrzymanie ogólnego porządku w sadzie;
- 3) koszenie i usuwanie trawy lub wypasanie.

VI. Pakiet 8. Ochrona gleb i wód.

1. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach Wariantu 8.1. Wsiewki poplonowe:

- 1) wsiewanie roślin jako wsiewki poplonowej w rosnące rośliny ozime lub razem z siewem roślin jarych i utrzymanie ich przez okres zimy;
- 2) sprzątnięcie słomy po żniwach;
- 3) niewznawianie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca;
- 4) przyoranie biomasy wsiewki poplonowej, z wyjątkiem uprawy gleby w systemie bezorkowym;
- 5) niestosowanie ścieków i osadów ściekowych na wsiewkę poplonową.

2. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach Wariantu 8.2. Międzyplon ozimy:

- 1) wykonanie siewu roślin ozimych jako międzyplonu ozimego do dnia 30 września;
- 2) niestosowanie pod międzyplon ozimy innych nawozów niż naturalne;
- 3) niestosowanie ścieków i osadów ściekowych na międzyplon ozimy;
- 4) przyoranie biomasy międzyplonu ozimego, z wyjątkiem uprawy gleby w systemie bezorkowym;
- 5) zakaz spasanania międzyplonu ozimego poza wiosną;
- 6) niewznawianie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca;
- 7) zakaz uprawy w plonie głównym rośliny, która była uprawiana w międzyplonie ozimym, lub formy jarej takiej rośliny;
- 8) w przypadku uprawy międzyplonu ozimego w międzyrzędziach chmielnika powierzchnia uprawy tego międzyplonu powinna stanowić ok. 67% łącznej powierzchni plantacji chmielu.

3. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach Wariantu 8.3. Międzyplon ścierniskowy:

- 1) wykonanie siewu roślin jarych jako międzyplonu ścierniskowego do dnia 30 września;
- 2) niestosowanie pod międzyplon ozimy innych nawozów niż naturalne;
- 3) niestosowanie ścieków i osadów ściekowych na międzyplon ścierniskowy;
- 4) przyoranie biomasy międzyplonu ścierniskowego, z wyjątkiem uprawy gleby w systemie bezorkowym;
- 5) możliwość spasanania biomasy międzyplonu ścierniskowego jesienią;
- 6) niewznawianie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca;;

- 7) zakaz uprawy w plonie głównym rośliny, która była uprawiana w międzyplonie ścierniskowym;
- 8) możliwość przypadku uprawy międzyplonu ścierniskowego w międzyrzędziach chmielnika powierzchnia uprawy tego międzyplonu powinna stanowić ok. 67% łącznej powierzchni plantacji chmielu.

VII. Pakiet 9. Strefy buforowe.

1. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach Wariantu 9.1. Utrzymanie 2-metrowych stref buforowych oraz Wariantu 9.2. Utrzymanie 5-metrowych stref buforowych:

- 1) utrzymanie strefy buforowej o szerokości:
 - a) ok. 2 metrów w przypadku Wariantu 9.1.,
 - b) ok. 5 metrów w przypadku Wariantu 9.2.;
- 2) wykaszanie raz w roku lub co 2 lata, najpóźniej do 30 września, przy zachowaniu istniejących drzew i krzewów;
- 3) usunięcie biomasy w ciągu 2 tygodni (z wyjątkiem uzasadnionych przypadków) od skoszenia;
- 4) zakaz stosowania nawozów i środków ochrony roślin.

2. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach Wariantu 9.3 Utrzymanie 2-metrowych miedz śródpolnych oraz Wariantu 9.4. Utrzymanie 5-metrowych miedz śródpolnych:

- 1) utrzymanie miedzy śródpolnej o szerokości:
 - a) ok. 2 metrów w przypadku Wariantu 9.3.,
 - b) ok. 5 metrów w przypadku Wariantu 9.4.;
- 2) wykaszanie raz w roku lub co 2 lata, najpóźniej do 30 września, przy zachowaniu istniejących drzew i krzewów; w przypadku żywopłotów – pielęgnacja;
- 3) zakaz stosowania nawozów i środków ochrony roślin.

Wykaz gatunków roślin, gatunków ptaków, jednostek fitosocjologicznych i siedlisk przyrodniczych oraz ras zwierząt, objętych płatnością rolnośrodowiskową

1. Pakiet 2. Rolnictwo ekologiczne:

L.p.	Wariant / nazwa rośliny uprawnej	Nazwa łacińska gatunku	Klasyfikacja dla potrzeb upraw w rolnictwie ekologicznym: R - uprawy rolnicze, T - trwałe użytki zielone, W - uprawy warzywne, Z-uprawy roślin zielarskich, S - uprawy sadownicze i jagodowe, Sp- pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe	Klasyfikacja roślin dla potrzeb sprawozdawczości: UR - uprawy roczne, UD - uprawy dwuletnie, UW - uprawy wieloletnie,
	Wariant 2.1 Uprawy rolnicze (z certyfikatem zgodności) Wariant 2.2. Uprawy rolnicze (bez certyfikatu zgodności)			
1	barbula szara	<i>Caryopteris incana</i>	R*	UW
2	bobik	<i>Vicia faba</i> L.	R	UR
3	bodziszek iberyjski	<i>Geranium ibericum</i> Fisch. et Mey.	R*	UW
4	bodziszek leśny	<i>Geranium sylvaticum</i> L.	R*	UW
5	brukiew pastewna	<i>Brassica napus</i> var. <i>napobrassica</i>	R	UR
6	burak cukrowy	<i>Beta vulgaris</i> ssp. <i>vulgaris</i> , convar. <i>crassa</i> var. <i>altissima</i>	R	UR
7	burak pastewny	<i>Beta vulgaris</i> ssp. <i>vulgaris</i> , convar. <i>crassa</i> var. <i>crassa</i>	R	UR
8	chaber bławatek	<i>Centaurea cyanus</i> L.	R*	UR
9	chaber driakiewnik	<i>Centaurea scabiosa</i> L.	R*	UW
10	chaber górski	<i>Centaurea montana</i> L.	R*	UW
11	chaber nadreński	<i>Centaurea rhenana</i> Bor.	R*	UD
12	chaber wielkogłówny	<i>Centaurea macrocephala</i> L.	R*	UW
13	chmiel	<i>Humulus lupulus</i> L.	R	UW
14	cykoria siewna	<i>Cichorium intybus</i> var. <i>sativum</i> Lam. et DC.	R	UR
15	czosnek cuchnący	<i>Allium odorum</i> L.	R*	UW
16	dalia zmienna	<i>Dahlia hybrida</i> Hort.	R*	UR
17	dynia oleista	<i>Cucurbita pepo</i> convar. <i>styriaca</i> Grebensc.	R	UR
18	dynia pastewna	<i>Cucurbita pepo</i> convar. <i>Pepo</i>	R	UR

19	dzielżan jesienny	<i>Helenium autumnale L.</i>	R*	UW
20	dzięgiel leśny	<i>Angelica silvestris L.</i>	R*	UW
21	dzwonek ogrodowy	<i>Campanula medium L.</i>	R*	UD
22	esparceta siewna	<i>Onobrychis vicifolia Scop.</i>	R	UW
23	facelia błękitna	<i>Phacelia tanacetifolia Benth.</i>	R	UR
24	gorczyca biała	<i>Sinapis alba L.</i>	R	UR
25	gorczyca czarna	<i>Brassica nigra (L.) Koch.</i>	R	UR
26	gorczyca sarepska	<i>Brassica juncea (L.) Czern.</i>	R	UR
27	groch siewny	<i>Pisum sativum L.</i>	R	UR
28	groszek leśny	<i>Lathyrus silvester L.</i>	R*	UW
29	gryka zwyczajna	<i>Fagopyrum esculentum Moench</i>	R	UR
30	inne gatunki pszenic		R	UR
31	jasnota biała	<i>Lamium album L.</i>	R*	UW
32	jęczmień jary	<i>Hordeum vulgare L.</i>	R	UR
33	jęczmień ozimy	<i>Hordeum vulgare L.</i>	R	UR
34	jęczyzka pomarańczowa	<i>Ligularia dentata (A. Gray) H. Hara</i>	R*	UW
35	kapusta pastewna	<i>Brassica oleracea convar. acephala</i>	R	UR
36	kminek zwyczajny	<i>Carum carvi L.</i>	R	UD
37	komonica zwyczajna	<i>Lotus corniculatus L.</i>	R	UW
38	koniczyna biała	<i>Trifolium repens L.</i>	R	UW
39	koniczyna białoróżowa	<i>Trifolium hybridum L.</i>	R	UW
40	koniczyna czerwona	<i>Trifolium pratense L.</i>	R	UW
41	koniczyna egipska (aleksandryjska)	<i>Trifolium alexandrinum L.</i>	R	UW
42	koniczyna krwistoczerwona	<i>Trifolium incarnatum L.</i>	R	UR
43	koniczyna perska	<i>Trifolium resupinatum L.</i>	R	UR
44	krwawnica pospolita	<i>Lythrum salicaria L.</i>	R*	UW
45	krwiściąg mniejszy	<i>Sanguisorba minor Scop.</i>	R*	UW
46	kuklik zwisty	<i>Geum rivale L.</i>	R*	UW
47	kukurydza	<i>Zea mays L.</i>	R	UR
48	len oleisty	<i>Linum usitatissimum L. convar. Mediterraneum (Vavilov ex Ell.) Kulpa et Danert</i>	R	UR
49	len włóknisty	<i>Linum usitatissimum L. convar. usitatissimum</i>	R	UR
50	lędźwian	<i>Lathyrus sativus L.</i>	R	UR
51	Inianka siewna (Inicznik)	<i>Camelina sativa (L.) Crantz</i>	R	UR
52	lucerna chmielowa (nerkowata)	<i>Medicago lupulina L.</i>	R	UW
53	lucerna mieszańcowa	<i>Medicago x varia Martyn</i>	R	UW
54	lucerna sierpowata	<i>Medicago spp.</i>	R	UW

55	lucerna siewna	<i>Camelina sativa (L.) Crantz</i>	R	UW
56	łąka przemienna**		R	UW
57	łubin biały	<i>Lupinus albus L.</i>	R	UR
58	łubin wąskolistny	<i>Lupinus angustifolius L.</i>	R	UR
59	łubin żółty	<i>Lupinus luteus L.</i>	R	UR
60	maczek kalifornijski (pozłotka)	<i>Eschscholtzia californica Cham.</i>	R*	UR
61	mak lekarski	<i>Papaver somniferum L.</i>	R	UR
62	mak wschodni	<i>Papaver orientale L.</i>	R*	UW
63	marchew pastewna	<i>Daucus carota L.</i>	R	UR
64	mieszanka jednoroczna traw		R	UR
65	mieszanka jednoroczna traw z motylkowatymi drobnonasiennymi		R	UR
66	mieszanka strączkowo-gorczykowa		R	UR
67	mieszanka strączkowa		R	UR
68	mieszanka strączkowo-słonecznikowa		R	UR
69	mieszanka strączkowo-zbożowa		R	UR
70	mieszanka wieloletnia traw		R	UW
71	mieszanka wieloletnia traw z motylkowatymi drobnonasiennymi		R	UW
72	mieszanka zbożowa		R	UR
73	mięta długolistna	<i>Mentha longifolia (L.) Huds.</i>	R*	UW
74	mięta okragłolistna	<i>Mentha verticillata L.</i>	R*	UW
75	mikołajek płaskolistny	<i>Eryngium planum L.</i>	R*	UW
76	nostrzyk biały	<i>Melilotus albus L.</i>	R	UR
77	nostrzyk żółty (lekarski)	<i>Melilotus officinalis (L.) Pall.</i>	R	UD
78	ostrzeń pospolity	<i>Cynoglossum officinale L.</i>	R*	UD
79	owies	<i>Avena sativa L.</i>	R	UR
80	pastwisko przemienne**		R	UW
81	peluszka	<i>Pisum arvense L.</i>	R	UR
82	perko	<i>Brassica rapa x Brassica rapa subsp. chinensis</i>	R	UR
83	proso	<i>Panicum miliaceum L.</i>	R	UR
84	przełot pospolity	<i>Anthyllis vulneraria L.</i>	R	UW
85	pszczelnik mołdawski	<i>Dracocephalum moldavicum L.</i>	R*	UR
86	pszenica zwyczajna jara	<i>Triticum aestivum L. emend. Fiori et Paol.</i>	R	UR
87	pszenica zwyczajna ozima	<i>Triticum aestivum L. emend. Fiori et Paol.</i>	R	UR
88	pszenżyto jare	<i>x Triticosecale Wittm.</i>	R	UR

89	pszenżyto ozime	<i>x Triticosecale Wittm.</i>	R	UR
90	rdest węzownik	<i>Polygonum bistorta L.</i>	R*	UW
91	rezeda wonna	<i>Reseda odorata L.</i>	R*	UR
92	rezeda żółta	<i>Reseda lutea L.</i>	R*	UW
93	rozchodnik amurski	<i>Sedum midderdorffianum Maxim.</i>	R*	UW
94	rozchodnik okazały	<i>Sedum spectabile Boreau</i>	R*	UW
95	rożniak przerośnięty	<i>Silphium perfoliatum L.</i>	R*	UW
96	rukiew siewna	<i>Eruca sativa DC.</i>	R*	UR
97	rutewka orlikolistna	<i>Thalictrum aquilegifolium L.</i>	R*	UW
98	rzepa pastewna	<i>Brassica rapa subsp. rapa</i>	R	UR
99	rzepak jary	<i>Brassica napus L.</i>	R	UR
100	rzepak ozimy	<i>Brassica napus L.</i>	R	UR
101	rzepik	<i>Brassica rapa var. typica Posp.</i>	R	UR
102	rzodkiew oleista	<i>Raphanus sativus var. oleiformis Pers.</i>	R	UR
103	seradela uprawna	<i>Ornithopus sativus Brot.</i>	R	UR
104	siekiernica górską	<i>Hedysarum hedysaroides (L.) Schinz et Thell.</i>	R*	UW
105	słonecznik oleisty	<i>Helianthus annuus L.</i>	R	UR
106	słonecznik pastewny	<i>Helianthus annuus L.</i>	R	UR
107	soja zwyczajna	<i>Glycine max (L.) Merrill</i>	R	UR
108	sorgo	<i>Sorghum spp.</i>	R	UR
109	sparceta piaskowa	<i>Onobrychis arenaria (Kit.) Ser</i>	R*	UW
110	sparceta piaskowa	<i>Onobrychis arenaria (Kit.) Ser</i>	R*	UW
111	stulisz miotłowy	<i>Sisymbrium polymorphum (Murr.) Roth</i>	R*	UW
112	szałwia okrągowa	<i>Salvia verticillata L.</i>	R*	UW
113	szarłat z wyjątkiem <i>A. retroflexus</i>	<i>Amaranthus spp.</i>	R	UR
114	szczęć leśna	<i>Dipsacus silvester Huds.</i>	R*	UD
115	szczęć sukiennicza	<i>Dipsacus fullonum L.</i>	R*	UD
116	ślaz maurytański	<i>Malva mauritiana L.</i>	R*	UD
117	ślazówka ogrodowa	<i>Lavatera trimestris L.</i>	R*	UR
118	ślazówka turyngska	<i>Lavatera thuringiaca L.</i>	R*	UW
119	topinambur	<i>Helianthus tuberosus L.</i>	R	UR
120	trędownik bulwiasty	<i>Scrophularia nodosa L.</i>	R*	UW
121	trojeść krwista	<i>Asclepias incarnata L.</i>	R*	UD
122	wyka kosmata	<i>Asclepias incarnata L.</i>	R*	UD
123	wyka siewna	<i>Vicia sativa L.</i>	R	UR
124	żyto jare	<i>Secale cereale L.</i>	R	UR
125	żyto ozime	<i>Secale cereale L.</i>	R	UR

	Wariant 2.3.Trwałe użytki zielone (z certyfikatem) Wariant 2.4 Trwałe użytki zielone w okresie przestawiania)			
1	łąka trwała**		T	UW
2	pastwisko trwałe**		T	UW
	Wariant 2.5. Uprawy warzywne (z certyfikatem płatności) Wariant 2.6 Uprawy warzywne (w okresie przestawiania)			
1	arbuz (kawon)	<i>Citrullus vulgaris (Thunb.) Matsum et Nakai</i>	W	UR
2	bób	<i>Vicia faba L.</i>	W	UR
3	brokuł włoski	<i>Brassica oleracea var. botrytis italica</i>	W	UR
4	brukiew jadalna	<i>Brassica napus var. napobrassica</i>	W	UR
5	burak ćwikłowy	<i>Beta vulgaris ssp. vulgaris, convar. crassa var. conditiva</i>	W	UR
6	burak liściowy	<i>Beta vulgaris ssp. vulgaris convar. Vulgaris var. cicla L.</i>	W	UR
7	cebula kartoflanka	<i>Allium cepa var. aggregatum</i>	W	UR
8	cebula perłowa	<i>Allium ampeloprasum</i>	W	UR
9	cebula wielopiętrowa	<i>Allium cepa var. proliferum</i>	W	UW
10	cebula zwyczajna	<i>Allium cepa</i>	W	UR
11	chrzan pospolity	<i>Cochlearia armoracia L.</i>	W	UR
12	cukinia	<i>Cucurbita pepo var. giromontina</i>	W	UR
13	cykoria siewna	<i>Cichorium intybus var. sativum Lam. et DC.</i>	W	UR
14	cykoria warzywna	<i>Cichorium intybus var. Foliosum Hegi</i>	W	UR
15	czosnek	<i>Allium sativum L.</i>	W	UR
16	dynia olbrzymia	<i>Cucurbita maxima Duch.</i>	W	UR
17	dynia zwyczajna	<i>Cucurbita pepo L.</i>	W	UR
18	endywia	<i>Cichorium endivia L.</i>	W	UR
19	fasola wielokwiatowa	<i>Phaseolus coccineus L.</i>	W	UR
20	fasola zwykła	<i>Phaseolus vulgaris L.</i>	W	UR
21	fenkuł	<i>Foeniculum vulgare ssp. capillaceum var. azoricum</i>	W	UR
22	groch cukrowy	<i>Pisum sativum var. saccharatum</i>	W	UR
23	groch łuskowy	<i>Pisum sativum var. pachylobum</i>	W	UR
24	jarmuż	<i>Brassica oleracea var. acephala subvar. sabellica</i>	W	UR
25	kabaczek	<i>Cucurbita pepo</i>	W	UR
26	kalafior	<i>Brasica oleracea var. botrytis</i>	W	UR
27	kalarepa	<i>Brassica oleracea var. gongylodes</i>	W	UR
28	kapusta brukselska	<i>Brassica oleracea var. gemmifera</i>	W	UR
29	kapusta chińska	<i>Brassica rapa var. chinensis</i>	W	UR
30	kapusta głowiasta biała	<i>Brassica oleracea var. capitata f. alba</i>	W	UR

31	kapusta głowiasta czerwona	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>capitata</i> f. <i>rubra</i>	W	UR
32	kapusta pekińska	<i>Brassica rapa</i> var. <i>pekinensis</i>	W	UR
33	kapusta włoska	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>italica</i>	W	UR
34	karczoch	<i>Cynara scolymus</i> L.	W	UR
35	kard	<i>Cynara cardunculus</i> L.	W	UR
36	kminek zwyczajny	<i>Carum carvi</i> L.	W	UD
37	koper ogrodowy	<i>Anethum graveolens</i> L.	W	UR
38	koper włoski	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	W	UR
39	kukurydza cukrowa	<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>	W	UR
40	marchew jadalna	<i>Daucus carota</i> L.	W	UR
41	melon	<i>Cucumis melo</i> L.	W	UR
42	oberżyna (bakłażan)	<i>Solanum melongera</i> L.	W	UR
43	ogórek	<i>Cucumis sativus</i> L.	W	UR
44	papryka	<i>Capsicum annuum</i> L.	W	UR
45	pasternak zwyczajny	<i>Pastinaca sativa</i> L.	W	UR
46	patison	<i>Cucurbita pepo</i> var. <i>patissonina</i>	W	UR
47	pieczarka	<i>Agaricus</i>	W	P
48	pietruszka korzeniowa	<i>Petroselinum sativum</i> ssp. <i>tuberosum</i>	W	UR
49	pietruszka naciowa	<i>Petroselinum sativum</i> ssp. <i>crispum</i>	W	UR
50	pomidor	<i>Lycopersicon esculentum</i> Mill.	W	UR
51	pomidor skórzasty	<i>Physalis ixocarpa</i>	W	UR
52	por	<i>Allium porrum</i> L.	W	UR
53	rabarbar	<i>Rheum rhaponticum</i>	W	UW
54	rodzynek brazylijski	<i>Physalis peruviana</i>	W	UR
55	rokambul	<i>Allium ophioscorodon</i> Don	W	UR
56	roszponka	<i>Valerianella olitoria</i> (L.) Latter. Em. Betcke	W	UR
57	rzepa jadalna	<i>Brassica rapa</i> subsp. <i>rapa</i>	W	UR
59	rzeżucha ogrodowa	<i>Lepidium sativum</i> L.	W	UR
60	rzodkiew	<i>Raphanus sativus</i> var. <i>niger</i> Kerner	W	UR
61	rzodkiewka	<i>Raphanus sativus</i> var. <i>sativus</i>	W	UR
62	salsefia	<i>Tragopogon porrifolius</i> L.	W	UR
63	sałata głowiasta	<i>Lactuca sativa</i> var. <i>capitata</i>	W	UR
64	sałata listkowa	<i>Lactuca sativa</i> var. <i>foliosa</i>	W	UR
65	sałata łodygowa	<i>Lactuca sativa</i> var. <i>augustana</i>	W	UR
66	sałata rzymska	<i>Lactuca sativa</i> var. <i>romana</i>	W	UR
67	seler korzeniowy	<i>Apium graveolens</i> var. <i>rapaceum</i>	W	UR
68	seler naciowy	<i>Apium graveolens</i> var. <i>dulce</i>	W	UR
69	siedmiolatka	<i>Allium fistulosum</i> L.	W	UW

70	skorzonera	<i>Scorzonera hispanica</i> L.	W	UR
71	soczewica jadalna	<i>Lens culinaris</i> Medik.	W	UR
72	szalotka	<i>Allium ascalonicum</i>	W	UR
73	szczaw	<i>Rumex acetosa</i> L.	W	UW
74	szczypiorek	<i>Allium schoenoprasum</i> L.	W	UW
75	szparag	<i>Asparagus officinalis</i> L.	W	UW
76	szpinak nowozelandzki	<i>Tetragonia expansa</i> Murr.	W	UR
77	szpinak zwyczajny	<i>Spinacia oleracea</i> L.	W	UR
78	ziemniak	<i>Solanum tuberosum</i> L.	W	UR
	Wariant 2.7 Uprawy zielarskie (z certyfikatem zgodności) Wariant 2.8 (w okresie przystawiania)			
1	arcydzięgiel litwor	<i>Archangelica officinalis</i> L.	Z	UR
2	babka lancetowata	<i>Plantago lanceolata</i> L.	Z	UW
3	bazylia pospolita	<i>Ocimum basilicum</i> L.	Z	UR
4	bylica estragon	<i>Artemisia dracunculus</i> L.	Z	UW
	bylica piołun	<i>Artemisia absinthium</i> L.	Z	UW
5	czarnuszka siewna	<i>Nigella sativa</i> L.	Z	UR
6	cząber ogrodowy	<i>Satureja hortensis</i> L.	Z	UR
7	czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i> L.	Z	UR
8	dziurawiec zwyczajny	<i>Hypericum perforatum</i> L.	Z	UW
9	fiolka trójbarwna	<i>Viola tricolor</i> L.	Z	UR
10	hyzop lekarski	<i>Hyssopus officinalis</i> L.	Z	UW
11	jeżówka purpurowa	<i>Echinacea purpurea</i>	Z	UW
12	kocanki piaskowe	<i>Helichrysum arenarium</i> Moench.	Z	UW
13	kolendra siewna	<i>Coriandrum sativum</i> L.	Z	UR
14	koper włoski	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	Z	UR
15	kozieradka pospolita	<i>Trigonella foenum graecum</i> L.	Z	UR
16	kozłek lekarski	<i>Valeriana officinalis</i> L.	Z	UR
17	krkosz barwierski	<i>Carthamus tinctorius</i> L.	Z	UR
18	krwawnik pospolity	<i>Achillea millefolium</i> L.	Z	UW
19	lawenda wąskolistna	<i>Lavandula angustifolia</i> Mill.	Z	UW
20	lebiodka pospolita	<i>Origanum vulgare</i> L.	Z	UW
21	linianka (linia) pospolita	<i>Linaria vulgaris</i> (L.) Mill.	Z	UR
22	lubczyk ogrodowy	<i>Levisticum officinalis</i> L.	Z	UW
23	lulek czarny	<i>Hyoscyamus niger</i> L.	Z	UR
24	łopian większy	<i>Arctium lappa</i> L.	Z	UR
25	majeranek ogrodowy	<i>Origanum maiorana</i> L.	Z	UR
26	malwa czarna	<i>Althea rosea</i> (L.) Cav.	Z	UD
27	melisa lekarska	<i>Melissa officinalis</i> L.	Z	UW
28	mięta kędzierzawa	<i>Mentha crispa</i> L.	Z	UW

29	mięta pieprzowa	<i>Mentha piperita</i> L.	Z	UW
30	mniszek lekarski	<i>Taraxacum officinalis</i> L.	Z	UW
31	mydlnica lekarska	<i>Saponaria officinalis</i> L.	Z	UW
32	nagietek lekarski	<i>Calendula officinalis</i> L.	Z	UR
33	nawłóć późna	<i>Solidago gigantea</i> L.	Z	UW
34	ogórecznik lekarski	<i>Borago officinalis</i> L.	Z	UR
35	orlik pospolity	<i>Aquilegia vulgaris</i> L.	Z	UW
36	ostropest plamisty	<i>Silybum marianum</i> L.	Z	UR
37	pokrzywa zwyczajna	<i>Urtica dioica</i> L.	Z	UW
38	prawoślaz lekarski	<i>Althea officinalis</i> L.	Z	UW
39	różeniec górski	<i>Rhodiola rosea</i> L.	Z	UW
40	rumian rzymski (szlachetny)	<i>Anthemis nobilis</i> L.	Z	UW
41	rumianek pospolity	<i>Chamomilla recutita</i> (L.) Rauch.	Z	UR
42	ruta zwyczajna	<i>Ruta graveolens</i> L.	Z	UR
43	rutwica lekarska	<i>Galega officinalis</i> L.	Z	UW
44	rzewień dłoniasty	<i>Rheum palmatum</i> L.	Z	UW
45	serdecznik pospolity	<i>Leonurus cardiaca</i> L.	Z	UW
46	szalwia lekarska	<i>Salvia officinalis</i> L.	Z	UW
47	szanta zwyczajna	<i>Marrubium vulgare</i> L.	Z	UW
48	ślaz dziki	<i>Malva sylvestris</i> L.	Z	UW
49	turówka leśna	<i>Hierochloë australis</i> (Shrad)Roem et Shult.	Z	UW
50	turówka wonna	<i>Hierochloë odorata</i> (L.)Wahlbg.	Z	UW
51	tymianek pospolity	<i>Thymus</i>	Z	UW
52	tymianek właściwy	<i>Thymus vulgaris</i> L.	Z	UW
53	wiesiołek dwuletni	<i>Oenothera biennis</i> L.	Z	UD
54	złocień dalmatyński	<i>Chrysanthemum cinerariaefolium</i> Vis.	Z	UW
55	żeń-szeń prawdziwy	<i>Panax ginseng</i> C.A.Mey	Z	UW
	Wariant 2.9 Uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem płatności) Wariant 2.10 Uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania)			
1	agrest (porzeczką agrest)	<i>Ribes uva-crispa</i> var. <i>reclinatum</i> (L.) Berl.	S	UW
2	borówka wysoka i średnia	<i>Vaccinium corymbosum</i> L.	S	UW
3	brzoskwinia	<i>Prunus persica</i> (L.) Batsch	S	UW
4	czereśnia	<i>Prunus avium</i> (L.) L.	S	UW
5	grusza domowa	<i>Pyrus communis</i> L.	S	UW
6	jabłoń domowa	<i>Malus domestica</i> Borkh.	S	UW
7	jeżyna	<i>Rubus fruticosus</i> L.	S	UW
8	malina	<i>Rubus idaeus</i> L.	S	UW
9	morela	<i>Prunus armeniaca</i> L.	S	UW
10	porzeczką	<i>Ribes</i> spp.	S	UW
11	poziomka	<i>Fragaria vesca</i> L.	S	UW
12	śliwa domowa	<i>Prunus domestica</i> L.	S	UW
13	truskawka	<i>Fragaria x ananassa</i> Duchense	S	UW
14	winorośl	<i>Vitis vinifera</i> L.	S	UW
15	wiśnia pospolita	<i>Prunus cerasus</i> L.	S	UW

	Wariant 2.11 Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem płatności) Wariant 2.12 Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania)			
1	aronia czarnoowocowa	<i>Aronia melanocarpa</i> (Michx.) Elliott	Sp	UW
2	berberys zwyczajny	<i>Berberis vulgaris</i> L.	Sp	UW
3	borówka brusznicza	<i>Vaccinium vitis-idaea</i> L.	Sp	UW
4	borówka niska	<i>Vaccinium angustifolium</i> Ait.	Sp	UW
5	dereń jadalny	<i>Cornus mas</i> L.	Sp	UW
6	bez czarny	<i>Sambucus nigra</i> L.	Sp	UW
7	głóg	<i>Crataegus</i> spp.	Sp	UW
8	grusza azjatycka	<i>Pyrus pyrifolia</i> (Burm.) Nak.	Sp	UW
9	jagoda kamczacka (suchodrzew jadalny)	<i>Lonicera coerulea</i> var. <i>kamtschatica</i> Pojark.	Sp	UW
10	jarzab pospolity	<i>Sorbus aucuparia</i> L.	Sp	UW
11	kalina koralowa	<i>Viburnum opulus</i>	Sp	UW
12	leszczyna	<i>Corylus</i> spp.	Sp	UW
13	orzech włoski	<i>Juglans regia</i> L.	Sp	UW
14	pigwa pospolita	<i>Cydonia oblonga</i> Mill.	Sp	UW
15	pigwowiec	<i>Chaenomeles</i> spp.	Sp	UW
16	rokitnik zwyczajny	<i>Hippophae rhamnoides</i> L.	Sp	UW
17	róża dzika	<i>Rosa canina</i> L.	Sp	UW
18	róża pomarszczona	<i>Rosa rugosa</i> L.	Sp	UW
19	śliwa japońska	<i>Prunus salicina</i> Lindl.	Sp	UW
20	śliwa tarnina	<i>Prunus spinosa</i> L.	Sp	UW
21	świdośliwa	<i>Amelanchier alnifolia</i> (Nutt.) Nutt.	Sp	UW
22	żurawina	<i>Vaccinium macrocarpon</i> Ait.	Sp	UW

* Roślina miododajna sklasyfikowana jako uprawa rolnicza – warunkiem skorzystania z dopłat jest posiadanie przez plantatora pasieki ekologicznej lub plantacja powinna się znajdować w obszarze obrotu pszczół. Zasady prowadzenia pasieki ekologicznej określa Rozporządzenie Rady Nr 2092/91/EWG z dnia 24 czerwca 1991r., Załącznik I Część C. Pszczelarstwo i produkty pszczelarstwa.

** Użytki zielone (łąki i pastwiska) – grunty zajęte pod uprawę traw lub innych upraw zielnych, zarówno naturalnych jak i powstałych w wyniku działalności rolniczej (zasianych). Ze względu na czas trwania użytkowania wyróżnia się:

- przemienne użytki zielone (trawy na gruntach ornych) – włączone do systemu płodozmianu przez okres krótszy niż pięć lat,
- trwałe użytki zielone – nie włączone do systemu płodozmianu przez okres pięciu lat lub dłużej.

2. Pakiet 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 i Pakiet 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000:

1) Wariant 4.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków i Wariant 5.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków obejmuje następujące gatunki ptaków:

a) biegus zmienny (schinzii) *Calidris alpina schinzii*,

- b) błotniak łąkowy (*Cirrus pygargus*),
 - c) czajka (*Vanellus vanellus*),
 - d) derkacz (*Crex crex*),
 - e) dubelt (*Gallinago media*),
 - f) krwawodziób (*Tringa totanus*),
 - g) kulik wielki (*Numenius arquata*),
 - h) kszysk (*Gallinago gallinago*);
 - i) rycyk (*Limosa limosa*),
 - j) wodniczka, (*Acrocephalus paludicola*);
- 2) Wariant 4.2 Mechowiska i Wariant 5.2. Mechowiska obejmuje następujące jednostki fitosocjologiczne: szeroko ujęte związki *Caricion davallianae*, *Caricion nigrae*, część *Caricion lasiocarpae* oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na następujących typach siedlisk określonych według klasyfikacji Natura 2000:
- a) torfowiska przejściowe i trzęsawiska (7140) (oprócz zbiorowisk ze związku *Rhynchosporion*),
 - b) górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (7230),
 - c) torfowiska nakredowe (7210) należące do *Caricion davallianae* – siedlisko priorytetowe;
- 3) Wariant 4.3. Szuwary Wielkoturzycowe i Wariant 5.3. Szuwary Wielkoturzycowe obejmuje następujące jednostki fitosocjologiczne: związek *Magnocaricion* z wyjątkiem *Phalaridetum arundinaceae*, *Caricetum paniculatae*, *Cicuto-Caricetum pseudocyperi*, *Caricetum ripariae*, *Thelypteridi-Phragmitetum*, *Iridetum pseudacori*, znajdujące się na siedliskach priorytetowych *Magnocaricion* określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako torfowiska nakredowe (7210) oraz szuwary wielkoturzycowe, które nie zostały przyjęte na listę siedlisk Natura 2000;
- 4) Wariant 4.4 Łąki trzęślicowe i selernicowe i Wariant 5.4 Łąki trzęślicowe i selernicowe obejmuje następujące jednostki fitosocjologiczne: zbiorowiska związków *Molinion caeruleae* (łąki trzęślicowe) i *Cnidion dubii* (łąki selernicowe) oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące

się na typach siedlisk określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (6410) oraz łąki selernicowe (6440);

- 5) Wariant 4.5 Murawy ciepłolubne i Wariant 5.5 Murawy ciepłolubne obejmuje następujące jednostki fitosocjologiczne: zbiorowiska klasy *Festuco-Brometea* oraz związku *Koelerion glaucae*, a także zespół *Anthyllidi-Trifolietum montanii* oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na następujących typach siedlisk określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako:

- a) ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe (6120) - siedlisko o znaczeniu priorytetowym,
- b) murawy kserotermiczne (6210), w których za priorytetowe uważa się płaty z istotnymi stanowiskami storczykowatych,
- c) ciepłolubne łąki pienińskie (6510-4),
- d) murawy stepowe, w tym murawy ostnicowe;

- 6) Wariant 4.6. Półnaturalne łąki wilgotne i Wariant 5.6. Półnaturalne łąki wilgotne obejmuje następujące jednostki fitosocjologiczne: zbiorowiska związku *Calthion*, oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na następujących typach siedlisk podmokłych, które nie zostały wpisane na listę siedlisk Natura 2000 jako:

- a) łągi rozlewiskowe na tarasach zalewowych rzek,
- b) grądy podmokłe na podmokliskach
- c) łąki pobagienne na nieco odwodnionych torfowiskach;

- 7) Wariant 4.7. Półnaturalne łąki świeże i Wariant 5.7. Półnaturalne łąki świeże obejmuje następujące jednostki fitosocjologiczne: zbiorowiska związków *Arrhenatherion* (oprócz ubogich postaci *Poo-Festucetum* i suchych łąk pienińskich *Anthyllidi-Trifolietum montanii*) i *Polygono-Trisetion* oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na następujących typach siedlisk określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako:

- a) część niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie (6510, bez 6510-4 czyli ciepłolubnych łąk pienińskich),
- b) górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (6520);

- 8) Wariant 4.8. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe i Wariant 5.8. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe obejmuje następujące jednostki

fitosocjologiczne: zbiorowiska rzędu *Nardetalia* oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na następujących typach siedlisk określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (6230), w których za priorytetowe uważa się tylko płaty bogate florystycznie;

- 9) Wariant 4.9. Słonorośla oraz Wariant 5.9. Słonorośla obejmuje następujące jednostki fitosocjologiczne: zbiorowiska klas *Asteretea tripolium* i *Thero-Salicornietea*, zespół *Potentillo-Festucetum* (klasa *Molinio-Arrhenatheretea*) i *Scripetum maritimi* (klasa *Phragmitetea*) oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na następujących typach siedlisk określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako:

- a) śródlądowe błotniste solniska z solirodem (1310),
- b) solniska nadmorskie (1330),
- c) śródlądowe słone łąki, pastwiska i szuwary (1340) jako siedlisko o znaczeniu priorytetowym;

- 10) Wariant 4.10. Użytki przyrodnicze i Wariant 5.10. Użytki przyrodnicze obejmuje następujące typy siedlisk przyrodniczych określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako:

- a) torfowiska wysokie (7110, 7120),
- b) część torfowisk przejściowych i trzęsawiska (7140),
- c) obniżenia na podłożu torfowym (7150),
- d) część torfowisk zasadowych (7230)
- e) luźne murawy napiaskowe (2330),
- f) wrzosowiska (4030, 4010),
- g) szuwary (w tym 7210).

3. Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie:

- 1) Wariant 6.1. Produkcja towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych i Wariant 6.2 Produkcja nasienna lokalnych odmian roślin uprawnych obejmuje następujące gatunki roślin:

- a) Krzyca *Secate cereale var multicala*
- b) Pszenica płaskurka *Triticum diccicum*,
- c) Pszenica samopsza *Triticum monococcum*,

- d) Proso *Panicum miliaceum* L.,
- e) Owies szorstki *Avena strigosa* Schreb.,
- f) Lnicznik siewny *Camelina sativa* L.,
- g) Komonica błotna *Lotus uliginosus* Schkuhr,
- h) Nostrzyk biały *Melilotus alba* Medik.,
- i) Sałata łodygowa (szparagowa) *Lactuca sativa* L. var. *angustana* hort. ex,
- j) Lędwian siewny *Lathyrus sativus* L.,
- k) Soczewica jadalna *Lens culinaris* Medik.,
- l) Pasternak *Pastinaca sativa* L.;

2) Wariant 6.4. Sady tradycyjne:

Gatunek	Odmiana
Jabłonie	Ananas Bierżenicki, Antonówka Półtorafunt, Aporta, Babuszkino, Beforest, Boiken, Bukówka, Cellini, Cesarz Wilhelm, Chałamowska, Cytrynówka, Glogierówka, Grafsztynek Czerwony, Grafsztynek Finlandzki, Grafsztynek Prawdziwy, Grahama Jubileuszowe, Grochówka, Gruchoty, Jakub Lebel, Kalwilla Jesienna, Kantówka Gdańska, Kardynalskie, Koksa Pomarańczowa, Kosztela Kronselska, Królowa Krótkonóżka, Książę Albrecht Pruski, Książęce, Kuzynek Buraczek, Landsberska, Malinowa Oberlandzka, Montwiłówka, Niezrównane Peasgooda, Ontario, Oliwka Czerwona, Oliwka Inflancka, Pepina Linneusza, Pepina Ribstona, Piękna z Barnaku, Piękna z Hrnhutt, Piękna z Rept, Rajewskie, Rarytas Śląski, Reneta Ananasowa, Reneta Bauman, Reneta Blenheimska, Reneta Gwiazdkowa, Reneta Kasselska, Reneta Kulona, Reneta Muszkatolowa, Reneta Orleańska, Reneta Sudecka, Reneta Szampańska, Reneta Szara, Reneta Złota, Reneta Zuccalmaglio, Różanka Polska, Ryszard Żółty, Signe Tillisch, Suislepper, Sztetyna Czerwona, Sztetyna Zielona, Titówka, Złotka Kwidzyńska, Zorza, Żeleźniak.
Grusze	Amanlisa, Bera Boska, Bera Diela, Bera Liońska, Bera Szara, Bera Ulmska, Bergamota Czerwona Jes, Boika, Cytrynówka, Diuszesa Wczesna, Dobra Ludwika, Dobra Szara, Dr Jules Gujot, Dziekanka Lipcowa, Dziekanka Jesienna, Flamandka, Józefinka, Kalebasa Płocka, Kongresówka, Król Sobieski, Księżna Elza, Napoleonka, Owsianka, Panienka, Paryżanka, Patawinka, Pomarańczówka, Proboszczówka, Pstrągówka,

	Pstrągówka Zimowa, Salisbury, Tongrówka, Urbanistka, Winiówka Francuska, Żyfardka.
Czereśnie	Bładoróżowa, Czarna Późna, Donissena Żółta, Gubeńska, Gubińska Czarna, Kanarkowa, Kassina, Kozerska, Kunzego, Lotka Trzebnicka, Merla, Miodówka, Przybrodzka, Sercówka Nieszawska, Wczesna Rivero, Wolska.
Wiśnie	Hiszpanka, Hortensja, Książęca, Min. Podbielski, Pożóg 29, Szklanka Wielka, Wczesna Ludwika, Włoszakowice, Wróble, Wiśnie odroślowe lokalne,
Śliwy	Brzoskwiniowa, Fryga, Kirka, Lubaszka, Mirabelka z Nancy, Renkloda Zielona, Węgierka, Łowicka

4. Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie:

Gatunek	Rasa
Bydło	Bydło rasy polskiej czerwonej, bydło rasy białogrzbietej, bydło rasy polskiej czerwono-białej, bydło rasy polskiej czarno-białej
Konie	Koniki polskie, konie huculskie, konie małopolskie, konie śląskie, konie wielkopolskie, konie zimnokrwiste w typie sokólskim, konie zimnokrwiste w typie sztumskim.
Owce	Owce rasy wrzosówka, owce rasy świniarka, owce olkuskie, polskie owce górskie odmiany barwnej, owce rasy merynos odmiany barwnej, owce uhruskie, owce wielkopolskie, owce żelaźnieńskie, owce rasy korideil, owce kamienieckie, owce pomorskie, owce rasy cakiel podhalański, owce rasy merynos polski w starym typie.
Świnie	Świnie rasy puławskiej, świnie rasy złotnickiej białej, świnie rasy złotnickiej pstrej

Koszty transakcyjne i wysokość maksymalnej kwoty przeznaczonej na refundację tych kosztów

Koszty transakcyjne		Wysokość maksymalnej kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych
Koszt sporządzenia dokumentacji przyrodniczej dla siedliska o powierzchni:	do 1 ha	500 zł
	od 1,01 ha do 5 ha	1000 zł
	od 5,01 ha do 20 ha	2000 zł
	od 20,01 ha do 50 ha	3000 zł
	Powyżej 50 ha	4000 zł

PROJEKT

Wysokość zmniejszeń płatności rolnośrodowiskowych dokonywanych w ramach pakietów lub wariantów

Pakiet	Wariant	Rodzaj uchybienia	Wysokość zmniejszenia (w %)
1	2	3	4
1. Rolnictwo zrównoważone		Nieprzestrzeganie prawidłowego doboru i następstwa roślin	100%
		Brak planu nawozowego	100%
		Nieprzestrzeganie planu nawozowego	50%
		Przekraczanie limitów nawożenia określonych w planie nawożenia więcej niż o 10%	40%
		Zastosowanie osadów ściekowych	40%
		Brak koszenia lub wypasu na trwałych użytkach zielonych, lub koszenie lub wypas w niewłaściwym terminie	20%

2. Rolnictwo ekologiczne		Nieodpowiednie przeznaczenie plonu	40%
		Brak koszenia lub wypasu, lub koszenie lub wypas w niewłaściwym terminie (dotyczy wariantu 2.3 i wariantu 2.4)	40%
		Niezłożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie (dotyczy wariantów 2.3 - 2.4)	20%
		Brak wykonywania co roku zabiegów uprawowych i pielęgnacyjnych na plantacji (dotyczy wariantów 2.9. - 2.12)	20%
3. Ekstensywne trwałe użytki zielone	3.1. Ekstensywna gospodarka na łąkach i pastwiskach	Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	100%
		Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim	100%

		terminie	
		Wykoszenie całej powierzchni	50%
		Nawożenie azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne lub przekroczenie dopuszczalnego progu nawożenia o więcej niż 10% powyżej 60 kg/ha/rok na pozostałych obszarach	40%
		Zastosowanie ścieków i osadów ściekowych	40%
		Zastosowanie środków ochrony roślin	40%
		Przekroczenie limitu obsady zwierząt i obciążenia pastwiska	40%
		Niewłaściwa technika koszenia	30%
		Zastosowanie	20%
		przynajmniej	

		jednego z następujących zabiegów: przeorywanie, wałowanie, podsiew oraz włókowanie w okresie od 1 kwietnia do 1 września	
		Wykonanie więcej niż 2 pokosy	20%
		Niełożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
		Wykaszenie niedojadów poza określonym terminem	20%
		Wapnowanie niezgodne z planem działalności rolnośrodowiskowej	20%
		Niewłaściwa wysokość koszenia	10%
4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 oraz 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i	Wszystkie warianty w ramach pakietu 4 i 5	Budowa lub rozbudowa urządzeń	60%

melioracyjnych
wodnych

siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000		szczegółowych tworzących system melioracji wodnych (nie dotyczy wyjątków)	
		Zastosowanie środków ochrony roślin	40%
		Zastosowanie przynajmniej jednego z następujących zabiegów: przeorywanie, wałowanie, podsiew, włókowanie w okresie od 1 kwietnia do 1 września	20%
	4.1 oraz 5.1 Ochrona siedlisk lęgowych ptaków	Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	100%
		Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	100%
		Wykoszenie całej powierzchni	50%
		Zastosowanie ścieków i osadów ściekowych	40%

		Nawożenie azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne lub przekroczenie dopuszczalnego progu nawożenia o więcej niż 10% powyżej 60 kg/ha/rok na pozostałych obszarach.	40%
		Prowadzenie prac agrotechnicznych i pielęgnacyjnych od 1 kwietnia do 1 sierpnia	40%
		Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt lub obciążenia pastwiska	40%
		Niewłaściwa technika koszenia	30%
		Niezłożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
		Wykaszenie niedojadów poza	20%

		określonym terminie	
		Niewłaściwa wysokość koszenia	10%
	4.2. oraz 5.2. Mechowiska	Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	100%
		Wykoszenie całej powierzchni niezgodnie z planem działalności rolnośrodowiskowej	50%
		Zastosowanie nawożenia	40%
		Wypasanie	40%
		Niewłaściwa technika koszenia	30%
		Niełożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
		Niewłaściwa wysokość koszenia	10%
	4.3. oraz 5.3 Szuwary wielkoturzycowe	Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	100%
		Wykoszenie całej powierzchni	50%

		niezgodnie z planem działalności rolnośrodowiskowej	
		Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt lub obciążenia pastwiska	40%
		Zastosowanie nawożenia	40%
		Wypasanie w nieodpowiednim terminie	40%
		Niewłaściwa technika koszenia	30%
		Niełożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
		Niewłaściwa wysokość koszenia	10%
	4.4. oraz 5.4 Łąki trzęślicowe i selernicowe	Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	100%
		Wykoszenie całej powierzchni niezgodnie z planem działalności rolnośrodowiskowej	50%

		Wypasanie	40%
		Zastosowanie nawożenia	40%
		Niewłaściwa technika koszenia	30%
		Niezłożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
		Niewłaściwa wysokość koszenia	10%
	4.5. oraz 5.5. Murawy ciepłolubne	Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	100%
		Wykoszenie całej powierzchni	50%
		Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt i obciążenia pastwiska	40%
		Zastosowanie nawożenia	40%
		Wykaszanie w nieodpowiednim terminie	40%
		Niewłaściwa	30%

		technika koszenia	
		Wykonanie więcej niż jeden pokos	20%
		Niezłożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
	4.6. i 5.6 Półnaturalne łąki wilgotne oraz 4.7. i 5.7 Półnaturalne łąki świeże	Niewłaściwa wysokość koszenia	10%
		Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	100%
		Wykoszenie całej powierzchni	50%
		Wypasanie w nieodpowiednim terminie	40%
		Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt lub obciążenia pastwiska	40%
		Przekroczenie dopuszczalnego progu nawożenia o więcej niż 10%	40%
		Niewłaściwa	30%

		technika koszenia	
		Niełożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
		Wykonanie więcej niż 2 pokosy	20%
		Niewłaściwa wysokość koszenia	10 %
	4.8. oraz 5.8 Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe	Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	100%
		Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt lub obciążenia pastwiska	40%
		Zastosowanie nawożenia	40%
	4.9. oraz 5.9. Słonorośla	Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	100%
		Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady	40%

		zwierząt lub obciążenia pastwiska	
		Wykaszenie w nieodpowiednim terminie	40%
		Niewłaściwa technika koszenia	30%
		Wykonanie więcej niż 1 pokos	20%
		Niezastosowanie wypasu kwaterowego w przypadku liczego występowania trzciny	20%
		Niezłożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
		Niewłaściwa wysokość koszenia	10%
	4.10.oraz 5.10. Użytki przyrodnicze	Odwadnianie i wydobywania torfu w przypadku torfowisk, wydobywanie piasku i zalesienie w przypadku muraw	60%

		napiaskowych, usunięcie kęp i odwadnianie w przypadku szuwarów kępowych	
		Niestosowanie zabiegów pielęgnacyjnych	40%
		Zastosowanie nawożenia	40%
		Nie usunięcie odpadów	20%
6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	6.1. Produkcja towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych	Uprawa odmian roślin innych niż dopuszczone	100%
	6.2. Produkcja nasienna towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych	Uprawa odmian roślin innych niż dopuszczone	100%
	6.3. Produkcja nasienna na zlecenie banku genów	Rozmnażanie nasion roślin niezgodnie z umową	100%

		Nie prowadzenie dokumentacji uprawy	40%
	6.4. Sady tradycyjne	Prowadzenie sadu niezgodnie z wymogami	100%
		Nie wykonanie przynajmniej jednego z podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych	40%
		Brak koszenia i usunięcia ściętej biomasy lub wypasu	20%
8. Ochrona gleb i wód	8.1. Wsiewki poplonowe	Brak wsiewki lub nie utrzymanie jej przez okres zimy	100%
		Wznowienie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca	50%
		Zastosowanie ścieków i osadów ściekowych	40%
		Nie przeoranie wsiewek (nie dotyczy systemu bezorkowego)	20%
			20%

Nie uprzątniecie
słomy z pola po

		żniwach	
	8.2. Międzyplon ozimy	Uprawa w plonie głównym tej samej rośliny, która była uprawiana w międzyplonie ozimym lub formy jarej takiej rośliny	100%
		Brak siewu roślin poplonowych	100%
		Wznowienie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca	50%
		Zastosowanie ścieków i osadów ściekowych na międzyplon	40%
		Nie przyoranie międzyplonu (nie dotyczy systemu bezorkowego)	20%
		Stosowanie pod międzyplon nawozów innych niż naturalne	20%
		Spasanie w terminie innym niż wiosenny	20%
	8.3. Międzyplon ścierniskowy		100%

Uprawa w plonie
głównym tej samej
rośliny, która była

		uprawiana w międzyplonie ścierniskowym	
		Brak siewu roślin poplonowych	100%
		Wznowienie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca	50%
		Zastosowanie ścieków i osadów ściekowych na międzyplon	40%
		Nie przyoranie międzyplonu (nie dotyczy systemu bezorkowego)	20%
		Stosowanie pod międzyplon nawozów innych niż naturalne	20%
9. Strefy buforowe	Wszystkie warianty w ramach pakietu 9.	Zastosowanie nawozów lub środków ochrony roślin	100%
			50%

Utrzymanie między
śródpolnej lub
strefy buforowej o
szerokości

		szerokości	
		Nie wykoszenie w terminie lub brak pielęgnacji żywopłotów	30%
		Nie usunięcie biomasy w określonym terminie	20%

PROJEKT

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64 poz. 427).

Celem przedmiotowego projektu rozporządzenia jest regulacja systemu finansowego wsparcia rolników prowadzących produkcję rolną ukierunkowaną na ochronę przyrody i środowiska na obszarach wiejskich, którzy zobowiązali się do realizacji wieloletniego zobowiązania rolnośrodowiskowego, uwzględniając przepisy Rozporządzenia Rady (WE) 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. UE z 21.10.2005) oraz aktów prawnych wydanych na jego podstawie, jak również innych przepisów Unii Europejskiej dotyczących tego zakresu spraw w tym rozporządzenia Rady (WE) nr 1782/2003 z dnia 29 września 2003 r. ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającego określone systemy wsparcia dla rolników oraz zmieniającego rozporządzenia (EWG) nr 2019/93, (WE) nr 1452/2001, (WE) nr 1453/2001, (WE) nr 1454/2001, (WE) nr 1868/94, (WE) nr 1251/1999, (WE) nr 1254/1999, (WE) nr 1673/2000, (EWG) nr 2358/71 i (WE) nr 2529/2001. Przepisy Rozporządzenia Rady (WE) 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. UE z 21.10.2005) oraz rozporządzeń Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia określają ramy prawne wspierania rozwoju obszarów wiejskich w ramach określonych przez państwa członkowskie w programach rozwoju obszarów wiejskich działań. Przepisy te określają m. in. ramy prawne wspierania rozwoju obszarów wiejskich dotyczące działania „Program rolnośrodowiskowy”, w tym podstawowe warunki przyznania pomocy finansowej dla podmiotów, które podejmą zobowiązania rolnośrodowiskowe oraz charakter tych zobowiązań. Przepisy te pozostawiają państwom członkowskim dość dużą swobodę w regulacji spraw dotyczących wspierania realizacji tych zobowiązań, zwłaszcza w zakresie trybu przyznawania pomocy.

Założenia tego działania zostały szczegółowo określone w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (PROW 2007 – 2013), który został

zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 7 września 2007 r. Głównym założeniem działania „Program rolnośrodowiskowy” jest redukcja negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko i maksymalizacja jego pozytywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną i krajobraz obszarów wiejskich. Jest to bowiem działanie, które zgodnie z art. 36 lit. a rozporządzenia nr 1698/2005, jest ukierunkowane na zrównoważone użytkowanie gruntów rolnych. Zgodnie z postanowieniami PROW 2007 – 2013 działanie to będzie wdrażane na terenie całego kraju, a wsparcie rolników, którzy realizują zobowiązanie rolnośrodowiskowe, polega na udzieleniu pomocy finansowej (płatności rolnośrodowiskowej) w celu:

- 1) przywracania walorów lub utrzymania stanu cennych siedlisk użytkowanych rolniczo oraz zachowania różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich;
- 2) promowania zrównoważonego systemu gospodarowania;
- 3) odpowiedniego użytkowania gleb i ochrona wód;
- 4) ochrony zagrożonych lokalnych ras zwierząt gospodarskich i lokalnych odmian roślin uprawnych.

Aby osiągnąć cele działania i uzyskać zamierzony efekt środowiskowy zobowiązanie rolnośrodowiskowe powinno być realizowane przez kilka lat, zgodnie z art. 39 ust. 3 akapit drugi rozporządzenia nr 1698/2005 – od 5 do 7 lat. Zobowiązanie rolnośrodowiskowe jest zatem zobowiązaniem wieloletnim, z czym wiążą się określone w przepisach wspólnotowych skutki prawne. Projekt rozporządzenia zgodnie z PROW 2007-2013 zakłada 5-letni okres realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego, zgodnie z planem działalności rolnośrodowiskowej opracowanym przy udziale tzw. „doradcy rolnośrodowiskowego”, czyli podmiotu prowadzącego działalność w zakresie doradzania odnośnie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania płatności rolnośrodowiskowej (zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich). Przepisy projektowanego rozporządzenia umożliwiają wydłużanie okresu objętego zobowiązaniem rolnośrodowiskowym, na warunkach określonych w tym rozporządzeniu.

Zobowiązanie rolnośrodowiskowe można realizować w ramach wyodrębnionych w projektowanym rozporządzeniu 9 pakietów i ich wariantów (łącznie 41 wariantów). Wyboru pakietów i wariantów dokonano tak, aby zapewnić ochronę środowiska na różnych szczeblach (genetycznym, gatunkowym, ekosystemowym), poczynając od działań nastawionych na zachowanie zasobów genetycznych zagrożonych ras

zwierząt i odmian roślin, poprzez ochronę obszarów cennych ze względu na występujące zbiorowiska roślinne oraz zagrożone wyginięciem gatunki ptaków, po działania ukierunkowane na ochronę krajobrazu wiejskiego. Program rolnośrodowiskowy zawiera również pakiety, których realizacja ma się przyczynić do zahamowania skutków negatywnego oddziaływania gospodarowania na środowisko, spowodowanych głównie przez nawozy, środki ochrony roślin (dotyczy to przede wszystkim gleb, wód) oraz erozję. Takie kompleksowe podejście programu rolnośrodowiskowego prowadzące do ochrony wartości przyrodniczych i środowiskowych ma przyczynić się do zachowania różnorodności biologicznej na terenach wiejskich.

Rolnik podejmujący zobowiązanie rolnośrodowiskowe musi przestrzegać wymogów, wykraczających poza podstawowe wymagania, które są ściśle określone w ramach poszczególnych pakietów i wariantów. Podstawowe wymagania dla programu rolnośrodowiskowego obejmują: do dnia 31 grudnia 2008 r. minimalne normy (zgodnie z przepisami o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej), a od 1 stycznia 2009 r. dodatkowo wymogi podstawowe w zakresie zarządzania (SMR) oraz określone w przepisach krajowych (zgodnie z art. 39 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, z późn. zm.). Są to wymagania w zakresie stosowania nawozów naturalnych i mineralnych, utrzymywania czystości i porządku w gospodarstwie oraz ochrony siedlisk. W przypadku niektórych pakietów lub wariantów, rolnik przed przystąpieniem do programu rolnośrodowiskowego musi spełniać odpowiednie warunki określone w rozporządzeniu.

Zgodnie z PROW 2007-2013 rolnik realizujący zobowiązanie rolnośrodowiskowe w ramach wszystkich pakietów i ich wariantów jest zobowiązany do zachowania trwałych użytków zielonych i elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo na terenie gospodarstwa rolnego, a przypadku niektórych pakietów i wariantów ma obowiązek prowadzić rejestr działalności rolnośrodowiskowej zawierający wykaz wypasów zwierząt oraz działań agrotechnicznych.

Charakterystyka poszczególnych pakietów:

- 1) Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone polega na racjonalnym wykorzystywaniu zasobów przyrody, które umożliwia ograniczenie negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko. Wymogi w ramach tego pakietu są związane przede

wszystkim z przestrzeganiem odpowiedniego następstwa i doboru roślin, ograniczeniem nawożenia, koniecznością opracowania i przestrzegania planu nawozowego. Należy podkreślić, iż pakiet ten jako jedyny pakiet jest realizowany na wszystkich działkach rolnych lub ich częściach w gospodarstwie rolnym.

- 2) Pakiet 2. Rolnictwo ekologiczne polega na stosowaniu metod ekologicznych zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym i przepisami rozporządzenia Rady nr 2092/91/EWG z dnia 24 czerwca 1991 r. w sprawie produkcji ekologicznej produktów rolnych oraz znakowania produktów rolnych i środków spożywczych (Dz. Urz. WE L 198, 22.07.1991 r., z późn. zm.) oraz przepisami Unii Europejskiej wydanymi w trybie tego rozporządzenia. Oznacza to, że w chwili przystąpienia do realizacji tego pakietu, rolnik powinien być albo w trakcie przestawiania na produkcję rolniczą metodami ekologicznymi albo posiadać certyfikat zgodności. Wymogi w ramach tego pakietu dotyczą m. in. przeznaczenia plonu, wykonywania na plantacji zabiegów uprawowych i pielęgnacyjnych w przypadku upraw sadowniczych i jagodowych.
- 3) Pakiet 3. Ekstensywne trwałe użytki zielone polega na ograniczeniu nawożenia, ilości i terminów wykonywanych pokosów lub intensywności wypasu.
- 4) Pakiet 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 oraz Pakiet 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000 polega na ograniczeniu nawożenia, ilości i terminów wykonywanych pokosów lub intensywności wypasu w celu ochrony zagrożonych gatunków ptaków oraz zachowania stanu cennych zbiorowisk roślinnych obszarów wiejskich, ukształtowanych w dużej mierze poprzez tradycyjny sposób użytkowania poza obszarami Natura 2000 (pakiet 4) oraz na obszarach Natura 200 (pakiet 5). Aby przystąpić do realizacji jednego z wariantów w ramach tego pakietu rolnik, zgodnie z zapisami w PROW 2007-2013, powinien posiadać dokumentację przyrodniczą stanowiącą szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków, sporządzoną przez tzw. eksperta (zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich). Projekt rozporządzenia zakłada, iż dokumentacja ta powinna być

wykonana w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego.

- 5) Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie polega na wsparciu rolników, którzy czynnie uczestniczą w ochronie i doskonaleniu lokalnych lub starych odmian gatunków roślin uprawnych zagrożonych wyginięciem i gatunków im towarzyszących. Realizacja niektórych z tych wariantów wiąże się z koniecznością współpracy z różnymi instytucjami. Zgodnie z zapisami PROW 2007-2013, w zakresie wariantu dotyczącego produkcji nasiennej na zlecenie banku genów, rolnik musi posiadać umowę z jednostką badawczo – rozwojową koordynującą lub realizującą zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych na rozmnażanie nasion; w zakresie wariantu dotyczącego produkcji nasiennej towarowej lokalnych odmian roślin uprawnych rolnik musi przedstawiać w kolejnych latach świadectwo oceny polowej i laboratoryjnej materiału siewnego odmian miejscowych wpisanych do krajowego rejestru lub informację o wynikach badań. W przypadku wariantu dotyczącego sadów tradycyjnych rolnik powinien posiadać sad który spełni ściśle określone wymagania określone w PROW 2007-2013 oraz w projekcie rozporządzenia. Powierzchnia realizacji wariantów w ramach tego pakietu jest najczęściej ściśle określona. Obszar realizacji tych wariantów jest niewielki, co wynika z ich specyfiki. Zaproponowana powierzchnia jest wystarczająca do rozmnożenia (a więc ochrony) miejscowych odmian roślin uprawnych, objętych ochroną oraz gatunków roślin.
- 6) Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie polega na wspieraniu i utrzymaniu hodowli lokalnych ras bydła, koni, owiec oraz świń zagrożonych wyginięciem, wpisanych do księgi hodowlanej oraz objętych programem ochrony zasobów genetycznych.
- 7) Pakiet 8. Ochrona gleb i wód polega na ograniczeniu zanieczyszczenia wód pochodzenia rolniczego poprzez utrzymywanie roślinności na gruntach ornych w formie zasiewu jednogatunkowego lub mieszanki kilku gatunków roślin, w okresach między dwoma plonami głównymi oraz na stosowaniu międzyplonów w celu zwiększenia udziału gleb z okrywą roślinną w okresie jesienno-zimowym.
- 8) Pakiet 9. Stęfy buforowe polega na utrzymaniu istniejących stref buforowych i miedzi śródpolnych tworzących podłużne pasy roślinności, mające na celu

ograniczenie zanieczyszczenia wód, zmniejszenie erozji oraz zwiększenie różnorodności biologicznej.

Wymienione wyżej pakiety powinny być realizowane zgodnie z postanowieniami określonymi w planie działalności rolnośrodowiskowej.

Projekt rozporządzenia umożliwia realizację w gospodarstwie dowolnej liczby pakietów, przy czym w przypadku realizacji więcej niż jednego pakietu płatności rolnośrodowiskowe wynikające z realizacji różnych pakietów będą sumowane na danej powierzchni. Od powyższej zasady dopuszczalne są następujące wyjątki tj:

- 1) w odniesieniu do powierzchni obowiązują górne limity płatności, w zależności od uprawy, co oznacza, że wsparcie nie może przekraczać maksymalnej kwoty określonej w załączniku do rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005;
- 2) w danym gospodarstwie rolnym nie można realizować jednocześnie pakietu rolnictwo ekologiczne i pakietu rolnictwo zrównoważone, a rolnictwo ekologiczne nie można łączyć z pakietem ochrona gleb i wód. To ograniczenie związane jest z tym, iż wymogi jednego pakietu pokrywają się z wymogami innych pakietów lub mogą być z nimi w sprzeczności;
- 3) pakiety: Ekstensywne trwałe użytki zielone, Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 oraz Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000 nie mogą być realizowane na tej samej powierzchni.

Projekt rozporządzenia zakłada, że płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana do gruntów ornych, łąk, pastwisk oraz sadów, przy czym w tym ostatnim przypadku tylko ze względu na realizację rolnictwo ekologiczne i pakietu zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie. Płatność jest pomocą wieloletnią, wypłacaną corocznie, po wykonaniu określonych wymogów w ramach danego wariantu. Warunkiem uzyskania płatności rolnośrodowiskowych przez rolnika jest stosowanie się do regulacji określonych w rozporządzeniu na obszarze gospodarstwa rolnego.

Płatność jest wypłacana w formie zryczałtowanej i stanowi rekompensatę utraconego dochodu, dodatkowych poniesionych kosztów oraz ponoszonych kosztów transakcyjnych (w przypadku Pakietu 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 oraz Pakietu 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000). Koszty transakcyjne, związane z dokumentacją przyrodniczą, są przyznawane jednorazowo, wraz z pierwszą płatnością.

Wysokość płatności rolnośrodowiskowej określono w przeliczeniu na hektar powierzchni, sztukę zwierzęcia gospodarskiego lub metr bieżący elementu liniowego. Stawki podstawowe płatności, zgodnie z PROW 2007-2013, wahają się od 260 zł/ha w pakiecie rolnictwo ekologiczne wariant trwałe użytki zielone z certyfikatem zgodności, do 4700 zł/ha w pakiecie zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie za wariant produkcja nasienna na zlecenia banku genów. Z kolei w przeliczniku na sztukę zwierzęcia gospodarskiego w pakiecie zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie stawki te wahają się od 320 zł/1szt. w wariantcie zachowanie lokalnych ras owiec, do 1500 zł/1 szt. w wariantcie zachowanie lokalnych ras koni.

Proponuje się, aby wnioski o przyznanie płatności rolnośrodowiskowych wraz z odpowiednimi załącznikami składane były do kierownika biura powiatowego Agencji, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę rolnika. Planowany nabór wniosków to 15 marca - 15 maja – jest to termin określony do składania wniosków o przyznanie płatności w rozumieniu przepisów o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej. Proponuje się, aby w kolejnych latach, beneficjent składał wnioski o przyznanie kolejnych płatności rolnośrodowiskowych również z odpowiednimi załącznikami w tym samym czasie.

Proponuje się, aby decyzje w sprawie przyznawania płatności rolnośrodowiskowych wydawane były przez kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w terminie od dnia 1 października do 31 grudnia roku, w którym został złożony wniosek, o przyznanie płatności.

Pierwszą płatność rolnośrodowiskową wypłaca się w terminie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia realizacji programu rolnośrodowiskowego, a kolejne płatności - w terminie 12 miesięcy od dnia wypłaty poprzedniej płatności.

Projekt rozporządzenia umożliwia beneficjentom działania 4. „Wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt” w ramach PROW 2004-2006 przekształcenie dotychczasowego zobowiązania rolnośrodowiskowego w nowe 5-letnie zobowiązanie rolnośrodowiskowe w ramach działania Program rolnośrodowiskowy PROW 2007-2013, które jest przedmiotem tego projektu rozporządzenia, pod warunkami określonymi w rozporządzeniu. Dzięki temu rolnicy mogą realizować program rolnośrodowiskowy, który lepiej dopasowuje się do specyfiki gospodarowania oraz potrzeb finansowych.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z

dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414), projekt rozporządzenia został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Projekt rozporządzenia znajduje się w Programie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Ocena skutków regulacji:

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowane rozporządzenie.

Projektowane rozporządzenie dotyczy rolników, powiatowych oddziałów Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, podmiotów prowadzących działalność w zakresie doradzania odnośnie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania płatności rolnośrodowiskowej, służb ochrony przyrody (wojewódzkich konserwatorów przyrody, dyrektorów parków narodowych), jednostek certyfikujących gospodarstwa ekologiczne, Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, jednostek badawczo – rozwojowych koordynujących lub realizujących zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych, podmiotów prowadzących księgi zwierząt hodowlanych.

2. Dochody i wydatki budżetu i sektora publicznego.

Proponuje się, aby działanie uruchomione zostało w 2008 roku (planowany nabór wniosków to 15 marca - 15 maja terminie określonym do składania wniosków o przyznanie płatności w rozumieniu przepisów o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej). Zapotrzebowanie na środki finansowe na współfinansowanie tego działania w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) z budżetu krajowego zostanie przewidziane w ustawie budżetowej na rok 2008. 80 % środków finansowych (1 843 000 000 euro) przewidzianych na udzielanie wsparcia w ramach działania pt. *Program rolnośrodowiskowy* pochodzić będzie z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Środki na finansowanie realizacji programu rolnośrodowiskowego w całym okresie wdrażania w latach 2007-2013 wyniosą łącznie 2 303 750 000 euro. Zwiększone wydatki budżetu będą związane z finansowaniem kosztów obsługi wniosków i prowadzenia działań kontroli na miejscu w zakresie podstawowych wymagań oraz

realizacji poszczególnych pakietów rolnośrodowiskowych. Koszty kontroli na miejscu oraz koszty obsługi wniosków zostaną pokryte z budżetu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Przewiduje się, że w okresie wdrażania niniejszego działania około 350 tys. rolników będzie beneficjentami programu rolnośrodowiskowego (w tym 150 tys. to rolnicy, których gospodarstwa znajdują się na obszarze Natura 2000).

3. Rynek pracy.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało zasadniczego wpływu na rynek pracy. W dalszej perspektywie wejście w życie rozporządzenia może przyczynić się do poprawy stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz walorów przyrodniczych, co jako istotny zasób gospodarczy kraju, może być źródłem przewagi konkurencyjnej społeczności zamieszkującej te obszary.

4. Konkurencyjność wewnętrzna i zewnętrzna gospodarki.

Wejście w życie rozporządzenia wyrówna warunki konkurencji wewnętrznej sektora rolnego oraz będzie miało pozytywny wpływ na konkurencyjność polskiego rolnictwa na wspólnym rynku.

5. Sytuacja i rozwój regionalny.

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia będzie miało pozytywny wpływ na rozwój regionalny na obszarach wdrażania pakietów rolnośrodowiskowych, poprzez znaczenie tych działań dla zachowania walorów krajobrazowych obszarów wiejskich oraz promocję rolnictwa przyjaznego dla środowiska.

6. Konsultacje społeczne.

Projekt rozporządzenia oparty jest na Planie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004–2006, który był szeroko konsultowany z instytucjami i organizacjami społeczno-zawodowymi związanymi z sektorem rolnym.

Projekt rozporządzenia zostanie skonsultowany z następującymi organizacjami:

- 1) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 2) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych;
- 3) Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”;
- 4) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność”;
- 5) Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”;
- 6) Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;

- 7) Federacja Związków Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych;
- 8) Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników;
- 9) Federacja Związków Producentów Rolnych;
- 10) Krajowa Rada Izb Rolniczych;
- 11) Krajowa Izba Gospodarcza;
- 12) Komitet Rolnictwa i Obrotu Rolnego;
- 13) Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich;
- 14) Krajowa Rada Spółdzielcza.

Opracowano w Departamencie
Programowania i Analiz

Za zgodność pod względem
prawnym i redakcyjnym

Akceptował:

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI ¹⁾

z dnia 2007 r.

w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej
w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy” objętego Programem
Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013

Na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i tryb przyznawania, wypłaty oraz zwracania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy”, zwanej dalej „płatnością rolnośrodowiskową”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, zwanym dalej „Programem”, w tym:

- 1) tryb składania wniosków o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej;
- 2) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać wnioski o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej;
- 3) przypadki, w których następca prawny wnioskodawcy albo przejmujący posiadanie gospodarstwa rolnego lub jego części, lub stada zwierząt ras lokalnych może, na swój wniosek, wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce wnioskodawcy, oraz warunki i tryb wstąpienia do tego postępowania;
- 4) przypadki, w których następcy prawnemu beneficjenta albo przejmującemu posiadanie gospodarstwa rolnego lub jego części, lub stada zwierząt ras lokalnych może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa, oraz warunki i tryb przyznania tej płatności.

§ 2. Płatność rolnośrodowiskową przyznaje się rolnikowi w rozumieniu art. 2 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 1782/2003 z dnia 29 września 2003 r.

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lipca 2006 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 131, poz. 915 oraz z 2007 r. Nr 38, poz. 244).

ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającego określone systemy wsparcia dla rolników oraz zmieniającego rozporządzenia (EWG) nr 2019/93, (WE) nr 1452/2001, (WE) nr 1453/2001, (WE) nr 1454/2001, (WE) nr 1868/94, (WE) nr 1251/1999, (WE) nr 1254/1999, (WE) nr 1673/2000, (EWG) nr 2358/71 i (WE) nr 2529/2001 (Dz. Urz. UE L 270 z 21.10.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 40, str. 269, z późn. zm.), zwanemu dalej „rolnikiem”, jeżeli:

- 1) został mu nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwany dalej „numerem identyfikacyjnym”;
- 2) łączna powierzchnia posiadanych przez niego działek rolnych w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, lub ich części, na których jest prowadzona działalność rolnicza w rozumieniu art. 2 lit. c rozporządzenia wymienionego we wprowadzeniu do wyliczenia, wynosi co najmniej 1 ha;
- 3) przestrzega podstawowych wymagań w gospodarstwie rolnym;
- 4) realizuje 5-letnie zobowiązanie rolnośrodowiskowe w ramach określonych pakietów i ich wariantów, zgodnie z planem działalności rolnośrodowiskowej sporządzonym, na formularzu udostępnionym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwaną dalej „Agencją”, przy udziale podmiotu prowadzącego działalność w zakresie doradzania odnośnie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania płatności rolnośrodowiskowej, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich; zawartość planu działalności rolnośrodowiskowej określa załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- 5) spełnia warunki przyznania płatności rolnośrodowiskowej w ramach określonych pakietów lub ich wariantów określone w rozporządzeniu.

§ 3. Podstawowymi wymaganiami, o których mowa w § 2 pkt 3, są:

- 1) normy w rozumieniu przepisów o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej, do dnia 31 grudnia 2008 r.;

- 2) wymagania dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin oraz inne wymagania, których spełnianie jest warunkiem przyznania płatności bezpośrednich w rozumieniu przepisów o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej, od dnia 1 stycznia 2009 r.

§ 4. 1. Zobowiązanie rolnośrodowiskowe realizuje się w ramach co najmniej jednego z następujących pakietów:

- 1) Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone;
- 2) Pakiet 2. Rolnictwo ekologiczne;
- 3) Pakiet 3. Ekstensywne trwałe użytki zielone;
- 4) Pakiet 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000;
- 5) Pakiet 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000;
- 6) Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie;
- 7) Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie;
- 8) Pakiet 8. Ochrona gleb i wód;
- 9) Pakiet 9. Strefy buforowe.

2. Pakiety dzielą się na warianty, których wykaz określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

3. Rolnik realizujący zobowiązanie rolnośrodowiskowe w ramach określonych pakietów i ich wariantów powinien:

- 1) zachować trwałe użytki zielone i elementy krajobrazu nieużytkowane rolniczo istniejące w chwili rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego na terenie gospodarstwa rolnego;
- 2) prowadzić, na formularzu udostępnionym przez Agencję, rejestr działalności rolnośrodowiskowej zawierający wykaz wypasów zwierząt oraz działań agrotechnicznych, w tym zastosowania nawozów i wykonania zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin – w przypadku pakietów, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3 – 5, 8 i 9, oraz wariantu czwartego pakietu, o którym mowa w ust. 1 pkt 6;
- 3) przestrzegać innych wymogów określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia w ramach tych pakietów i ich wariantów.

4. Wymogi, jakie powinny być przestrzegane w ramach poszczególnych pakietów i ich wariantów, mogą być uzależnione od sposobu użytkowania przez rolnika gruntów rolnych.

§ 5. 1. Zobowiązanie rolnośrodowiskowe nie może ulec zmianie, chyba że zmiana ta polega na:

- 1) zwiększeniu powierzchni użytków rolnych, na których jest realizowane to zobowiązanie;
- 2) zmniejszeniu albo zwiększeniu powierzchni użytków rolnych, na których jest realizowane to zobowiązanie, na skutek przemiennego stosowania, wsiewek poplonowych lub międzyplonów na różnych działkach rolnych lub ich częściach w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 8;
- 3) dodaniu pakietu lub wariantu do tego zobowiązania;
- 4) zamianie wariantów w ramach pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2 lub pkt 8.

2. W przypadku zmiany zobowiązania rolnośrodowiskowego wymagana jest zmiana planu działalności rolnośrodowiskowej, z tym że jeżeli zmiany wymienione w ust. 1 pkt 1 lub 3 nastąpiły nie wcześniej niż od trzeciego roku realizacji tego zobowiązania, opracowuje się nowy plan działalności rolnośrodowiskowej, a zobowiązanie to realizuje się przez kolejnych 5 lat zgodnie z tym planem.

3. Zmianę zobowiązania rolnośrodowiskowego zgłasza się kierownikowi biura powiatowego Agencji we wniosku o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej na rok, w którym rolnik realizuje zmienione zobowiązanie rolnośrodowiskowe.

§ 6. Płatność rolnośrodowiskowa może być przyznana w ramach dowolnej liczby pakietów, z tym że:

- 1) pakiet, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2, nie może być realizowany równocześnie z którymkolwiek z pakietów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 1 i 8;
- 2) pakiety, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 – 5, nie mogą być realizowane na tej samej powierzchni.

§ 7. Płatność rolnośrodowiskowa może być przyznana w ramach pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1:

- 1) pkt 1, jeżeli pakiet ten jest realizowany na wszystkich działkach rolnych lub ich częściach w gospodarstwie rolnym;

- 2) pkt 2, jeżeli rolnik prowadzi produkcję rolną zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym i przepisami rozporządzenia Rady (EWG) nr 2092/91 z dnia 24 czerwca 1991 r. w sprawie produkcji ekologicznej produktów rolnych oraz znakowania produktów rolnych i środków spożywczych (Dz. Urz. WE L 198 22.07.1991, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 39, z późn. zm.) oraz przepisami Unii Europejskiej wydanymi w trybie tego rozporządzenia, w szczególności w zakresie uprawy roślin, zgodnie z najlepszą wiedzą i kulturą rolną, przy zachowaniu należytej dbałości o stan fitosanitarny roślin i ochronę gleby;
- 3) pkt 4 i 5, jeżeli rolnik posiada dokumentację przyrodniczą stanowiącą szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków, sporządzoną przez podmiot, o którym mowa w § 2 pkt 4, na formularzu udostępnionym przez Agencję, w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego w zakresie określonych wariantów tych pakietów;
- 4) pkt 6:
 - a) w zakresie trzeciego wariantu, jeżeli rolnik rozmnaża nasiona roślin na podstawie nieodpłatnej umowy z jednostką badawczą – rozwojową koordynującą lub realizującą zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych, określającej powierzchnię, na której są uprawiane rośliny przeznaczone na rozmnażanie nasion, oraz powierzchnię gruntów ornych lub trwałych użytków zielonych stanowiących strefę ochronną tych roślin (otuliny), przy czym powierzchnia otuliny powinna być zbliżona do powierzchni, na której są uprawiane rośliny przeznaczone na rozmnażanie nasion,
 - b) w zakresie czwartego wariantu, jeżeli rolnik posiada sad, w którym występuje co najmniej 12 drzew mających nie mniej niż 15 lat z co najmniej 4 gatunków lub odmian, przy czym korony tych drzew znajdują się na wysokości co najmniej 120 cm, a średnice ich pni na wysokości ok. 1 m są nie mniejsze niż 15 cm;
- 5) pkt 7, jeżeli rolnik utrzymuje wpisane do księgi hodowlanej krowy, kłacz, lochy lub matki owiec ras wymienionych w załączniku nr 3, objęte programem ochrony zasobów genetycznych.

§ 8. Płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana do:

- 1) działek rolnych lub ich części – w przypadku pakietów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 – 6 i 8;
- 2) krów, klaczy, loch lub matek owiec ras wymienionych w załączniku nr 3 do rozporządzenia – w przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 7;
- 3) stref buforowych – w przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 9.

§ 9. 1. W przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, płatność rolnośrodowiskowa może być przyznana do działek rolnych lub ich części użytkowanych jako grunty orne.

2. W przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2, płatność rolnośrodowiskowa może być przyznana do działek rolnych lub ich części użytkowanych jako:

- 1) grunty orne – w przypadku wariantu pierwszego, drugiego, piątego, szóstego, siódmego i ósmego tego pakietu;
- 2) trwałe użytki zielone – w przypadku wariantu drugiego i trzeciego tego pakietu;
- 3) sady, w których występują drzewa pochodzące z materiału szkółkarskiego spełniającego wymagania określone przepisach w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących wytwarzania oraz jakości materiału siewnego – w przypadku wariantu dziewiątego, dziesiątego, jedenastego i dwunastego tego pakietu. Wymagania jakościowe w zakresie wysokości i grubości sadzonek dla materiału CAC są takie same jak dla materiału elitarnego.

3. W przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 3, płatność rolnośrodowiskowa może być przyznana do działek rolnych lub ich części użytkowanych jako trwałe użytki zielone.

4. W przypadku pakietów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 4 i 5, płatność rolnośrodowiskowa może być przyznana do działek rolnych lub ich części użytkowanych jako trwałe użytki zielone, na których występują:

- 1) siedliska lęgowe ptaków z gatunków wymienionych w załączniku nr 3 do rozporządzenia – w przypadku wariantu pierwszego tych pakietów;
- 2) zbiorowiska roślinne wykazujące cechy jednostek fitosocjologicznych i siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku nr 3 do rozporządzenia – w przypadku pozostałych wariantów tych pakietów.

5. W przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6, płatność rolnośrodowiskowa może być przyznana do działek rolnych lub ich części użytkowanych jako:

- 1) grunty orne, na których są uprawiane rośliny odmian miejscowych wpisanych do rejestru odmian prowadzonego na podstawie przepisów o nasiennictwie, zwanego dalej „krajowym rejestrem”, lub z gatunków wymienionych w załączniku nr 3 do rozporządzenia – w przypadku wariantu pierwszego i drugiego tego pakietu;
- 2) grunty orne, na których są uprawiane rośliny przeznaczone na rozmnażanie nasion na podstawie nieodpłatnej umowy z jednostką badawczą – rozwojową koordynującą lub realizującą zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych, oraz do działek rolnych lub ich części stanowiących otulinę – w przypadku wariantu trzeciego tego pakietu;
- 3) sady, w których rosną drzewa odmian wymienionych w załączniku nr 3 do rozporządzenia, jeżeli te drzewa rosną na co najmniej 60% powierzchni sadu – w przypadku wariantu czwartego tego pakietu.

6. W przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 8, płatność rolnośrodowiskowa może być przyznana do działek rolnych lub ich części użytkowanych jako grunty orne.

§ 10. 1. Płatność rolnośrodowiskowa może być przyznana do części działki rolnej, jeżeli powierzchnia tej części działki rolnej wynosi co najmniej 0,1 ha.

2. Płatność rolnośrodowiskowa może być przyznana do działek rolnych lub ich części, których łączna powierzchnia wynosi:

- 1) nie więcej niż:
 - a) 5 ha – w przypadku wariantu dziesiątego pakietów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 4 i 5,
 - b) 0,3 ha – w przypadku wariantu trzeciego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6,
 - c) 0,4 ha – w przypadku wariantu czwartego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6;
- 2) nie mniej niż:
 - a) 0,3 ha – w przypadku wariantu pierwszego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6, w odniesieniu do upraw rolniczych,
 - b) 0,15 ha – w przypadku wariantu pierwszego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6, w odniesieniu do upraw warzywnych,
 - c) powierzchnia plantacji nasiennej roślin rolniczych wymagana przy wytwarzaniu materiału siewnego kategorii kwalifikowany na podstawie

przepisów o nasiennictwie – w przypadku wariantu drugiego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6.

3. Płatność rolnośrodowiskowa może być przyznana do działek rolnych lub ich części położonych:

- 1) poza obszarem Natura 2000 w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody – w przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 4;
- 2) na obszarze Natura 2000 – w przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 5.

§ 11. 1. Płatność rolnośrodowiskowa może być przyznana do krów, klaczy, loch i matek owiec, jeżeli ich stan średnioroczny w stadzie wynosi co najmniej:

- 1) 4 krowy;
- 2) 2 klacze;
- 3) 5 matek owiec rasy olkuskiej albo 10 matek owiec pozostałych ras, przy czym liczba maciorek przypadających na 1 tryka nie może przekraczać 30 sztuk;
- 4) 10 loch rasy puławskiej;
- 5) 8 loch rasy złotnickiej białej, a w przypadku stada objętego programem ochrony zasobów genetycznych przed dniem 1 stycznia 2006 r. - 6 loch tej rasy;
- 6) 8 loch rasy złotnickiej pstrej, a w przypadku stada objętego programem ochrony zasobów genetycznych przed dniem 1 stycznia 2006 r. - 3 lochy tej rasy.

2. Płatność rolnośrodowiskowa przysługuje do nie więcej niż 70 loch stada podstawowego rasy puławskiej lub 100 loch rasy złotnickiej białej, lub 100 loch rasy złotnickiej pstrej utrzymywanych w jednym stadzie.

§ 12. Płatność rolnośrodowiskowa nie przysługuje do działek rolnych lub ich części za realizację zobowiązania rolnośrodowiskowego w ramach określonych pakietów lub ich wariantów, jeżeli wymogi tych pakietów lub wariantów są objęte programami działań mającymi na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych w obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu, zgodnie z przepisami Prawa wodnego.

§ 13. 1. Wysokość płatności rolnośrodowiskowej w danym roku kalendarzowym ustala się jako iloczyn stawek płatności na:

- 1) hektar użytku rolnego i deklarowanej przez rolnika powierzchni działek rolnych lub części działek rolnych lub
- 2) sztukę zwierzęcia i deklarowanego przez rolnika średniorocznego stanu krów, klaczy, loch i matek owiec, lub
- 3) metr bieżący strefy buforowej i deklarowanej przez rolnika długości tej strefy.

2. Wysokość stawek płatności, o których mowa w ust. 1, określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

3. Wysokość stawek płatności w przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2, jest uzależniona od tego, czy rolnik przestawił produkcję rolną na produkcję rolną metodami ekologicznymi.

4. Przystawienie produkcji rolnej na produkcję rolną metodami ekologicznymi ustala się na dzień 1 marca danego roku.

5. W przypadku realizacji więcej niż jednego pakietu na tych samych działkach rolnych lub ich części wysokość płatności ustala się jako sumę kwot przysługujących za realizację tych pakietów.

6. Średnioroczny stan krów, klaczy, loch i matek owiec ustala się co 12 miesięcy, dla każdej rasy oddzielnie, jako iloraz sumy liczby krów, klaczy, loch i matek owiec w każdym miesiącu, obliczanej przez okres 11 miesięcy, i liczby tych miesięcy. Liczbę krów w każdym miesiącu ustala się na dzień przeprowadzonego próbnego udoju, a liczbę klaczy, loch i matek owiec ustala się na pierwszy dzień każdego miesiąca.

7. Ustalanie średniorocznego stanu krów, klaczy, loch i matek owiec rozpoczyna się z dniem 1 marca.

§ 14. 1. W przypadku pakietów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, 2 i 8, płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana w wysokości:

- 1) 100 % stawki płatności – za powierzchnię od 1 ha do 100 ha;
- 2) 50 % stawki płatności – za powierzchnię od 100,01 ha do 200 ha;
- 3) 10 % stawki płatności – za powierzchnię powyżej 200 ha.

2. W przypadku wariantu pierwszego pakietu, o którym mowa § 4 ust. 1 pkt 3, płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana w wysokości:

- 1) 100% stawki płatności – za powierzchnię od 1 ha do 10 ha;
- 2) 75% stawki płatności – za powierzchnię od 10,01 do 50 ha;
- 3) 50% stawki płatności – za powierzchnię od 50,01 do 100 ha;
- 4) 10% stawki płatności – za powierzchnię powyżej 100 ha.

3. Przy obliczaniu wysokości płatności rolnośrodowiskowej bierze się pod uwagę kolejno działki rolne lub ich części, dla których obowiązują stawki płatności – od najwyższej do najniższej.

§ 15. 1. W przypadku gdy faktyczny średnioroczny stan krów, kłaczy, loch lub matek owiec jest niższy niż deklarowany w danym roku we wniosku o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej, różnicę między wysokością płatności rolnośrodowiskowej wynikającą ze stanu deklarowanego, a wysokością płatności rolnośrodowiskowej wynikającą ze stanu faktycznego potrąca się przy obliczaniu płatności rolnośrodowiskowej w kolejnym roku.

2. Jeżeli różnica, o której mowa w ust. 1, dotyczy piątego roku realizacji pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7, rolnik jest obowiązany do zwrotu tej różnicy w terminie czterech miesięcy od dnia wypłaty ostatniej płatności rolnośrodowiskowej.

§ 16. 1. W przypadku realizacji któregośkolwiek z pakietów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 4 i 5, pierwsza płatność rolnośrodowiskowa jest przyznawana w wysokości zwiększonej o kwotę przeznaczoną na refundację kosztów transakcyjnych, w rozumieniu art. 27 ust. 10 akapit drugi rozporządzenia Komisji (WE) nr 1974/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), określonych w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

2. Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych nie może przekraczać maksymalnej kwoty określonej w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w przypadku kosztów transakcyjnych poniesionych w związku ze zwiększeniem powierzchni użytków rolnych, na których jest realizowane zobowiązanie rolnośrodowiskowe.

§ 17. 1. Wniosek o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej, poza elementami podania określonymi w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego, zawiera:

- 1) numer identyfikacyjny wnioskodawcy;
- 2) informację o załącznikach;
- 3) deklarację pakietów lub wariantów w poszczególnych latach realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego;

- 4) charakterystykę gospodarstwa rolnego;
- 5) oświadczenie o:
 - a) powierzchni działek ewidencyjnych,
 - b) sposobie wykorzystywania działek rolnych,
 - c) liczbie lokalnych ras zwierząt gospodarskich;
- 6) oświadczenia i zobowiązania wnioskodawcy związane z zobowiązaniem rolnośrodowiskowym.

2. Wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolnośrodowiskowej i kolejnych płatności rolnośrodowiskowych składa się do kierownika biura powiatowego Agencji, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę rolnika, w terminie określonym do składania wniosków o przyznanie płatności w rozumieniu przepisów o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej.

3. Wniosek może być wycofany w całości lub w części zgodnie z art. 2 rozporządzenia nr 1975/2006.

4. Rolnik może dokonać zmian w złożonym wniosku zgodnie z art. 7 i 8 ust. 3 rozporządzenia nr 1975/2006.

5. O każdym przypadku nie załatwienia w terminie sprawy dotyczącej przyznania płatności rolnośrodowiskowej, kierownik biura powiatowego Agencji, zawiadamia rolnika, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin załatwienia sprawy.

§ 18. Płatność rolnośrodowiskowa za dany rok podlega zmniejszeniu o 1 % za każdy dzień roboczy, jeżeli wniosek o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej został złożony po terminie do składania wniosków o przyznanie płatności, określonym w przepisach o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej, jednak nie później niż do 25 dnia kalendarzowego liczonego od dnia, w którym upłynął ten termin.

§ 19. 1. Do wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolnośrodowiskowej lub kolejnych płatności rolnośrodowiskowych, w przypadku dodania nowych pakietów w trakcie realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego lub zwiększenia powierzchni użytków rolnych, na których jest realizowane zobowiązanie rolnośrodowiskowe, dołącza się:

- 1) załącznik graficzny z wszystkimi posiadanymi działkami ewidencyjnymi z naniesionymi oznaczeniami działek rolnych lub ich części, na których mają

być realizowane pakiety lub warianty oraz z zaznaczonymi trwałymi użytkami zielonymi lub elementami krajobrazu nieużytkowanymi rolniczo;

- 2) kopię zgłoszenia, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 93, poz. 898 oraz z 2007 r. Nr 80, poz. 541 i Nr 147, poz. 1033) do upoważnionej jednostki certyfikującej – w przypadku realizacji pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2;
- 3) dokument potwierdzający zakup kwalifikowanego materiału siewnego odmian wpisanych do krajowego rejestru – w przypadku realizacji wariantu pierwszego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6;
- 4) kopię umowy na rozmnażanie nasion zawartą z jednostką badawczą – rozwojową koordynującą lub realizującą zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku realizacji wariantu trzeciego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6;
- 5) zaświadczenie odpowiednio wojewody lub dyrektora parku narodowego o zgodności planu działalności rolnośrodowiskowej z planem ochrony dotyczącym rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, parku narodowego lub obszaru Natura 2000, utworzonych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880, z późn. zm.²⁾), lub na obszarze, o którym mowa w art. 33 ust. 2 tej ustawy, a w przypadku braku planu ochrony - opinię o zgodności planu działalności rolnośrodowiskowej z celami ochrony danego obszaru – w przypadku realizacji któregośkolwiek z pakietów, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 – 5, na tych obszarach chronionych;
- 6) zaświadczenie, że stado zwierząt ras lokalnych jest objęte programem ochrony zasobów genetycznych, wydane przez podmiot upoważniony do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku realizacji pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 7.

2. Do wniosku o przyznanie kolejnych płatności rolnośrodowiskowej dołącza się:

- 1) świadectwo oceny polowej i laboratoryjnej materiału siewnego odmian miejscowych wpisanych do krajowego rejestru, a w przypadku roślin z gatunków wymienionych w załączniku nr 3 do rozporządzenia - informację o wynikach badań – w przypadku realizacji wariantu drugiego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6;

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 113, poz. 954 i Nr 130, poz. 1087 oraz z 2007 r. Nr 75, poz. 493 i Nr 176, poz. 1238.

- 2) potwierdzenie prowadzenia produkcji nasiennej wystawione przez jednostkę badawczą – rozwojową koordynującą lub realizującą zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku realizacji wariantu trzeciego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6;
- 3) zaświadczenie o średniorocznym stanie zwierząt, do których przysługuje płatność rolnośrodowiskowa, wydane przez podmiot prowadzący księgę hodowlaną albo podmiot prowadzący ocenę wartości użytkowej zwierząt – w przypadku realizacji pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7.

3 W przypadku realizacji wariantu pierwszego pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 6, do wniosku o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej za czwarty rok realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego dołącza się dokument potwierdzający zakup kwalifikowanego materiału siewnego odmian wpisanych do krajowego rejestru.

§ 20. Zaświadczenie, o którym mowa w § 19 ust. 2 pkt 3, za ostatni rok realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego składa się w terminie do dnia 30 kwietnia roku, w którym kończy się realizacja tego zobowiązania.

§ 21. 1. Rolnik realizuje zobowiązanie rolnośrodowiskowe od dnia 1 marca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolnośrodowiskowej.

2. Kierownik biura powiatowego Agencji wydaje decyzje administracyjne w sprawie przyznania pierwszej i kolejnych płatności rolnośrodowiskowych, w terminie od dnia 1 października do dnia 31 grudnia roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej.

3. Płatność rolnośrodowiskową wypłaca się po jej przyznaniu.

4. Pierwszą płatność rolnośrodowiskową wypłaca się w terminie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego, a kolejne płatności - w terminie 12 miesięcy od dnia wypłaty poprzedniej płatności.

§ 22. 1. W razie śmierci wnioskodawcy, rozwiązania osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, przekształcenia wnioskodawcy lub innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne, następca prawny wnioskodawcy może, na swój wniosek, wstąpić do toczącego się postępowania w sprawie przyznania płatności rolnośrodowiskowej na miejsce wnioskodawcy, jeżeli objął w posiadanie grunty rolne

lub stado zwierząt ras lokalnych objęte zobowiązaniem rolnośrodowiskowym wnioskodawcy.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składa się w terminie 2 miesięcy od dnia zaistnienia zdarzenia prawnego, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne.

3. Następca prawny wnioskodawcy podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 1, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o przyznanie takiego numeru.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, następca prawny dołącza dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego.

5. W przypadku następstwa prawnego będącego wynikiem śmierci wnioskodawcy, jeżeli nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku, spadkobierca wnioskodawcy dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 1:

- 1) zaświadczenie sądu o zarejestrowaniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku albo
- 2) kopię wniosku o stwierdzenie nabycia spadku:
 - a) potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez sąd albo
 - b) potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, wraz z potwierdzeniem nadania tego wniosku w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego albo kopią tego potwierdzenia poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, spadkobierca wnioskodawcy składa prawomocne postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

7. Jeżeli z dokumentów, o których mowa w ust. 4 i 5, wynika, że jest więcej niż jeden następca prawny wnioskodawcy, następca prawny wstępujący do postępowania w sprawie przyznania płatności rolnośrodowiskowej jest obowiązany do dołączenia do wniosku, o którym mowa w ust. 1, oświadczeń pozostałych następców prawnych, że wyrażają zgodę na wstąpienie tego następcy prawnego na miejsce wnioskodawcy i przyznanie mu płatności rolnośrodowiskowej.

8. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, następca prawny wnioskodawcy składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej przez wnioskodawcę.

9. Decyzję w sprawie przyznania płatności rolnośrodowiskowej następcy prawnemu zmarłego wnioskodawcy wydaje się po złożeniu przez tego następcę prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku.

§ 23. 1. W razie przeniesienia, w wyniku umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, posiadania gospodarstwa rolnego wnioskodawcy lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych wnioskodawcy, nowy posiadacz tego gospodarstwa lub jego części, lub stada zwierząt ras lokalnych może, na swój wniosek, wstąpić do toczącego się postępowania w sprawie przyznania płatności rolnośrodowiskowej na miejsce wnioskodawcy, jeżeli objął w posiadanie grunty rolne lub stado zwierząt ras lokalnych objęte zobowiązaniem rolnośrodowiskowym wnioskodawcy.

2. Nowy posiadacz gospodarstwa rolnego wnioskodawcy lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych wnioskodawcy podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 1, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o przyznanie takiego numeru.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, nowy posiadacz gospodarstwa rolnego wnioskodawcy lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych wnioskodawcy dołącza:

- 1) kopię umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, w wyniku której na jego rzecz zostało przeniesione posiadanie tego gospodarstwa lub jego części, lub tego stada;
- 2) zaświadczenie, że stado zwierząt ras lokalnych jest objęte programem ochrony zasobów genetycznych, wydane przez podmiot upoważniony do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 7.

4. Jeżeli posiadanie gospodarstwa rolnego wnioskodawcy lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych wnioskodawcy zostało przeniesione na rzecz kilku podmiotów, nowy posiadacz wstępujący do postępowania w sprawie przyznania płatności rolnośrodowiskowej jest obowiązany do dołączenia do wniosku, o którym mowa w ust. 1, oświadczeń współposiadaczy, że wyrażają zgodę na wstąpienie nowego posiadacza na miejsce wnioskodawcy i przyznanie mu płatności rolnośrodowiskowej.

5. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, nowy posiadacz gospodarstwa rolnego wnioskodawcy lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych

wnioskodawcy składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie płatności przez wnioskodawcę.

§ 24. 1. W razie śmierci beneficjenta, rozwiązania osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, przekształcenia beneficjenta lub innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne, następcy prawnemu beneficjenta, na jego wniosek, może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa, jeżeli objął w posiadanie grunty rolne lub stado zwierząt ras lokalnych objęte zobowiązaniem rolnośrodowiskowym beneficjenta i są spełnione warunki określone w art. 25 ust. 2 ustawy.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składa się w terminie 2 miesięcy od dnia zaistnienia zdarzenia prawnego, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne.

3. Następca prawny beneficjenta podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 1, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o przyznanie takiego numeru.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, następca prawny beneficjenta dołącza dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego.

5. W przypadku następstwa prawnego będącego wynikiem śmierci beneficjenta, jeżeli nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku, spadkobierca beneficjenta dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 1:

- 1) zaświadczenie sądu o zarejestrowaniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku albo
- 2) kopię wniosku o stwierdzenie nabycia spadku:
 - a) potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez sąd albo
 - b) potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, wraz z potwierdzeniem nadania tego wniosku w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego albo kopią tego potwierdzenia poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, spadkobierca beneficjenta składa prawomocne postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

7. Jeżeli z dokumentów, o których mowa w ust. 4 i 5, wynika, że jest więcej niż jeden następca prawny beneficjenta, następca prawny beneficjenta składający wniosek, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany do dołączenia do tego wniosku

oświadczeń pozostałych następców prawnych, że wyrażają zgodę na przyznanie mu płatności rolnośrodowiskowej.

8. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, następca prawny beneficjenta składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej przez beneficjenta.

9. Decyzję w sprawie przyznania płatności rolnośrodowiskowej następcy prawnemu zmarłego beneficjenta wydaje się po złożeniu przez tego następcę prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku.

10. W przypadku złożenia wniosku o wypłatę płatności rolnośrodowiskowej, kierownik biura powiatowego Agencji wydaje decyzję administracyjną w sprawie wypłaty tej płatności.

11. W przypadku niezłożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, albo w przypadku wydania decyzji administracyjnej o odmowie wypłaty płatności rolnośrodowiskowej decyzja administracyjna wygasa z mocy prawa.

§ 25. 1. W razie przeniesienia, w wyniku umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, posiadania gospodarstwa rolnego beneficjenta lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych beneficjenta, nowemu posiadaczowi tego gospodarstwa lub jego części, lub stada zwierząt ras lokalnych, na jego wniosek, może być przyznana płatność rolnośrodowiskowa, jeżeli objął w posiadanie grunty rolne lub stado zwierząt ras lokalnych objęte zobowiązaniem rolnośrodowiskowym beneficjenta i są spełnione warunki określone w art. 25 ust. 2 ustawy.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składa się w terminie 2 miesięcy od dnia przeniesienia posiadania gospodarstwa rolnego beneficjenta lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych beneficjenta.

3. Nowy posiadacz gospodarstwa rolnego beneficjenta lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych beneficjenta podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 1, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o przyznanie takiego numeru.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, nowy posiadacz gospodarstwa rolnego beneficjenta lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych beneficjenta dołącza kopię umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, w wyniku której na jego rzecz zostało przeniesione posiadanie tego gospodarstwa lub jego części, lub tego stada.

5. Jeżeli posiadanie gospodarstwa rolnego beneficjenta lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych beneficjenta zostało przeniesione na rzecz kilku podmiotów, nowy posiadacz składający wniosek, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany do dołączenia do tego wniosku oświadczeń współposiadaczy, że wyrażają zgodę na przyznanie mu płatności rolnośrodowiskowej.

6. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, nowy posiadacz gospodarstwa rolnego beneficjenta lub części tego gospodarstwa, lub stada zwierząt ras lokalnych beneficjenta składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej przez beneficjenta.

§ 26. 1. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika wymogów w ramach określonych wariantów płatność rolnośrodowiskowa przysługuje temu rolnikowi w danym roku w wysokości zmniejszonej zgodnie z załącznikiem nr 5 do rozporządzenia, w części dotyczącej:

- 1) działek rolnych lub ich części,
 - 2) zwierząt,
 - 3) stref buforowych
- w stosunku do których stwierdzono takie uchybienie.

2. Jeżeli ponownie zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika wymogów w ramach tego samego wariantu, płatność rolnośrodowiskowa nie przysługuje temu rolnikowi w danym roku i w roku następnym w części dotyczącej tego wariantu.

3. Jeżeli rolnik nie prowadzi rejestru działalności rolnośrodowiskowej, o którym mowa w § 4 ust. 3 pkt 2, płatność rolnośrodowiskowa nie przysługuje temu rolnikowi w części dotyczącej wariantu w ramach, którego miał prowadzić ten rejestr.

§ 27. 1. Płatność rolnośrodowiskowa podlega zwrotowi, jeżeli:

- 1) rolnik:
 - a) nie przestrzega żadnych wymogów w ramach wariantu, przy czym zwrotowi podlega ta część płatności, która została przyznana do działek rolnych lub ich części, zwierząt lub stref buforowych objętych danym wariantem,
 - b) nie opracował planu działalności rolnośrodowiskowej albo opracował go niezgodnie z warunkami określonymi w załączniku nr 1 do rozporządzenia,
 - c) zmniejszył powierzchnię użytków rolnych, na których powinien realizować zobowiązanie rolnośrodowiskowe, przy czym zwrotowi podlega ta część

płatności, która została przyznana do działki rolnej lub jej części objętej zmniejszeniem;

2) u rolnika, o którym mowa w § 26 ust. 2, ponownie stwierdzono uchybienie w przestrzeganiu wymogów w ramach tego samego wariantu.

2. Płatność rolnośrodowiskowa podlega zwrotowi w trybie i na zasadach określonych w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

§ 28. Rolnik, któremu przyznano płatność rolnośrodowiskową, przechowuje przez okres realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego dokumenty dotyczące spełniania warunków do przyznania płatności rolnośrodowiskowej i innych dokumentów związanych z przyznaną płatnością.

§ 29. Płatność rolnośrodowiskową przyznaje się również rolnikowi, który realizuje co najmniej 3 lata program rolnośrodowiskowy na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 174, poz. 1809, z późn. zm.³⁾), jeżeli spełnia warunki określone w rozporządzeniu, a charakter zobowiązania rolnośrodowiskowego jest podobny do zobowiązania obecnie realizowanego.

§ 30. Rolnik, który rozpoczął w 2008 r. realizację zobowiązania rolnośrodowiskowego w zakresie pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 3, może z dniem 1 marca 2009 r. zmienić to zobowiązanie przez zamianę realizowanego pakietu, w całości lub w części, na pakiet wymieniony w § 4 ust. 1 pkt 4 lub 5. Przepis § 5 ust. 2 i 3 stosuje się.

§ 31. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 213, poz. 2160, z 2005 r. Nr 22, poz. 179 i Nr 131, poz. 1095, z 2006 r. Nr 75, poz. 521, oraz z 2007 r. Nr 46, poz. 302.

Zawartość planu działalności rolnośrodowiskowej

I. Część ogólna – dotyczy wszystkich pakietów i powinna zawierać następujące informacje:

- 1) dane rolnika oraz podmiotu przy udziale, którego został sporządzony plan działalności rolnośrodowiskowej;
- 2) czas realizacji planu działalności rolnośrodowiskowej;
- 3) wykaz pakietów i wariantów, w ramach których rolnik realizuje zobowiązanie rolnośrodowiskowe;
- 4) szacunkowa wysokość płatności rolnośrodowiskowej za realizację poszczególnych wariantów w ramach pakietów;
- 5) charakterystyka gospodarstwa.

II. Część szczegółowa – dotyczy poszczególnych pakietów i wariantów oraz zawiera informacje niezbędne do prawidłowej ich realizacji oraz określenie wymogów, jakie rolnik powinien przestrzegać w ramach poszczególnych pakietów i wariantów, w szczególności:

- 1) planowane zmianowanie roślin uprawnych, planowane dawki azotu na hektar gruntów ornych wraz z saldem bilansu azotu – w przypadku realizacji Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone;
- 2) planowane zmianowanie roślin uprawnych, planowane zagospodarowanie nawozów naturalnych i organicznych – w przypadku realizacji Pakietu 2. Rolnictwo ekologiczne;
- 3) opis zbiorowiska roślinnego, plan wypasów przy użytkowaniu pastwiskowym lub kośno-pastwiskowym – w przypadku realizacji Pakietu 3. Ekstensywne trwałe użytki zielone;
- 4) opis siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków, plan wypasów przy użytkowaniu pastwiskowym lub kośno-pastwiskowym oraz szczegółowe

wymogi mieszczące się w zakresie wymogów wskazanych w załączniku nr 2 do rozporządzenia w odniesieniu do Pakietu 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 i Pakietu 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000 oraz odpowiadające celom ochrony przyrody danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków, określone przez podmiot, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 4, na podstawie sporządzonej przez niego dokumentacji przyrodniczej – w przypadku realizacji Pakietu 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 oraz Pakietu 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000;

5) dane dotyczące:

- a) gatunku, odmiany rośliny, jeżeli jest znana, i powierzchni, na której jest uprawiana ta roślina w każdym roku – w przypadku realizacji wariantu pierwszego i drugiego Pakietu 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie,
- b) rodzaju uprawy, gatunków roślin w danym roku, liczby obiektów w danym roku, łącznej powierzchni i rodzaju strefy izolacyjnej – w przypadku realizacji wariantu trzeciego Pakietu 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie,
- c) gatunku, odmiany, liczby drzew spełniających wymagania i łącznej powierzchni, na której rosną te drzewa – w przypadku realizacji wariantu czwartego Pakietu 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie;

6) dane dotyczące gatunku i rasy zwierząt, informację o objęciu stada programem ochrony zasobów genetycznych opis kierunku rozwoju stada i planowany stan docelowy – w przypadku realizacji Pakietu 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie;

7) planowane uprawy wsiewek poplonowych lub międzyplonów – w przypadku realizacji Pakietu 8. Ochrona gleb i wód;

8) charakterystyka strefy buforowej – w przypadku realizacji Pakietu 9. Strefy buforowe.

III. Załącznik do planu – kopia załącznika graficznego z wszystkimi posiadanymi działkami ewidencyjnymi z naniesionymi oznaczeniami działek rolnych lub ich części, na których mają być realizowane pakiety lub warianty oraz z znaczonymi trwałymi użytkami zielonymi lub elementami krajobrazu nieużytkowanymi rolniczo

Wykaz wariantów, wysokość stawek płatności i wymogi, jakie powinny być przestrzegane w ramach poszczególnych pakietów i ich wariantów

A. Wykaz wariantów i wysokość stawek płatności.

Lp.	Pakiety rolnośrodowiskowe	Lp.	Warianty rolnośrodowiskowe	Stawki płatności
1.	Rolnictwo zrównoważone	1.	Wariant 1.1. Zrównoważony system gospodarowania	360 zł/ha
2.	Rolnictwo ekologiczne	2.	Wariant 2.1. Uprawy rolnicze (z certyfikatem zgodności)	790 zł/ha
		3.	Wariant 2.2. Uprawy rolnicze (w okresie przestawiania)	840 zł/ha
		4.	Wariant 2.3. Trwałe użytki zielone (z certyfikatem zgodności)	260 zł/ha
		5.	Wariant 2.4. Trwałe użytki zielone (w okresie przestawiania)	330 zł/ha
		6.	Wariant 2.5. Uprawy warzywne (z certyfikatem zgodności)	1300 zł/ha
		7.	Wariant 2.6. Uprawy warzywne (w okresie przestawiania)	1550 zł/ha
		8.	Wariant 2.7. Uprawy zielarskie (z certyfikatem zgodności)	1050 zł/ha
		9.	Wariant 2.8. Uprawy zielarskie (w okresie przestawiania)	1150 zł/ha
		10.	Wariant 2.9. Uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem zgodności)	1540 zł/ha
		11.	Wariant 2.10. Uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania)	1800 zł/ha
		12.	Wariant 2.11. Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem zgodności)	650 zł/ha
		13.	Wariant 2.12. Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania)	800 zł/ha
3.	Ekstensywne trwałe użytki zielone	14.	Wariant 3.1. Ekstensywna gospodarka na łąkach i pastwiskach	500 zł/ha
4.	Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza	15.	Wariant 4.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków	1200 zł/ha
		16.	Wariant 4.2. Mechowiska	1 200 zł/ha

	obszarami Natura 2000	17.	Wariant 4.3. Szuwary wielkoturzykowe	800zł/ha
		18.	Wariant 4.4. Łąki trzęślicowe i selernicowe	1 200 zł/ha
		19.	Wariant 4.5. Murawy ciepłolubne	1 200zł/ha
		20.	Wariant 4.6. Pónaturalne łąki wilgotne	800 zł/ha
		21.	Wariant 4.7. Pónaturalne łąki świeże	800 zł/ha
		22.	Wariant 4.8. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe	800 zł/ha
		23.	Wariant 4.9. Słonorośla	1 190 zł/ha
		24.	Wariant 4.10. Użytki przyrodnicze	550 zł/ha
5.	Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000	25.	Wariant 5.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków	1 370 zł/ha
		26.	Wariant 5.2. Mechowiska	1 390zł/ha
		27.	Wariant 5.3. Szuwary wielkoturzykowe	910 /ha
		28.	Wariant 5.4. Łąki trzęślicowe i selernicowe	1 390zł/ha
		29.	Wariant 5.5. Murawy ciepłolubne	1 380zł/ha
		30.	Wariant 5.6. Pónaturalne łąki wilgotne	840 zł/ha
		31.	Wariant 5.7. Pónaturalne łąki świeże	840 zł/ha
		32.	Wariant 5.8. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe	870 zł/ha
		33.	Wariant 5.9. Słonorośla	1 190 zł/ha
		34.	Wariant 5.10. Użytki przyrodnicze	550 zł/ha
6.	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	35.	Wariant 6.1. Produkcja towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych	570 zł/ha
		36.	Wariant 6.2. Produkcja nasienna towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych	800 zł/ha
		37.	Wariant 6.3. Produkcja nasienna na zlecenie banku genów	4700 zł/ha
		38.	Wariant 6.4. Sady tradycyjne	2100 zł/ha
7.	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	39.	Wariant 7.1. Zachowanie lokalnych ras bydła	1140 zł/szt.

		40.	Wariant 7.2. Zachowanie lokalnych ras koni	1500 zł/szt.
		41.	Wariant 7.3. Zachowanie lokalnych ras owiec	320 zł/szt.
		42.	Wariant 7.4. Zachowanie lokalnych ras świń	570 zł/szt.
8.	Ochrona gleb i wód	43.	Wariant 8.1. Wsiewki poplonowe	330 zł/ha
		44.	Wariant 8.2. Międzyplon ozimy	420 zł/ha
		45.	Wariant 8.3. Międzyplon ścierniskowy	400 zł/ha
9.	Strefy buforowe	46.	Wariant 9.1. Utrzymanie 2-metrowych stref buforowych	44 zł /100 mb
		47.	Wariant 9.2. Utrzymanie 5-metrowych stref buforowych	110 zł/100 mb
		48.	Wariant 9.3. Utrzymanie 2-metrowych miedz śródpolnych	40 zł /100 mb
		49.	Wariant 9.4. Utrzymanie 5-metrowych miedz śródpolnych	100 zł /100 mb

B. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach poszczególnych pakietów i ich wariantów.

I. Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone.

1. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach pakietu :

- 1) przestrzeganie prawidłowego doboru i następstwa roślin w płodozmianie, stosując co najmniej trzy gatunki roślin, każdy z innej z następujących grup roślin: zboża, motylkowate, okopowe, oleiste (przemysłowe), trawy na gruntach ornych (także ich mieszanki z motylkowatymi), pozostałe;
- 2) opracowanie co roku planu nawozowego, opartego na bilansie azotu oraz aktualnej chemicznej analizie gleby, z określeniem zawartości P, K, Mg oraz potrzeb wapnowania gleby, oraz przestrzeganie tego planu;

- 3) koszenie lub wypasanie na trwałych użytkach zielonych w terminie określonym w planie działalności rolnośrodowiskowej;
- 4) maksymalna dawka azotu (pochodzącego z nawozów naturalnych, kompostów i nawozów mineralnych) na gruntach ornych nie powinna przekraczać 150 kg N/ha, a na trwałych użytkach zielonych 120 kg N/ha.;
- 5) niestosowanie osadów ściekowych.

II. Pakiet 2. Rolnictwo ekologiczne.

1. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach pakietu – przeznaczenie plonu na produkcję pasz ekologicznych, do bezpośredniego skarmiania, przekazanie do innych gospodarstw lub inne wykorzystanie, w tym kompostowanie.

2. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane:

- 1) w ramach Wariantu 2.3. Trwałe użytki zielone (z certyfikatem zgodności) i wariantu 2.4. Trwałe użytki zielone (w okresie przestawiania) – koszenie lub wypasanie w terminie określonym w planie działalności rolnośrodowiskowej oraz usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;
- 2) w ramach Wariantu 2.9. Uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem zgodności), Wariantu 2.10. Uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania), Wariantu 2.11. Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (z certyfikatem zgodności) oraz Wariantu 2.12. Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe (w okresie przestawiania) – wykonywanie na plantacji zabiegów uprawowych i pielęgnacyjnych oraz przeznaczenie uzyskanego plonu na bezpośrednie spożycie, do przetwórstwa lub na paszę.

III. Pakiet 3. Ekstensywne trwałe użytki zielone.

1. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach pakietu:

- 1) zakaz wapnowania, chyba że wapnowanie nie wpłynie negatywnie na środowisko i na realizację celu pakietu;
- 2) zakaz nawożenia azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne, a na innych obszarach - powyżej poziomu 60 kg/ha/rok;

- 3) zakaz przeorywania, wałowania, podsiewu;
- 4) zakaz włókowania w okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 1 września;
- 5) zakaz stosowania ścieków i osadów ściekowych;
- 6) zakaz stosowania środków ochrony roślin z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia uciążliwych chwastów z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych);
- 7) zakaz budowy urządzeń melioracji wodnych szczegółowych tworzących system melioracji wodnych, z wyjątkiem urządzeń piętrzących mających na celu podwyższenie poziomu wód (np. zastawki), i rozbudowy systemów melioracji wodnych (nie dotyczy bieżącej konserwacji).

2. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach pakietu w przypadku użytkowania kośnego trwałych użytków zielonych:

- 1) koszenie w terminie od dnia 1 czerwca do dnia 30 września, nie więcej niż dwa pokosy w roku; wysokość koszenia 5 – 15 cm;
- 2) pozostawienie 5 - 10% powierzchni nieskoszonych, przy czym powinien to być inny fragment co roku;
- 3) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;
- 4) koszenie okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych.

3. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach pakietu w przypadku użytkowania pastwiskowego trwałych użytków zielonych:

- 1) wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do dnia 15 października na obszarach poniżej 300 m n. p. m., a na obszarach powyżej 300 m n. p. m. od dnia 20 maja do dnia 1 października, przy obsadzie zwierząt wynoszącej 0,5 – 1,0 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 5t/ha (10 DJP/ha), przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód, a wypasanie koników polskich i koni huculskich jest dopuszczalne przez cały rok;
- 2) niewykasanie niedojadów poza okresem od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września.

4. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach pakietu w przypadku użytkowania kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych:

- 1) koszenie w terminie od dnia 1 czerwca do dnia 30 września, nie więcej niż dwa pokosy w roku; wysokość koszenia 5 – 15 cm;
- 2) pozostawienie 5 - 10% powierzchni nieskoszonej, przy czym powinien to być inny fragment co roku;
- 3) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;
- 4) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych;
- 5) wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do dnia 15 października na obszarach poniżej 300 m n. p. m., a na obszarach powyżej 300 m n. p. m. od dnia 20 maja do dnia 1 października, przy obsadzie zwierząt wynoszącej nie więcej niż 0,3 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 5t/ha (10 DJP/ha), przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód, a wypasanie koników polskich i koni huculskich jest dopuszczalne przez cały rok;
- 6) niewykaszenie niedojadów poza okresem od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września.

IV. Pakiet 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 i Pakiet 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000.

1. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach pakietu:

- 1) zakaz przeorywania, wałowania, podsiewu, stosowania ścieków i osadów ściekowych;
- 2) zakaz włókowania w okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 1 września;
- 3) zakaz budowy urządzeń melioracji wodnych szczegółowych tworzących system melioracji wodnych, z wyjątkiem urządzeń piętrzących mających na celu podwyższenie poziomu wód (np. zastawki), i rozbudowy systemów melioracji wodnych (nie dotyczy bieżącej konserwacji).
- 4) niestosowanie środków ochrony roślin z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia uciążliwych chwastów z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych), po uzgodnieniu z doradcą rolnośrodowiskowym.

3. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach Wariantu 4.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków i Wariantu 5.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków:

- 1) zakaz wapnowania, chyba że wapnowanie nie wpłynie negatywnie na realizację celu pakietu;
- 2) zakaz nawożenia azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne, a na innych obszarach - powyżej poziomu 60 kg/ha/rok;
- 3) niestosowanie jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do dnia 1 sierpnia;
- 4) w przypadku użytkowania:
 - a) kośnego trwałych użytków zielonych:
 - koszenie w terminie od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września; wysokość koszenia 5 – 15 cm,
 - pozostawienie 5 – 10% powierzchni nieskoszonych, a w przypadku występowania wodniczki *Acrocephalus paludicola* – 30 - 50%, przy czym powinien to być inny fragment co roku,
 - usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu,
 - zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych,
 - b) pastwiskowego trwałych użytków zielonych:
 - wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do dnia 15 października na obszarach poniżej 300 m n.p.m., a na obszarach powyżej 300 m n.p.m. od dnia 20 maja do dnia 1 października, przy obsadzie zwierząt wynoszącej nie więcej niż 0,5 DJP/ha w okresie do dnia 20 lipca, a po 20 lipca wynoszącej 0,5 – 1 DJP/ha, i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 5t/ha (10 DJP/ha), przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód, a wypasanie koników polskich i koni huculskich jest dopuszczalne przez cały rok,

- niewykaszenie niedojadów poza okresem od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września,
- c) kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych:
- koszenie w terminie od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września; wysokość koszenia 5 – 15 cm,
 - pozostawienie 5 – 10% powierzchni nieskoszonych, a w przypadku występowania wodniczki *Acrocephalus paludicola* – 30 – 50%, przy czym powinien to być inny fragment co roku,
 - usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu,
 - zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych,
 - wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do dnia 15 października na obszarach poniżej 300 m n.p.m., a na obszarach powyżej 300 m n.p.m. od dnia 20 maja do dnia 1 października, przy obsadzie zwierząt wynoszącej nie więcej niż 0,2 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 5t/ha (10 DJP/ha), przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód, a wypasanie koników polskich i koni huculskich jest dopuszczalne przez cały rok,
 - niewykaszenie niedojadów poza okresem od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września.

4. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach Wariantu 4.2.

Mechowiska i Wariantu 5.2. Mechowiska

- 1) koszenie w terminie od dnia 15 lipca do dnia 30 września w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej; wysokość koszenia 5-15 cm;
- 2) pozostawienie 50% powierzchni nieskoszonych, przy czym powinien to być inny fragment co roku, lub raz na dwa lata dopuszcza się koszenie całej powierzchni;
- 3) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;

- 4) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych;
- 5) zakaz wypasania i nawożenia.

5. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach Wariantu

4.3. Szuwary wielkoturzycowe i Wariantu 5.3. Szuwary wielkoturzycowe:

- 1) koszenie w terminie od dnia 15 lipca do dnia 30 września w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej; wysokość koszenia 5-15 cm;
- 2) koszenie 20% powierzchni, przy czym powinien to być inny fragment co roku, lub raz na pięć lat dopuszcza się koszenie całej powierzchni;
- 3) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;
- 4) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych;
- 5) dopuszcza się wypasania przy obsadzie zwierząt wynoszącej nie więcej niż 0,2 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 2,5 t/ha (5DJP/ha) do dnia 15 października, a na terenach zalewowych dodatkowo nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód;
- 6) zakaz nawożenia.

6. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach Wariantu 4.4

Łąki trzęślicowe i selernicowe i Wariantu 5.4. Łąki trzęślicowe i selernicowe:

- 1) koszenie w terminie od dnia 15 września do dnia 30 października w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej; wysokość koszenia 5-15 cm;
- 2) pozostawienie 50% powierzchni nieskoszonej, przy czym powinien to być inny fragment co roku, lub raz na dwa lata dopuszcza się koszenie całej powierzchni;
- 3) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;
- 4) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni trwałych użytków zielonych;;
- 5) zakaz wypasania i nawożenia.

7. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach Wariantu

4.5. Murawy ciepłolubne i wariantu 5.5. Murawy ciepłolubne:

- 1) wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do dnia 15 października na obszarach poniżej 300 m n. p. m., a na obszarach powyżej 300 m n.p.m. od dnia 20 maja do dnia 1 października, przy obsadzie zwierząt wynoszącej 0,4 DJP/ha - 0,6 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 2,5t/ha (5 DJP/ha);
- 2) zakaz nawożenia;
- 3) dopuszcza się koszenie w terminie od dnia 15 lipca do dnia 30 września w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej, nie więcej niż jeden pokos w roku; wysokość koszenia do 10 cm;
- 4) pozostawienie 15-20% powierzchni nieskoszonych, przy czym powinien to być inny fragment co roku;
- 5) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie 2 tygodni po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;
- 6) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka powierzchni koszonej trwałych użytków zielonych.

8. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach Wariantu 4.6 Półnaturalne łąki wilgotne i Wariantu 5.6 Półnaturalne łąki wilgotne oraz w ramach Wariantu 4.7 Półnaturalne łąki świeże i Wariantu 5.7 Półnaturalne łąki świeże:

- 1) koszenie w terminie od dnia 15 czerwca do dnia 30 września w sposób nieniszczący runi roślinności i pokrywy glebowej, nie więcej niż dwa pokosy w roku; wysokość koszenia 5-15 cm;
- 2) pozostawienie 5 - 10% powierzchni nieskoszonych, przy czym powinien to być inny fragment co roku;
- 3) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu;
- 4) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do środka powierzchni koszonej trwałych użytków zielonych;
- 5) dopuszcza się wypasanie wolne lub kwaterowe przy obsadzie zwierząt wynoszącej nie więcej niż 1 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 5t/ha (10 DJP/ha) od dnia 21 lipca do dnia 15 października, a na

terenach zalewowych dodatkowo nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód;

6) zakaz nawożenia azotem powyżej poziomu 60 kg/ha/rok.

9. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach Wariantu 4.8. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe oraz Wariantu 5.9. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe:

- 1) wypasanie w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do dnia 15 października na obszarach poniżej 300 m n.p.m., a na obszarach powyżej 300 m n.p.m. od dnia 20 maja do dnia 1 października, przy obsadzie zwierząt wynoszącej 0,4 – 0,6 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 2,5 t/ha (5 DJP/ha), przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód;
- 2) zakaz nawożenia.

10. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach Wariantu 4.9. Słonorośla oraz Wariantu 5.9. Słonorośla:

- 1) w przypadku użytkowania pastwiskowego trwałych użytków zielonych:
 - a) wypasanie w sezonie pastwiskowym od dnia 1 maja do dnia 15 października na obszarach poniżej 300 m n.p.m., a na obszarach powyżej 300 m n.p.m. od dnia 20 maja do dnia 1 października, przy obsadzie zwierząt wynoszącej 0,5 – 1 DJP/ha), przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód,
 - b) w przypadku licznego występowania trzciny wypasanie kwaterowe, które powinno zaczynać się od kwater z dużym udziałem trzciny i stopniowo przechodzić na typowe słonawy;
- 2) w przypadku użytkowania kośnego trwałych użytków zielonych:
 - a) koszenie w terminie od dnia 1 lipca do dnia 31 października w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej, nie więcej niż jeden pokos w roku; wysokość koszenia 5 - 15 cm,
 - b) dopuszcza się pozostawienie runa bez skoszenia raz na 5 lat,
 - c) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu,

d) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do wewnątrz powierzchni koszonej trwałych użytków zielonych;

3) w przypadku użytkowania kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych:

a) wypasanie w sezonie pastwiskowym od dnia 1 maja do dnia 15 października na obszarach poniżej 300 m n.p.m., a na obszarach powyżej 300 m n.p.m. od dnia 20 maja do dnia 1 października, przy obsadzie zwierząt wynoszącej 0,5 – 1 DJP/ha), przy czym wypasanie na terenach zalewowych rozpoczyna się nie wcześniej niż w terminie 2 tygodni po ustąpieniu wód,

b) w przypadku licznego występowania trzciny wypasanie kwaterowe, które powinno zaczynać się od kwater z dużym udziałem trzciny i stopniowo przechodzić na typowe słonawy,

c) koszenie w terminie od dnia 1 lipca do dnia 31 października w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej, nie więcej niż jeden pokos w roku; wysokość koszenia 5 - 15 cm,

d) dopuszcza się pozostawienie runa bez skoszenia raz na 5 lat,

e) usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn uzasadniających nieprzestrzeganie tego wymogu,

f) zakaz koszenia okrężnego od zewnątrz do wewnątrz powierzchni koszonej trwałych użytków zielonych.

11. Wymogi jakie powinny być dodatkowo przestrzegane w ramach Wariantu

4.10. Użytki przyrodnicze i Wariantu 5.10. Użytki przyrodnicze:

1) zachowanie użytków przyrodniczych w stanie niepogorszonym;

2) usuwanie odpadów;

3) dokonywanie zabiegów pielęgnacyjnych mających na celu ochronę użytku przyrodniczego;

4) zakaz nawożenia, odwadniania, wydobywania torfu w przypadku torfowisk, zakaz wydobywania piasku, zalesiania w przypadku muraw napiaskowych, zakaz usuwania kęp i odwadniania w przypadku szuwarów kępowych;

5) obowiązek zachowania kępowej struktury przypadku szuwarów kępowych.

V. Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie.

1. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach Wariantu 6.1. Produkcja towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych:

- 1) uprawa roślin z kwalifikowanego materiału siewnego odmian miejscowych zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze w pierwszym i czwartym roku realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego, a w drugim, trzecim i piątym roku realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego – z materiału siewnego uzyskanego ze zbioru z poprzedniego roku, lub
- 2) uprawa gatunków roślin wymienionych w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

2. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach Wariantu 6.2. Produkcja nasienna towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych:

- 1) wytwarzanie materiału siewnego kategorii kwalifikowany zgodnie z przepisami o nasiennictwie lub
- 2) wytwarzanie materiału siewnego gatunków roślin wymienionych w załączniku nr 3 do rozporządzenia spełniającego następujące wymagania jakościowe w zakresie minimalnej czystości analitycznej, maksymalnej zawartości nasion innych gatunków oraz minimalnej zdolności kiełkowania.

Tabela I. Wymagania jakościowe dla nasion lokalnych odmian zbóż.

Lp	Gatunki	Minimalna czystość analityczna	Maksymalna zawartość nasion innych gatunków	Minimalna zdolność kiełkowania
		% wagowy	Szt/500g	% liczbowy
	1	2	3	5
1	<i>Triticum dicoccum</i> Pszenica płaskurka	98	60 ¹⁾	85
2	<i>Triticum monococcum</i> Pszenica samopsza	98	60 ^{1) 2)}	85
3	<i>Panicum miliaceum</i> Proso	97	400 ¹⁾	80
4	<i>Avena strigosa</i> Owies szorstki	98	60 ¹⁾	75

¹⁾ Nie dopuszczalna jest obecność nasion owsa głuchego (*Avena fatua*).

²⁾ Wielkość próby do badań wynosi 1000 g.

Tabela II. Wymagania jakościowe dla nasion pozostałych lokalnych odmian roślin uprawnych.

Lp	Gatunki	Minimalna czystość analityczna	Maksymalna zawartość nasion innych gatunków	Minimalna zdolność kiełkowania
		% wagowy		% liczbowy
	1	2	3	4
5	<i>Camelina sativa</i> Lnicznik siewny	98	0,3	87
6	<i>Lotus uliginosus</i> ^{3) 4)} Komonica błotna	75	1,8 ³⁾	75 ⁴⁾
7	<i>Melilotus albus</i> ^{3) 5)} Nostrzyk biały	96	2,5 ³⁾	80 ⁵⁾
8	<i>Brassica napus</i> v. <i>napobrassica</i> Brukiew jadalna (karpieł)	97	1,0	75
9	<i>Lactuca sativa</i> var. <i>angustana</i> Salata łodygowa (szparagowa, głąbiki krakowskie)	95	0,5	75
10	<i>Lathyrus sativus</i> Lędźwian siewny	98	1,5	80
11	<i>Lens culinaris</i> Soczewica jadalna	98	1,5	80
12	<i>Pastinaca sativa</i> Pasternak	97	0,5	70

³⁾ Nie dopuszczalna jest obecność nasion kianiaki (*Cuscuta*).

⁴⁾ Do 40% nasion twardych uznaje się za zdolne do kiełkowania.

⁵⁾ Do 30% nasion twardych uznaje się za zdolne do kiełkowania.

3. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach Wariantu 6.3. Produkcja nasienna na zlecenie banku genów – rozmnażanie nasion roślin zgodnie z umową, o której mowa w ust. 1, w tym prowadzenie dokumentacji uprawy i udostępnianie jej jednostce badawczo – rozwojowej koordynującej lub realizującej zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych i przekazywanie jednostce badawczo – rozwojowej koordynującej lub realizującej zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych wytworzonych nasion o wymaganej jakości.

4. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach Wariantu 6.4. Sady tradycyjne:

- 1) możliwość uzupełnienia sadu do 40% obsady wszystkich drzew, o co najmniej trzy odmiany/gatunki (powiększenie wymaga zwiększenia liczby odmian lub gatunków), przy czym istnieje obowiązek rozmnażania drzew na silnie rosnących podkładkach oraz prowadzenie ich jako wysokopienne drzewa o minimalnej wysokości pnia 1,20 m, w rozstawie nie mniejszej niż 4 x 6 m i nie większej niż 10 x 10 m;
- 2) wykonywanie podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych, takich jak: cięcie sanitarne drzew i prześwietlające nadmiernie zagęszczone korony, usuwanie odrostów i samosiewów, bielenie pni drzew starszych i zabezpieczanie pni młodych drzew przed ogryzaniem przez gryzonie, utrzymanie ogólnego porządku w sadzie;
- 3) koszenie i usuwanie trawy lub wypasanie.

VI. Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie.

Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach pakietu – rolnik powinien realizować program ochrony zasobów genetycznych i posiadać krowy, klacze, lochy lub matki owiec ras wymienionych w załączniku nr 3 wpisane do księgi hodowlanej.

VII. Pakiet 8. Ochrona gleb i wód.

1. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach Wariantu 8.1. Wsiewki poplonowe:

- 1) wsiewanie roślin jako wsiewki poplonowej w rosnące rośliny ozime lub razem z siewem roślin jarych i utrzymanie ich przez okres zimy;
- 2) sprzątnięcie słomy po żniwach;
- 3) niewznawianie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca;
- 4) przyoranie biomasy wsiewki poplonowej, z wyjątkiem uprawy gleby w systemie bezorkowym;
- 5) niestosowanie ścieków i osadów ściekowych na wsiewkę poplonową.

2. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach Wariantu 8.2. Międzyplon ozimy:

- 1) wykonanie siewu roślin ozimych jako międzyplonu ozimego do dnia 30 września;
- 2) niestosowanie pod międzyplon ozimy innych nawozów niż naturalne;
- 3) niestosowanie ścieków i osadów ściekowych na międzyplon ozimy;
- 4) przyoranie biomasy międzyplonu ozimego, z wyjątkiem uprawy gleby w systemie bezorkowym;
- 5) zakaz spasanania międzyplonu ozimego poza wiosną;
- 6) niewznawianie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca;
- 7) zakaz uprawy w plonie głównym rośliny, która była uprawiana w międzyplonie ozimym, lub formy jarej takiej rośliny;
- 8) uprawianie międzyplonu ozimego w międzyrzędziach chmielnika na powierzchni ok. 67% łącznej powierzchni plantacji chmielu.

3. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach Wariantu 8.3.

Międzyplon ścierniskowy:

- 1) wykonanie siewu roślin poplonowych (rośliny jare) do 30 września;
- 2) stosowanie pod międzyplon tylko nawozów naturalnych;
- 3) niestosowanie ścieków i osadów ściekowych na międzyplon;
- 4) przyoranie biomasy roślin poplonowych, z wyjątkiem uprawy gleby w systemie bezorkowym;
- 5) możliwość spasanania biomasy roślin poplonowych jesienią;
- 6) możliwość wznowienia zabiegów agrotechnicznych w terminie po 1 marca;
- 7) możliwość przemiennego stosowania międzyplonów na różnych działkach rolnych lub ich częściach w ciągu 5 lat;
- 8) zakaz uprawy tej samej rośliny, która była uprawiana w międzyplonie lub jej formy jarej w następnym roku w plonie głównym.

VIII. Pakiet 9. Strefy buforowe.

1. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach Wariantu 9.1. Utrzymanie 2–metrowych stref buforowych oraz Wariantu 9.2. Utrzymanie 5–metrowych stref buforowych:

- 1) utrzymanie strefy buforowej o szerokości:
 - a) ok. 2 metrów w przypadku Wariantu 9.1.,
 - b) ok. 5 metrów w przypadku Wariantu 9.2.;

- 2) wykaszanie raz w roku lub co 2 lata, najpóźniej do 30 września, przy zachowaniu istniejących drzew i krzewów;
- 3) usunięcie biomasy w ciągu 2 tygodni (z wyjątkiem uzasadnionych przypadków) od skoszenia;
- 4) zakaz stosowania nawozów i środków ochrony roślin.

2. Wymogi jakie powinny być przestrzegane w ramach Wariantu 9.3 Utrzymanie 2–metrowych miedz śródpolnych oraz Wariantu 9.4. Utrzymanie 5–metrowych miedz śródpolnych:

- 1) utrzymanie miedzy śródpolnej o szerokości:
 - a) 2,01 metrów dla wariantu 9.3. lub,
 - b) 5 metrów dla wariantu 9.4;
- 2) wykaszanie raz w roku lub co 2 lata, najpóźniej do 30 września, przy zachowaniu istniejących drzew i krzewów; w przypadku żywopłotów – pielęgnacja;
- 3) zakaz stosowania nawozów i środków ochrony roślin.

Wykaz gatunków roślin, gatunków ptaków, jednostek fitosocjologicznych i siedlisk przyrodniczych oraz ras zwierząt, objętych płatnością rolnośrodowiskową

1. Pakiet 1. Rolnictwo ekologiczne:

L.p.	Wariant/ nazwa rośliny uprawnej	Nazwa łacińska gatunku	Klasyfikacja dla potrzeb upraw w rolnictwie ekologicznym (R - uprawy rolnicze, T - trwałe użytki zielone, W - uprawy warzywne, Z-uprawy roślin zielarskich, S - uprawy sadownicze i jagodowe, Sp- pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe)	Klasyfikacja roślin dla potrzeb sprawozdaw czości (UR - uprawy roczne, UD - uprawy dwuletnie, UW - uprawy wieloletnie, P - pozostałe)
	Uprawy rolnicze			
1	barbula szara	<i>Caryopteris incana</i>	R*	UW
2	bodziszek iberyjski	<i>Geranium ibericum Fisch. et Mey</i>	R*	UW
3	bodziszek leśny	<i>Geranium sylvaticum L.</i>	R*	UW
4	brukiew pastewna	<i>Brassica napus var. napobrassica</i>	R	UR
5	burak cukrowy	<i>Beta vulgaris ssp. vulgaris, convar. crassa var. altissima</i>	R	UR
6	burak pastewny	<i>Beta vulgaris ssp. vulgaris, convar. crassa var. crassa</i>	R	UR
7	chaber bławatek	<i>Centaurea cyanus L.</i>	R*	UR
8	chaber driakiewnik	<i>Centaurea scabiosa L.</i>	R*	UW
9	chaber górski	<i>Centaurea montana L.</i>	R*	UW
10	chaber nadreński	<i>Centaurea rhenana Bor.</i>	R*	UD
11	chaber wielkogłówkowy	<i>Centaurea macrocephala L.</i>	R*	UW
12	chmiel	<i>Humulus lupulus L.</i>	R	UW
13	cykoria siewna	<i>Cichorium intybus var. sativum Lam. et DC.</i>	R	UR
14	czosnek cuchnący	<i>Allium odorum L.</i>	R*	UW
15	dalia zmienna	<i>Dahlia hybrida Hort.</i>	R*	UR
16	dynia oleista	<i>Cucurbita pepo convar. styriaca Grebensc.</i>	R	UR
17	dynia pastewna	<i>Cucurbita pepo convar. Pepo</i>	R	UR
18	dyptam jesionolistny	<i>Dictamnus albus L.</i>	R*	UW
19	dzielżan jesienny	<i>Helenium autumnale L.</i>	R*	UW
20	dzięgiel leśny	<i>Angelica silvestris L.</i>	R*	UW
21	dzwonek ogrodowy	<i>Campanula medium L.</i>	R*	UD
22	esparceta siewna	<i>Onobrychis vicifolia Scop.</i>	R	UW
23	facelia błękitna	<i>Phacelia tanacetifolia Benth.</i>	R	UR
24	gorczyca biała	<i>Sinapis alba L.</i>	R	UR
25	gorczyca czarna	<i>Brassica nigra (L.) Koch.</i>	R	UR
26	gorczyca sarepska	<i>Brassica juncea (L.) Czern.</i>	R	UR
27	groch siewny	<i>Pisum sativum L.</i>	R	UR

28	groszek leśny	<i>Lathyrus silvester L.</i>	R*	UW
29	gryka zwyczajna	<i>Fagopyrum esculentum Moench</i>	R	UR
30	inne gatunki pszenic		R	UR
31	jasnota biała	<i>Lamium album L.</i>	R*	UW
32	jęczmień jary	<i>Hordeum vulgare L.</i>	R	UR
33	jęczmień ozimy	<i>Hordeum vulgare L.</i>	R	UR
34	jęczyczka pomarańczowa	<i>Ligularia dentata (A. Gray) H. Hara</i>	R*	UW
35	kapusta pastewna	<i>Brassica oleracea convar. acephala</i>	R	UR
36	kminek zwyczajny	<i>Carum carvi L.</i>	R	UD
37	komonica zwyczajna	<i>Lotus corniculatus L.</i>	R	UW
38	koniczyna biała	<i>Trifolium repens L.</i>	R	UW
39	koniczyna białoróżowa	<i>Trifolium hybridum L.</i>	R	UW
40	koniczyna czerwona	<i>Trifolium pratense L.</i>	R	UW
41	koniczyna egipska (aleksandryjska)	<i>Trifolium alexandrinum L.</i>	R	UW
42	koniczyna krwistoczerwona	<i>Trifolium incarnatum L.</i>	R	UR
43	koniczyna perska	<i>Trifolium resupinatum L.</i>	R	UR
44	krwawnica pospolita	<i>Lythrum salicaria L.</i>	R*	UW
45	krwiściąg mniejszy	<i>Sanguisorba minor Scop.</i>	R*	UW
46	kuklik zwisty	<i>Geum rivale L.</i>	R*	UW
47	kukurydza	<i>Zea mays L.</i>	R	UR
48	len oleisty	<i>Linum usitatissimum L. convar. Mediterraneum (Vavilov ex Ell.) Kulpa et Danert</i>	R	UR
49	len włóknisty	<i>Linum usitatissimum L. convar. usitatissimum</i>	R	UR
50	lędźwian	<i>Lathyrus sativus L.</i>	R	UR
51	lnianka siewna (lnicznik)	<i>Camelina sativa (L.) Crantz</i>	R	UR
52	lucerna chmielowa (nerkowata)	<i>Medicago lupulina L.</i>	R	UW
53	lucerna mieszańcowa	<i>Medicago x varia Martyn</i>	R	UW
54	lucerna sierpowata	<i>Medicago spp.</i>	R	UW
55	lucerna siewna	<i>Camelina sativa (L.) Crantz</i>	R	UW
56	łąka przemieniana**		R	UW
57	łubin biały	<i>Lupinus albus L.</i>	R	UR
58	łubin wąskolistny	<i>Lupinus angustifolius L.</i>	R	UR
59	łubin żółty	<i>Lupinus luteus L.</i>	R	UR
60	maczek kalifornijski (pozłotka)	<i>Eschscholtzia californica Cham.</i>	R*	UR
61	mak wschodni	<i>Papaver orientale L.</i>	R*	UW
62	marchew pastewna	<i>Daucus carota L.</i>	R	UR
63	mieszanek jednorocznych traw		R	UR
64	mieszanek jednorocznych traw z motylkowatymi drobnonasiennymi		R	UR
65	mieszanek strączkowo-gorczykowa		R	UR
66	mieszanek strączkowa		R	UR
67	mieszanek strączkowo-słonecznikowa		R	UR

68	mieszanka strączkowo-zbożowa		R	UR
69	mieszanka wieloletnia traw		R	UW
70	mieszanka wieloletnia traw z motylkowatymi drobnonasiennymi		R	UW
71	mieszanka zbożowa		R	UR
72	mięta długolistna	<i>Mentha longifolia</i> (L.) Huds.	R*	UW
73	mięta okrąglistna	<i>Mentha verticillata</i> L.	R*	UW
74	mikołajek płaskolistny	<i>Eryngium planum</i> L.	R*	UW
75	nostrzyk biały	<i>Melilotus albus</i> L.	R	UR
76	nostrzyk żółty (lekarski)	<i>Melilotus officinalis</i> (L.) Pall.	R	UD
77	ostrzeń pospolity	<i>Cynoglossum officinale</i> L.	R*	UD
78	owies	<i>Avena sativa</i> L.	R	UR
79	pastwisko przemienne**		R	UW
80	peluszka	<i>Pisum arvense</i> L.	R	UR
81	perko	<i>Brassica rapa</i> x <i>Brassica rapa</i> subsp. <i>chinensis</i>	R	UR
82	proso	<i>Panicum miliaceum</i> L.	R	UR
83	przełot pospolity	<i>Anthylis vulneraria</i> L.	R	UW
84	pszczelnik mołdawski	<i>Dracocephalum moldavicum</i> L.	R*	UR
85	pszenica zwyczajna jara	<i>Triticum aestivum</i> L. emend. Fiori et Paol.	R	UR
86	pszenica zwyczajna ozima	<i>Triticum aestivum</i> L. emend. Fiori et Paol.	R	UR
87	pszenżyto jare	x <i>Triticosecale</i> Wittm.	R	UR
88	pszenżyto ozime	x <i>Triticosecale</i> Wittm.	R	UR
89	rdest wężownik	<i>Polygonum bistorta</i> L.	R*	UW
90	rezeda wonna	<i>Reseda odorata</i> L.	R*	UR
91	rezeda żółta	<i>Reseda lutea</i> L.	R*	UW
92	rozchodnik amurski	<i>Sedum midderdorfianum</i> Maxim.	R*	UW
93	rozchodnik okazały	<i>Sedum spectabile</i> Boreau	R*	UW
94	rożniak przerośnięty	<i>Silphium perfoliatum</i> L.	R*	UW
95	rukiew siewna	<i>Eruca sativa</i> DC.	R*	UR
96	rutewka orlikolistna	<i>Thalictrum aquilegifolium</i> L.	R*	UW
97	rzepa pastewna	<i>Brassica rapa</i> subsp. <i>rapa</i>	R	UR
98	rzepak jary	<i>Brassica napus</i> L.	R	UR
99	rzepak ozimy	<i>Brassica napus</i> L.	R	UR
100	rzepik	<i>Brassica rapa</i> var. <i>typica</i> Posp.	R	UR
101	rzodkiew oleista	<i>Raphanus sativus</i> var. <i>oleiformis</i> Pers.	R	UR
102	sasanka otwarta	<i>Pulsatilla patens</i> (L.) Mill.	R*	UW
103	seradela uprawna	<i>Ornithopus sativus</i> Brot.	R	UR
104	siekiernica górska	<i>Hedysarum hedysaroides</i> (L.) Schinz et Thell.	R*	UW
105	słonecznik oleisty	<i>Helianthus annuus</i> L.	R	UR
106	słonecznik pastewny	<i>Helianthus annuus</i> L.	R	UR
107	soja zwyczajna	<i>Glycine max</i> (L.) Merrill	R	UR
108	sorgo	<i>Sorghum</i> spp.	R	UR
109	sparceta piaskowa	<i>Onobrychis arenaria</i> (Kit.) Ser	R*	UW
110	sparceta piaskowa	<i>Onobrychis arenaria</i> (Kit.) Ser	R*	UW
111	stulisz miotłowy	<i>Sisymbrium polymorphum</i> (Murr.) Roth	R*	UW
112	szałwia okrągowa	<i>Salvia verticillata</i> L.	R*	UW
113	szczęć leśna	<i>Dipsacus silvester</i> Huds.	R*	UD

114	szczęć sukiennicza	<i>Dipsacus fullonum</i> L.	R*	UD
115	ślaz maurytański	<i>Malva mauritiana</i> L.	R*	UD
116	ślazówka ogrodowa	<i>Lavatera trimestris</i> L.	R*	UR
117	ślazówka turyngska	<i>Lavatera thuringiaca</i> L.	R*	UW
118	trędownik bulwiasty	<i>Scrophularia nodosa</i> L.	R*	UW
119	trojeść krwista	<i>Asclepias incarnata</i> L.	R*	UD
120	wyka kosmata	<i>Asclepias incarnata</i> L.	R*	UD
121	wyka siewna	<i>Vicia sativa</i> L.	R	UR
122	żyto jare	<i>Secale cereale</i> L.	R	UR
123	żyto ozime	<i>Secale cereale</i> L.	R	UR
	Trwałe użytki zielone			
1	łąka trwała**		T	UW
2	pastwisko trwałe**		T	UW
	Uprawy warzywne			
1	arbuz (kawon)	<i>Citrullus vulgaris</i> (Thunb.) Matsum et Nakai	W	UR
2	bób	<i>Vicia faba</i> L.	W	UR
3	brokuł włoski	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>botrytis italica</i>	W	UR
4	brukiew jadalna	<i>Brassica napus</i> var. <i>napobrassica</i>	W	UR
5	burak ćwikłowy	<i>Beta vulgaris</i> ssp. <i>vulgaris</i> , convar. <i>crassa</i> var. <i>conditiva</i>	W	UR
6	burak liściowy	<i>Beta vulgaris</i> ssp. <i>vulgaris</i> convar. <i>Vulgaris</i> var. <i>cicla</i> L.	W	UR
7	cebula kartoflanka	<i>Allium cepa</i> var. <i>aggregatum</i>	W	UR
8	cebula perłowa	<i>Allium ampeloprasum</i>	W	UR
9	cebula wielopiętrowa	<i>Allium cepa</i> var. <i>proliferum</i>	W	UW
10	cebula zwyczajna	<i>Allium cepa</i>	W	UR
11	chrzan pospolity	<i>Cochlearia armoracia</i> L.	W	UR
12	cukinia	<i>Cucurbita pepo</i> var. <i>giromontina</i>	W	UR
14	cykoria warzywna	<i>Cichorium intybus</i> var. <i>Foliosum</i> Hegi	W	UR
15	czosnek	<i>Allium sativum</i> L.	W	UR
16	dynia olbrzymia	<i>Cucurbita maxima</i> Duch.	W	UR
17	dynia zwyczajna	<i>Cucurbita pepo</i> L.	W	UR
18	endywia	<i>Cichorium endivia</i> L.	W	UR
19	fasola wielokwiatowa	<i>Phaseolus coccineus</i> L.	W	UR
20	fasola zwykła	<i>Phaseolus vulgaris</i> L.	W	UR
21	fenkuł	<i>Foeniculum vulgare</i> ssp. <i>capillaceum</i> var. <i>azoricum</i>	W	UR
22	groch cukrowy	<i>Pisum sativum</i> var. <i>saccharatum</i>	W	UR
23	groch łuskowy	<i>Pisum sativum</i> var. <i>pachylobum</i>	W	UR
24	jarmuż	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>acephala</i> subvar. <i>sabellica</i>	W	UR
25	kabaczek	<i>Cucurbita pepo</i>	W	UR
26	kalafior	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>botrytis</i>	W	UR
27	kalarepa	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>gongylodes</i>	W	UR
28	kapusta brukselska	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>gemmifera</i>	W	UR
29	kapusta chińska	<i>Brassica rapa</i> var. <i>chinensis</i>	W	UR
30	kapusta głowiasta biała	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>capitata</i> f. <i>alba</i>	W	UR

31	kapusta głowiasta czerwona	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>capitata</i> f. <i>rubra</i>	W	UR
32	kapusta pekińska	<i>Brassica rapa</i> var. <i>pekinensis</i>	W	UR
33	kapusta włoska	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>italica</i>	W	UR
34	karczoch	<i>Cynara scolymus</i> L.	W	UR
35	kard	<i>Cynara cardunculus</i> L.	W	UR
36	kminek zwyczajny	<i>Carum carvi</i> L.	W	UD
37	koper ogrodowy	<i>Anethum graveolens</i> L.	W	UR
38	koper włoski	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	W	UR
39	kukurydza cukrowa	<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>	W	UR
40	marchew jadalna	<i>Daucus carota</i> L.	W	UR
41	melon	<i>Cucumis melo</i> L.	W	UR
42	oberżyna (bakłażan)	<i>Solanum melongera</i> L.	W	UR
43	ogórek	<i>Cucumis sativus</i> L.	W	UR
44	papryka	<i>Capsicum annuum</i> L.	W	UR
45	pasternak zwyczajny	<i>Pastinaca sativa</i> L.	W	UR
46	patison	<i>Cucurbita pepo</i> var. <i>patissonina</i>	W	UR
47	pieczarka	<i>Agaricus</i>	W	P
48	pietruszka korzeniowa	<i>Petroselinum sativum</i> ssp. <i>tuberosum</i>	W	UR
49	pietruszka naciowa	<i>Petroselinum sativum</i> ssp. <i>crispum</i>	W	UR
50	pomidor	<i>Lycopersicon esculentum</i> Mill.	W	UR
51	pomidor skórzasty	<i>Physalis ixocarpa</i>	W	UR
52	por	<i>Allium porrum</i> L.	W	UR
53	rabarbar	<i>Rheum rhaponticum</i>	W	UW
54	rodzynek brazylijski	<i>Physalis peruviana</i>	W	UR
55	rokambuł	<i>Allium ophioscorodon</i> Don	W	UR
56	roszponka	<i>Valerianella olitoria</i> (L.) Latter. Em. Betcke	W	UR
57	rzepa jadalna	<i>Brassica rapa</i> subsp. <i>rapa</i>	W	UR
59	rzeżucha ogrodowa	<i>Lepidium sativum</i> L.	W	UR
60	rzodkiew	<i>Raphanus sativus</i> var. <i>niger</i> Kerner	W	UR
61	rzodkiewka	<i>Raphanus sativus</i> var. <i>sativus</i>	W	UR
62	salsefia	<i>Tragopogon porrifolius</i> L.	W	UR
63	sałata głowiasta	<i>Lactuca sativa</i> var. <i>capitata</i>	W	UR
64	sałata listkowa	<i>Lactuca sativa</i> var. <i>foliosa</i>	W	UR
65	sałata łodygowa	<i>Lactuca sativa</i> var. <i>augustana</i>	W	UR
66	sałata rzymska	<i>Lactuca sativa</i> var. <i>romana</i>	W	UR
67	seler korzeniowy	<i>Apium graveolens</i> var. <i>rapaceum</i>	W	UR
68	seler naciowy	<i>Apium graveolens</i> var. <i>dulce</i>	W	UR
69	siedmiolatka	<i>Allium fistulosum</i> L.	W	UW
70	skorzonera	<i>Scorzonera hispanica</i> L.	W	UR
71	soczewica jadalna	<i>Lens culinaris</i> Medik.	W	UR
72	szalotka	<i>Allium ascalonicum</i>	W	UR
73	szczaw	<i>Rumex acetosa</i> L.	W	UW
74	szczypiorek	<i>Allium schoenoprasum</i> L.	W	UW
75	szparag	<i>Asparagus officinalis</i> L.	W	UW
76	szpinak nowozelandzki	<i>Tetragonia expansa</i> Murr.	W	UR
77	szpinak zwyczajny	<i>Spinacia oleracea</i> L.	W	UR
78	ziemniak	<i>Solanum tuberosum</i> L.	W	UR
	Uprawy zielarskie			

1	bazylika pospolita	<i>Ocimum basilicum L.</i>	Z	UR
2	bylica estragon	<i>Artemisia dracunculus L.</i>	Z	UW
3	bylica piołun	<i>Artemisia absinthium L.</i>	Z	UW
4	czarnuszka siewna	<i>Nigella sativa L.</i>	Z	UR
5	cząber ogrodowy	<i>Satureja hortensis L.</i>	Z	UR
6	hyzop lekarski	<i>Hyssopus officinalis L.</i>	Z	UW
7	kolendra siewna	<i>Coriandrum sativum L.</i>	Z	UR
8	koper włoski	<i>Foeniculum vulgare Mill.</i>	Z	UR
9	kozieradka pospolita	<i>Trigonella foenum graecum L.</i>	Z	UR
10	lnianka (lnica) pospolita	<i>Linaria vulgaris (L.) Mill.</i>	Z	UR
11	lubczyk ogrodowy	<i>Levisticum officinalis L.</i>	Z	UW
12	majeranek ogrodowy	<i>Origanum maiorana L.</i>	Z	UR
13	malwa czarna	<i>Althea rosea (L.) Cav.</i>	Z	UD
14	melisa lekarska	<i>Melissa officinalis L.</i>	Z	UW
15	mięta kędzierzawa	<i>Mentha crispa L.</i>	Z	UW
16	mięta pieprzowa	<i>Mentha piperita L.</i>	Z	UW
17	tymianek pospolity	<i>Thymus</i>	Z	UW
18	ogórecznik lekarski	<i>Borago officinalis L.</i>	Z	UR
19	ostropest plamisty	<i>Silybum marianum L.</i>	Z	UR
20	prawosław lekarski	<i>Althea officinalis L.</i>	Z	UW
21	rumianek pospolity	<i>Chamomilla recutita (L) Rauch.</i>	Z	UR
22	ruta zwyczajna	<i>Ruta graveolens L.</i>	Z	UR
23	szałwia lekarska	<i>Salvia officinalis L.</i>	Z	UW
24	tymianek właściwy	<i>Thymus vulgaris L.</i>	Z	UW
	Uprawy sadownicze i jagodowe			
1	agrest (porzeczka agrest)	<i>Ribes grossularia L.</i>	S	UW
3	brzoskwinia	<i>Persica vulgaris Mill.</i>	S	UW
4	czereśnia	<i>Prunus avium (L.) Moench.</i>	S	UW
5	grusza domowa	<i>Pyrus communis L.</i>	S	UW
6	jabłoń domowa	<i>Malus domestica Borkh.</i>	S	UW
7	jeżyna	<i>Rubus fruticosus L.</i>	S	UW
8	malina	<i>Rubus idaeus L.</i>	S	UW
9	morela	<i>Armeniaca vulgaris Lam.</i>	S	UW
10	porzeczka	<i>Ribes spp.</i>	S	UW
11	poziomka	<i>Fragaria vesca L.</i>	S	UW
12	śliwa domowa	<i>Prunus domestica L.</i>	S	UW
13	truskawka	<i>Fragaria x ananassa Duch</i>	S	UW
14	winorośl	<i>Vitis vinifera L.</i>	S	UW
15	wiśnia pospolita	<i>Cerasus vulgaris Mill.</i>	S	UW
	Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe			
1	aktinidia ostrolistna	<i>Actinidia arguta Sieb. Et Planch.)</i>	Sp	UW
2	aktinidia pstrolistna	<i>Actinidia kolomikta Max</i>	Sp	UW
3	borówka brzosznica	<i>Vaccinium vitis idaea</i>	Sp	UW
4	borówka niska	<i>Vaccinium angustifolium L.</i>	Sp	UW
5	dereń jadalny	<i>Cornus mas L.</i>	Sp	UW
6	bez czarny	<i>Sambucus nigra L.</i>	Sp	UW
7	grusza azjatycka	<i>Pyrus pyrifolia L.</i>	Sp	UW
8	jagoda kamczacka (suchodrzew jadalny)	<i>Lonicera coerulea var. kamtschatica Sevas.</i>	Sp	UW
9	leszczyna	<i>Corylus spp.</i>	Sp	UW
10	pigwa pospolita	<i>Cydonia oblonga Mill.</i>	Sp	UW

11	śliwa japońska	<i>Prunus salicina</i> Lindl.	Sp	UW
12	świdośliwa	<i>Amelanchier alnifolia</i> L.	Sp	UW
13	żurawina	<i>Oxycoccus</i> spp.	Sp	UW

* Roślina miododajna sklasyfikowana jako uprawa rolnicza - warunkiem skorzystania z dopłat jest posiadanie przez plantatora pasieki ekologicznej lub plantacja powinna się znajdować w obszarze oblotu pszczół. Plantacje roślin miododajnych nie mogą przylegać do zbiorowisk naturalnych pasieki ekologicznej. Zasady prowadzenia pasieki ekologicznej określa Rozporządzenie Rady Nr 2092/91/EWG z dnia 24 czerwca 1991r., Załącznik I, Część C. Pszczelarstwo i produkty pszczelarstwa.

** Użytki zielone (łąki i pastwiska) - grunty zajęte pod uprawę traw lub innych upraw zielnych, zarówno naturalnych jak i powstałych w wyniku działalności rolniczej (zasianych). Ze względu na czas trwania użytkowania wyróżnia się:

- przemienne użytki zielone (trawy na gruntach ornych) - włączone do systemu płodozmianu przez okres krótszy niż pięć lat.
- trwałe użytki zielone – nie włączone do systemu płodozmianu przez okres pięciu lat lub dłużej;

2. Pakiet 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 i Pakiet 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000:

1) Wariant 4.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków i Wariant 5.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków obejmuje następujące gatunki ptaków:

- a) biegus zmienny (schinzii) *Calidris alpina schinzii*,
- b) błotniak łąkowy (*Cirrus pygargus*),
- c) czajka (*Vanellus vanellus*)
- d) derkacz (*Crex crex*),
- e) dubelt (*Gallinago media*),
- f) krwawodziób (*Tringa totanus*),
- g) kulik wielki (*Numenius arquata*),
- h) kszyszek (*Gallinago gallinago*);
- i) rycyk (*Limosa limosa*),
- j) wodniczka, (*Acrocephalus paludicola*);

2) Wariant 4.2 Mechowiska i Wariant 5.2. Mechowiska obejmuje następujące jednostki fitosocjologiczne: szeroko ujęte związki *Caricion davallianae*, *Caricion nigrae*, część *Caricion lasiocarpae* oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na następujących typach siedlisk określonych według klasyfikacji Natura 2000:

- a) torfowiska przejściowe i trzęsawiska (7140) (oprócz zbiorowisk ze związku *Rhynchosporion*),
 - b) górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (7230),
 - c) torfowiska nakredowe (7210) należące do *Caricion davallianae* – siedlisko priorytetowe;
- 3) Wariant 4.3. Szuwary Wielkoturzycowe i Wariant 5.3. Szuwary Wielkoturzycowe obejmuje następujące jednostki fitosocjologiczne: związek *Magnocaricion* z wyjątkiem *Phalaridetum arundinaceae*, *Caricetum paniculatae*, *Cicuto-Caricetum pseudocyperi*, *Caricetum ripariae*, *Thelypteridi-Phragmitetum*, *Iridetum pseudacori*, znajdujące się na siedliskach priorytetowych *Magnocaricion* określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako torfowiska nakredowe (7210) oraz szuwary wielkoturzycowe, które nie zostały przyjęte na listę siedlisk Natura 2000;
- 4) Wariant 4.4 Łąki trzęślicowe i selernicowe i Wariant 5.4 Łąki trzęślicowe i selernicowe obejmuje następujące jednostki fitosocjologiczne: zbiorowiska związków *Molinion caeruleae* (łąki trzęślicowe) i *Cnidion dubii* (łąki selernicowe) oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na typach siedlisk określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (6410) oraz łąki selernicowe (6440);
- 5) Wariant 4.5 Murawy ciepłolubne i Wariant 5.5 Murawy ciepłolubne obejmuje następujące jednostki fitosocjologiczne: zbiorowiska klasy *Festuco-Brometea* oraz związku *Koelerion glaucae*, a także zespół *Anthyllidi-Trifolietum montanii* oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na następujących typach siedlisk określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako:
- a) ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe (6120) - siedlisko o znaczeniu priorytetowym,
 - b) murawy kserotermiczne (6210), w których za priorytetowe uważa się płaty z istotnymi stanowiskami storczykowatych,
 - c) ciepłolubne łąki pienińskie (6510-4),
 - d) murawy stepowe, w tym murawy ostnicowe;
- 6) Wariant 4.6. Półnaturalne łąki wilgotne i Wariant 5.6. Półnaturalne łąki wilgotne obejmuje następujące jednostki fitosocjologiczne: zbiorowiska związku *Calthion*, oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana

zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na następujących typach siedlisk podmokłych, które nie zostały wpisane na listę siedlisk Natura 2000 jako:

- a) łągi rozlewiskowe na tarasach zalewowych rzek,
- b) grądy podmokłe na podmokliskach
- c) łąki pobagienne na nieco odwodnionych torfowiskach;

7) Wariant 4.7. Półnaturalne łąki świeże i Wariant 5.7. Półnaturalne łąki świeże obejmuje następujące jednostki fitosocjologiczne: zbiorowiska związków *Arrhenatherion* (oprócz ubogich postaci *Poo-Festucetum* i suchych łąk pienińskich *Anthyllidi-Trifolietum montanii*) i *Polygono-Trisetion* oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na następujących typach siedlisk określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako:

- a) część niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie (6510, bez 6510-4 czyli ciepłolubnych łąk pienińskich),
- b) górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (6520);

8) Wariant 4.8. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe i Wariant 5.8. Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe obejmuje następujące jednostki fitosocjologiczne: zbiorowiska rzędu *Nardetalia* oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na następujących typach siedlisk określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (6230), w których za priorytetowe uważa się tylko płaty bogate florystycznie;

9) Wariant 4.9. Słonorośla oraz Wariant 5.9. Słonorośla obejmuje następujące jednostki fitosocjologiczne: zbiorowiska klas *Asteretea tripolium* i *Thero-Salicornietea*, zespół *Potentillo-Festucetum* (klasa *Molinio-Arrhenatheretea*) i *Scirpetum maritimi* (klasa *Phragmitetea*) oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, znajdujące się na następujących typach siedlisk określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako;

- a) śródlądowe błotniste solniska z solirodem (1310),
- b) solniska nadmorskie (1330),
- c) śródlądowe słone łąki, pastwiska i szuwary (1340) jako siedlisko o znaczeniu priorytetowym;

10) Wariant 4.10. Użytki przyrodnicze i Wariant 5.10. Użytki przyrodnicze obejmuje następujące typy siedlisk przyrodniczych określonych według klasyfikacji Natura 2000 jako:

- a) torfowiska wysokie (7110, 7120),
- b) część torfowisk przejściowych i trzęsawiska (7140),
- c) obniżenia na podłożu torfowym (7150),
- d) część torfowisk zasadowych (7230)
- e) luźne murawy napiaskowe (2330),
- f) wrzosowiska (4030, 4010),
- g) szuwary (w tym 7210).

3. Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie:

1) Wariant 6.1. Produkcja towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych i Wariant 6.2 Produkcja nasienna lokalnych odmian roślin uprawnych obejmuje następujące gatunki roślin:

- a) Pszenica płaskurka *Triticum diccocus*,
- b) Pszenica samopsza *Triticum monococcum*,
- c) Proso *Panicum miliaceum* L.,
- d) Owies szorstki *Avena strigosa* Schreb.,
- e) Lnicznik siewny *Camelina sativa* L.,
- f) Komonica błotna *Lotus uliginosus* Schkuhr,
- g) Nostrzyk biały *Melilotus alba* Medik.,
- h) Seradela *Ornithopus sativus* Brot.,
- i) Brukiew jadalna *Brassica napus* L. emend. Metzg. ssp. *rapifera* Metzg.,
- j) Sałata łodygowa (szparagowa) *Lactuca sativa* L. var. *angustana* hort. ex,
- k) Lędźwian siewny *Lathyrus sativus* L.,
- l) Soczewica jadalna *Lens culinaris* Medik.,
- m) Pasternak *Pastinaca sativa* L.;

2) Wariant 6.4. Sady tradycyjne:

Gatunek	Odmiana
Jablonie	Ananas Bierżenicki, Antonówka Półtorafunt, Aporta, Babuszkino, Beforest, Boiken, Bukówka, Cellini, Cesarz Wilhelm, Chałamowska, Cytrynówka, Glogierówka, Grafsztynek Czerwony Grafsztynek Finlandzki, Grafsztynek Prawdziwy, Grahama Jubileuszowe, Grochówka, Gruchoty, Jakub Lebel, Kalwilla Jesienna, Kantówka Gdańska, Kardynalskie, Koksa Pomarańczowa, Kosztela Kronselska, Królowa Krótkonóżka, Książę Albrecht Pruski, Książęce Kuzynek Buraczek, Landsberska, Malinowa Oberlandzka Montwiłówka, Niezrównane Peasgooda, Ontario Oliwka Czerwona, Oliwka Inflancka, Pepina Linneusza Pepina Ribstona, Piękna z Barnaku, Piekna z Hrnhatt Piękna z Rept, Rajewskie, Rarytas Śląski, Reneta Ananasowa Reneta Bauman, Reneta Blenheim, Reneta Gwiazdkowa Reneta Kasselska, Reneta Kulona, Reneta Muszkatołowa Reneta Orleańska, Reneta Sudecka, Reneta Szampańska. Reneta Szara, Reneta Złota, Reneta Zuccalmaglio Różanka Polska, Ryszard Żółty, Signe Tillisch, Suislepper Sztetyna Czerwona, Sztetyna Zielona, Titówka Złotka Kwidzyńska, Zorza, Żeleźniak.
Grusze	Amanlisa, Bera Boska, Bera Diela, Bera Liońska, Bera Szara, Bera Ulmska, Bergamota Czerwona Jes, Boika, Cytrynówka, Diuszesa Wczesna, Dobra Ludwika, Dobra Szara, Dr Jules Gujot, Dziekanka Lipcowa, Dziekanka Jesienna, Flamandka, Józefinka, Kalebasa Płocka, Kongresówka, Król Sobieski, Księżna Elza, Napoleonka, Owsianka, Panienka, Paryżanka, Patawinka, Pomarańczówka, Proboszczówka, Pstrągówka, Pstrągówka Zimowa, Salisbury, Tongrówka, Urbanistka, Winiówka Francuska, Żyfardka.
Czereśnie	Bładoróżowa, Czarna Późna, Donissena Żółta, Gubeńska, Gubińska Czarna, Kanarkowa, Kassina, Kozerska, Kunzego, Lotka Trzebnicka, Merla, Miodówka, Przybrodzka, Sercówka Nieszawska, Wczesna Riverso, Wolska.
Wiśnie	Hiszpanka, Hortensja, Książęca, Min. Podbielski, Pożóg 29, Szklanka Wielka, Wczesna Ludwika, Włoszakowice, Wróble, Wiśnie odroślone lokalne,
Śliwy	Brzoskwiniowa, Fryga, Kirka, Lubaszka, Mirabelka z Nancy, Renkloda Zielona, Węgierka, Łowicka

4. Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie:

Gatunek	Rasa
Bydło	Bydło rasy polskiej czerwonej, bydło rasy białogrzbieter, bydło rasy polskiej czerwono-białej, bydło rasy polskiej czarno-białej
Konie	Koniki polskie, konie huculskie, konie małopolskie, konie śląskie, konie wielkopolskie, konie sokólskie, konie sztumskie.
Owce	Owce rasy wrzosówka, owce rasy świniarka, owce rasy olkuska, polskie owce górskie odmiany barwnej, owce rasy merynos barwny, owce uhruskie, owce wielkopolskie, owce żelaznieńskie, owce korideil, owce kamienieckie, owce pomorskie, owce rasy cakiel podhalański, owce rasy merynos polski w starym typie.
Świnie	Świnie rasy puławskiej, świnie rasy złotnickiej białej, świnie rasy złotnickiej pstrej

Koszty transakcyjne i wysokość maksymalnej kwoty przeznaczonej na refundację tych kosztów

Koszt sporządzenia dokumentacji przyrodniczej dla siedliska o powierzchni :	Wysokość maksymalnej kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych zł za opracowanie dokumentacji przyrodniczej
do 1 ha	500 zł
od 1,01 ha do 5 ha	1000 zł
od 5,01 ha do 20 ha	2000 zł
od 20,01 ha do 50 ha	3000 zł
Powyżej 50 ha	4000 zł

Wysokość zmniejszeń płatności rolnośrodowiskowych dokonywanych w ramach pakietów lub wariantów

Pakiet	Wariant	Rodzaj uchybienia	Wysokość zmniejszenia (w %)
1	2	3	4
1. Rolnictwo zrównoważone		Nieprzestrzeganie prawidłowego doboru i następstwa roślin w płodozmianie	100 %
		Brak planu nawozowego	100%
		Nieprzestrzeganie planu nawozowego	20%
		Brak koszenia lub wypasu na trwałych użytkach zielonych, lub koszenie lub wypas w niewłaściwym terminie	20%
		Przekraczanie limitów nawożenia określonych w planie nawożenia więcej niż o 10%	20%
		Zastosowanie osadów ściekowych	40%
		Nie zachowanie trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo istniejących w chwili rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego na terenie gospodarstwa rolnego	20%
2. Rolnictwo ekologiczne		Nieodpowiednie przeznaczenie plonu	40%
		Brak koszenia lub wypasu, lub koszenie lub wypas w niewłaściwym terminie (dotyczy wariantu 2.3 i wariantu 2.4)	20%
		Nie złożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w	20%

		odpowiednim terminie	
		Materiał szkółkarski nie spełnia określonych wymagań (dotyczy wariantu 2.9.-2.12.)	100%
		Brak wykonywania co roku zabiegów uprawowych na plantacji (dotyczy wariantów 2.9., 2.10., 2.11, .2.12.)	20%
		Zmniejszenie powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo	20%
3. Ekstensywne trwałe użytki zielone	3.1. Ekstensywna gospodarka na łąkach i pastwiskach	Wapnowanie niezgodne z planem	20%
		Przekroczenie dopuszczalnego progu nawożenia o więcej niż 10%	40%
		Zastosowanie przynajmniej jednego z następujących zabiegów: przyorywanie, wałowanie, podsiew, włókowanie w okresie od 1 kwietnia do 1 września	20%
		Zastosowanie ścieków i osadów ściekowych	40%
		Zastosowanie pestycydów	40%
		Wybudowanie systemów melioracyjnych lub rozbudowanie istniejących	40%
		Nie wykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	100%
		Niewłaściwa wysokość koszenia	10 %
		Wykonanie więcej niż 2 pokosy	20%
		Wykoszenie całej powierzchni	20%
		Nie złożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
		Niewłaściwa technika koszenia	20%
		Nie wypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	100%
		Przekroczenie limitu obsady zwierząt i obciążenia pastwiska	20%
		Nie wypasanie w terminie	100%
		Wykaszenie niedojadów poza określonym terminie	20%
		Zmniejszenie powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo	20%

4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 Oraz 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000	Wszystkie warianty w ramach pakietu 4 i 5	Zastosowanie przynajmniej jednego z następujących zabiegów: przyorywanie, wałowanie, podsiew, włókovanie w okresie od 1 kwietnia do 1 września	20%
		Zastosowanie ścieków i osadów ściekowych	40%
		Wybudowanie systemów melioracyjnych lub rozbudowanie istniejących	40%
		Zastosowanie pestycydów	40%
	4.1. oraz 5.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków	Wapnowanie niezgodne z planem	20%
		Przekroczenie dopuszczalnego progu nawożenia o więcej niż 10%	40%
		Prowadzenie prac agrotechnicznych i pielęgnacyjnych od 1 kwietnia do pierwszego pokosu	40%
		Nie wykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	100%
		Niewłaściwa wysokość koszenia	10 %
		Wykoszenie całej powierzchni	20%
		Nie złożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
		Nie wypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	100%
		Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt i obciążenia pastwiska	20%
		Wykaszenie niedojadów poza określonym terminie	20%
		Zmniejszenie powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo	20%
	4.2. oraz 5.2. Mechowiska	Nie wykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	100%
		Niewłaściwa wysokość koszenia	10 %

	Wykoszenie całej powierzchni	20%
	Nie złożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
	Niewłaściwa technika koszenia	20%
	Wypasanie	20%
	Zastosowanie nawożenia	20%
	Zmniejszenie powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo	20%
4.3. oraz 5.3 Szuwary wielkoturzycowe	Nie wykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	100%
	Niewłaściwa wysokość koszenia	10 %
	Wykoszenie całej powierzchni	20%
	Nie złożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
	Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt i obciążenia pastwiska	20%
	Zastosowanie nawożenia	40%
	Zmniejszenie powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo	20%
4.4. oraz 5.4 Łąki trzęślicowe i selernicowe	Nie wykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	100%
	Niewłaściwa wysokość koszenia	10 %
	Wykoszenie całej powierzchni	20%
	Nie złożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
	Niewłaściwa technika koszenia	20%
	Wypasanie	20%
	Zastosowanie nawożenia	20%
	Zmniejszenie powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo	20%
4.5. oraz 5.5. Murawy ciepłolubne	Nie wypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	100%
	Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt i obciążenia pastwiska	40%
	Zastosowanie nawożenia	40%
	Wykaszenie w nieodpowiednim terminie	40%
	Niewłaściwa wysokość koszenia	10 %
	Wykoszenie całej powierzchni	20%
	Nie złożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w	20%

	odpowiednim terminie	
	Zmniejszenie powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo	20%
4.6. i 5.6 Półnaturalne łąki wilgotne oraz 4.7. i 5.7 Półnaturalne łąki świeże	Nie wykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	100%
	Wykonanie więcej niż 2 pokosy	20%
	Niewłaściwa wysokość koszenia	10 %
	Wykoszenie całej powierzchni	20%
	Nie złożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
	Niewłaściwa technika koszenia	20%
	Wypasanie w nieodpowiednim terminie	40%
	Przekroczenie dopuszczalnego progu nawożenia o więcej niż 10%	40%
	Zmniejszenie powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo	20%
4.8. oraz 5.8 Bogate gatunkowo murawy bliźniczkowe	Nie wypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	100%
	Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt i obciążenia pastwiska	40%
	Zastosowanie nawożenia	40%
	Zmniejszenie powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo	20%
4.9. oraz 5.9 Słonorośla	Nie wypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	100%
	Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt i obciążenia pastwiska	40%
	Nie zastosowanie wypasu kwaterowego w przypadku licznego występowania trzciny	20%
	Wykaszenie w nieodpowiednim terminie	40%
	Wykonanie więcej niż 1 pokos	20%
	Niewłaściwa wysokość koszenia	10 %
	Nie złożenie w stogi lub pozostawienie ściętej biomasy na łące w odpowiednim terminie	20%
	Niewłaściwa technika koszenia	20%
	Zmniejszenie powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo	20%

		Nie stosowanie zabiegów pielęgnacyjnych	40%
		Nie usunięcie odpadów	20%
		Zastosowanie nawożenia	40%
		Odwadnianie i wydobywania torfu w przypadku torfowisk, wydobywanie piasku w przypadku muraw napiaskowych, usunięcie kęp i odwadnianie w przypadku szuwarów kępowych	40%
		Zmniejszenie powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo	20%
6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	6.1. Produkcja towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych	Prowadzenie niewłaściwych upraw roślin	100%
		Zmniejszenie na terenie gospodarstwa rolnego powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo	20%
	6.2. Produkcja nasienna towarowa lokalnych odmian roślin uprawnych	Produkcja nasienna niewłaściwych odmian/gatunków	100%
		Zmniejszenie powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo	20%
	6.3. Produkcja nasienna na zlecenie banku genów	Nie prowadzenie dokumentacji danych plantacji oraz wykonywanych plantacji	40%
		Zmniejszenie na terenie gospodarstwa rolnego powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo	20%
	6.4. Sady tradycyjne	Nie wypełnienie wymagań odnośnie liczby i wieku drzew, a także odmian/gatunków	100%
		Nie wykonanie przynajmniej jednego z podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych	40%
		Brak koszenia i usunięcia ściętej biomasy lub wypasu	20%
		Zmniejszenie powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo	20%
7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Przekroczenie liczby 30 sztuk maciorek przypadającej na 1 tryka (dotyczy wariantu 7.3.)		20%
	Zmniejszenie na terenie gospodarstwa rolnego powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo		20%

8. Ochrona gleb i wód	8.1. Wsiewki poplonowe	Brak wsiewki lub nieutrzymanie jej przez okres zimy	100%
		Wznowienie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca	50%
		Nieprzyzwanie wsiewek (nie dotyczy systemu bezorkowego)	10%
		Nie uprzątanie słomy z pola po żniwach	10%
		Zastosowanie ścieków i osadów ściekowych	40%
		Zmniejszenie na terenie gospodarstwa rolnego powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo	20%
	8.2. Międzyplon ozimy	Uprawa w plonie głównym tej samej rośliny, która była uprawiana w międzyplonie ozimym lub formy jarej takiej rośliny	50%
		Wznowienie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca	50%
		Brak dokonaniu siewu roślin poplonowych lub dokonaniu siewu po dniu 30 września	100%
		Nieprzyzwanie międzyplonu (nie dotyczy systemu bezorkowego)	10%
		Stosowanie pod międzyplon nawozów innych niż naturalne	10%
		Zastosowanie ścieków i osadów ściekowych na międzyplon	20%
		Zmniejszenie na terenie gospodarstwa rolnego powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo	20%
	8.3. Międzyplon ścierniskowy	Uprawa w plonie głównym tej samej rośliny, która była uprawiana w międzyplonie ścierniskowym lub formy jarej takiej rośliny	100%
		Wznowienie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca	50%
		Obsianie po dniu 30 września	20%
		Nieprzyzwanie międzyplonu (nie dotyczy systemu bezorkowego)	10%
		Stosowanie pod międzyplon nawozów innych niż naturalne	10%
		Zastosowanie ścieków i osadów ściekowych na międzyplon	20%
		Zmniejszenie na terenie gospodarstwa rolnego powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo	20%

9. Strefy buforowe	Utrzymanie miedzy śródpolnej lub strefy buforowej o szerokości mniejszej, co najmniej o 10% od wymaganej szerokości	50%
	Niewykoszenie do 30 września lub brak pielęgnacji żywopłotów	30%
	Zastosowanie nawozów lub pestycydów	50%
	Zmniejszenie na terenie gospodarstwa rolnego powierzchni trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo	20%